

Dagsorden til møde i Skoleudvalget

**Mødetidspunkt 03-04-2024 17:00
Mødeafholdelse Munkegårdsskolen**

Indholdsfortegnelse

Skoleudvalget

03-04-2024 17:00

1 [Åben] Opfølgning på Skoleudvalgets flerårige mål april 2024	3
2 [Åben] Godkendelse af serviceniveau for skolekørsel.....	4
3 [Åben] Orientering om ny folkeskoleaftale	6
4 [Åben] Orientering om Sammen om skolen i Gentofte	7
5 [Åben] Orientering om anbefalinger til skærmb brug i grundskole og fritidstilbud	8
6 [Åben] Årsplan for Skoleudvalget	10
7 [Åben] Meddelelser og eventuelt.....	11
8 [Åben] Underskrift	11

1 [Åben] Opfølgning på Skoleudvalgets flerårige mål april 2024

Sags ID: EMN-2023-06628

Resumé

Forvaltningen fremlægger til Skoleudvalgets orientering en samlet status på de flerårige mål. For alle mål vurderes det, at der ikke er anledning til justeringer eller nye tiltag på nuværende tidspunkt.

Baggrund

På mødet d. 19. maj 2022 (punkt 3) vedtog Skoleudvalget enstemmigt nedenstående fire mål for udvalgets ressortområde for indeværende valgperiode.

Mål 1: Vi vil øge andelen af elever der ved, hvad de skal lære og hvad de skal gøre for at lære.

Mål 2: Vi vil øge elevernes trivsel og oplevede fællesskab i skolen.

Mål 3: Flere elever med særlige behov og elever med særlige forudsætninger skal trives, lære og udvikle sig i tilknytning til folkeskolens almenområde.

Mål 4: Vi vil gøre udskolingselever motiverede og klar til en digital fremtid.

Skoleudvalget blev desuden d. 10. november 2022 (punkt 2) orienteret om, hvilke større indsatser, der ud fra en faglig vurdering forventes at bidrage til at nå de flerårige mål.

I vedlagte bilag fremlægges en kort, samlet status på de enkelte målepunkter og de dertilhørende indsatser for alle fire mål.

Den overordnede vurdering for mål 1 er, at tre ud af fire målepunkter er nået. Eleverne ved, hvad de skal lære, eleverne ved, hvordan de bliver bedre i fagene, og eleverne taler med deres lærere og pædagoger om, hvordan de bliver bedre i fagene. Andelen af elever der i trivselsmålingen svarer, at de er med til at bestemme, hvad der skal arbejdes med i klassen, er faldet. Ændringer i enkelte besvarelser i trivselsmålingen giver som udgangspunkt ikke anledning til at ændre på indsatsen, men Børn og Skole, Kultur og Unge og Fritid følger udviklingen i data fra trivselsmålingen.

Den overordnede vurdering for mål 2 er, at der er positive tendenser i udviklingen på lagtidsfravær over tre måneder. Der er også en lille stigning i andelen af elever i udskoling, der føler sig som en del af et fællesskab. Udviklingen i data fra Ungeprofilundersøgelsen følges fortsat. Der er med data fra trivselsmålingen registreret et lille fald i andelen af elever, der oplever tryghed og glæde ved skolen. Udviklingen i data fra trivselsmålingen følges.

Den overordnede vurdering for mål 3 er, at nogle men ikke alle målepunkter er nået. Antallet af børn og unge med ulovligt fravær mellem 3 uger og 1 måned er faldet fra 176 til 153 børn i skoleåret 22/23 og skal falde til 140 for at nå målet. Alle skoler samarbejder med Videnscenter for børn med særlige forudsætninger og det tværfaglige samarbejde med de fremskudte rådgivere er implementeret og evalueres. Samarbejdet understøttes af et kompetenceudviklingsforløb i 2024.

Den overordnede vurdering for mål 4 er, at nogle, men ikke alle målepunkter er nået. Alle skoler deltager i udbudte forløb, netværk og kompetenceudvikling i teknologiforståelse i udskolingshuset. Elevernes brugeroplevelse af forløb i udskolingshuset er overvejende positiv. 55% af eleverne

synes det er motiverende at gå i skole i udskolingshuset, og 53% er helt eller delvist enige i at undervisningen motiverer dem til at gå i skole. I 2023 svarede 55% ja til at antallet af forløb i Udskolingshuset hænger sammen med forløb på skolen.

For alle fire mål vurderes det således samlet set, at der ikke er anledning til justeringer eller nye tiltag på nuværende tidspunkt.

Indstilling

Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid indstiller

Til Skoleudvalget:

At status på Skoleudvalgets flerårige mål tages til efterretning

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

1. Opfølgning på Skoleudvalgets flerårige mål april 2024 (5394791 - EMN-2023-06628)

2 [Åben] Godkendelse af serviceniveau for skolekørsel

Sags ID: EMN-2023-07760

Resumé

En af de indsatser, som var resultatet af BDO's kørselsanalyse for Gentofte Kommune (2022), var at serviceniveauet for de kørselsordninger, som kommunen anvender, skulle beskrives bedre. Disse serviceniveaubeskrivelser forelægges til godkendelse i det relevante fagudvalg, hvorefter de behandles i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen. Skoleudvalget skal i den sammenhæng tage stilling til en enkelt serviceniveaubeskrivelse – den vedrørende skolekørsel og kørsel til særlige klubtilbud – som her forelægges til godkendelse.

Baggrund

På baggrund af Budgetaftale 2021-2022 gennemførte BDO en analyse af visiteret kørsel med borgere i Gentofte Kommune. Udover at identificere mulige effektiviseringspotentialer viste analysen bl.a. også, at der var behov for en større ensretning af visitationen. Som en del af denne ensretning blev der peget på, at serviceniveauet i forhold til flere kørselsordninger ikke var tydeligt nok formuleret og/eller nedskrevet. Arbejdet med at nedskrive de enkelte ordningers serviceniveau blev derfor igangsat.

I forbindelse med orientering om BDO's analyse af kørsel i Økonomiudvalget den 20. februar 2023 – dagsordenens punkt 9 – fremgik det af dagsordensteksten at: *"Forslag til det fremadrettede serviceniveau for den enkelte kørselsydelse vil blive forelagt for de relevante fagudvalg, Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen."*

Den politiske godkendelse af serviceniveauerne for de forskellige kørselsordninger foregår således, at de serviceniveauer, som skal behandles af samme fagudvalg i videst muligt omfang

behandles samlet i det pågældende udvalg, hvorefter de behandles i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen. I forhold til skoleudvalget er der kun ét serviceniveau til godkendelse: Serviceniveauet vedr. skolekørsel og kørsel til særlige klubtilbud.

Målgruppen for skolekørsel er i Gentofte Kommune elever, der enten midlertidigt eller mere permanent ikke er i stand til ved egen hjælp at komme til/fra skole på grund af sygdom, handicap eller funktionsnedsættelse. Målgruppen for kørsel til særlige klubtilbud er større børn og unge, der på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for et særligt tilrettelagt klubtilbud. Kørsel til særlige klubtilbud visiteres normalt i sammenhæng med en visitering til skolekørsel, hvorfor disse to ordninger er samlet i samme serviceniveaubeskrivelse. Serviceniveaubeskrivelsen er vedlagt som bilag. Af hovedpunkter fra servicebeskrivelsen kan nævnes:

- Befordring visiteres jf. en indsatsstrappe-model, hvor 'skolekort' til offentlig transport er første valg, kilometergodtgørelse til forældre er andet valg, kørselsordning (Gentofte Busser eller Movia) er tredje valg og solokørsel med taxi er fjerde valg. Visitationen foregår ved individuel vurdering og gentages mindst én gang årligt.
- Ventetiden på skolen (inkl. klubtilbud) i forbindelse med en af kommunens befordringsydelser må normalt ikke overstige 60 minutter før skoledagens start og 60 minutter efter skoledagens afslutning.
- Befordringstid er max. 60 min. hhv. til og fra skoletilbuddet. For elever visiteret til et skoletilbud (inkl. klubtilbud) uden for bopælskommunen, kan der forekomme længere befordringstid.
- Der kan anmodes om en fast chauffør, men dette er ikke altid muligt. Generelt tilstræbes det, at kørslen med elever fordeles på så få forskellige chauffører som muligt.
- Hvis det er nødvendigt, at eleven følges til og fra skole (inkl. klubtilbud), afholder kommunen en eventuel udgift til ledsagerens befordring.

Serviceniveaubeskrivelsen har været i høring i Handicaprådet, som tager servicerammen til efterretning. På baggrund af rådets høringssvar har forvaltningen ændret den maksimale køretid fra 75 minutter til 60 minutter.

I forhold til Handicaprådets bekymring omkring ventetid før afhentning, skal det bemærkes, at ventetiden på maksimalt 60 minutter er sat ud fra bekendtgørelsen om befordring af elever i folkeskolen. Servicerammen læner sig således op ad lovgivningen frem for den lokale aftale, der kan forandres over tid. Vores leverandør opererer nu med en ventetid på max 15 minutter, hvilket i praksis vil betyde, at langt de fleste børn vil oplevere kortere ventetid end 60 minutter.

Økonomiske konsekvenser

Da der ikke er tale om ændringer af det serviceniveau, der allerede anvendes, har denne godkendelsessag ikke økonomiske konsekvenser.

Indstilling

Børn, Skole, Kultur, Unge og Fritid indstiller

Til Skoleudvalget, Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen:

At serviceniveauet for skolekørsel og kørsel til særlige klubtilbud godkendes.

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

1. Serviceramme for befordring af elever på skoleområdet (5378639 - EMN-2023-07760)
2. Høringssvar fra Handicaprådet angående Serviceramme for befordring af elever på skoleområdet (5378640 - EMN-2023-07760)

3 [Åben] Orientering om ny folkeskoleaftale

Sags ID: EMN-2024-02319

Resumé

Regeringen indgik den 19. marts 2024 aftale om folkeskolens kvalitetsprogram – ”Frihed og Fordybelse” med Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti. Aftalen samt faktaark: ”Oversigt over, hvornår initiativer i Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram træder i kraft” er vedlagt i sin fulde længde.

Forvaltningen vil på skoleudvalgets møde kort gennemgå aftalen.

Baggrund

Tirsdag den 19. marts 2024 lancerede regeringen sammen med folkeskoleforligskredsen, Liberal Alliance, Konservative, Radikale og Dansk Folkeparti, en ny aftale om folkeskolen. Aftalen indeholder 33 initiativer og tilføjer 740 millioner kroner årligt til folkeskolen, når aftalen er fuldt indfaset i 2027/2028.

Initiativerne i aftalen er præsenteret under tre overskrifter:

1. Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne
2. Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever
3. Ro og rammer – nødvendigt for nogle, godt for alle

Igangsættelse af initiativerne fordeler sig over skoleårene 2024/25 - 2027/28.

Børne- og undervisningsministeren vil fremsætte lovforslag til de initiativer, der kræver lovændring, i efteråret 2024. Forligskredsen anerkender, at tæt inddragelse af parterne i Sammen om skolen har stor betydning for implementeringen af aftalen.

Økonomiske konsekvenser

Af faktaark om aftalens økonomi fremgår det, at aftalen ”Frihed og Fordybelse” har en samlet finansiering på 3.355 mio. kr., hvoraf 740 mio. kr. årligt varigt (fuldt indfaset) tilføres fra centralt hold. Resten af den varige ramme udgøres af, at den understøttende undervisning afskaffes (2.495 mio. kr. i varigt niveau), og at antallet af fagtimer nedjusteres (120 mio. kr. i varigt niveau).

Der afsættes samlet 540 mio. kr. i 2025-2034 til indkøb af flere bøger som modvægt til skærmbaseret undervisning samt 25 mio. kr. til en læsekampagne, som skal øge elevernes læselyst i samme periode.

Endeligt afsættes i alt 2.600 mio. kr. til en markant investering i bedre faglokaler i folkeskolen samt anlæggelse af miljøer, som ansporer til leg og bevægelse på skolerne efter en lokal vurdering. Midlerne udmøntes til kommuner i 2025, 2026 og 2027.

De økonomiske konsekvenser forbundet med folkeskolens kvalitetsprogram – ”Frihed og Fordybelse” vil skulle DUT-forhandles med KL.

Indstilling

Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid indstiller

Til Skoleudvalget:

At tage orienteringen til efterretning

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

1. Præsentation af aftale om folkeskolens kvalitetsprogram Frihed og fordybelse, PP til SK (5426782 - EMN-2024-02319)

4 [Åben] Orientering om Sammen om skolen i Gentofte

Sags ID: EMN-2024-01368

Resumé

Gentofte Kommune har nedsat ”Sammen om skolen i Gentofte” som en lokal pendant til det nationale initiativ ”Sammen om skolen”, som er et nationalt samtale- og udviklingsprogram for folkeskolen.

Baggrund

”Sammen om skolen” er et nationalt samtale- og udviklingsprogram for folkeskolen. Bag Sammen om Skolen står de største aktører på folkeskoleområdet: Lærere, pædagoger, elever, skoleledere, forældre, kommuner og politikere. I Sammen om skolen drøftes væsentlige skolepolitiske dagsordener og temaer af relevans for skolens liv og udvikling. Gentofte Kommune etablerer nu et lokalt Sammen om skolen i Gentofte.

Sammen om skolen i Gentofte er ikke et beslutningsorgan men et forum, hvor parterne omkring folkeskolen i Gentofte Kommune kan indgå i en fordomsfri og ligeværdig dialog og drøftelse om væsentlige nationale- og kommunale skolepolitiske dagsordener, temaer og indsatser. Det kan fx være temaer som inklusion, forældrerollen i folkeskolen, elementer i regeringens folkeskoleudspil, ro og fordybelse i folkeskolen og udmøntning af ny skolevision.

Sammen om skolen i Gentofte, består ligesom det nationale Sammen om skolen af skolens væsentligste parter sammensat således:

- Formandskabet for Skoleudvalget i Gentofte Kommune

- To repræsentanter fra de faglige foreninger: Skolelederforeningen i Gentofte, Gentofte kommunelærerforening (GKL), BUPL, FOA
- To repræsentanter fra skolebestyrelsesformandskredsen
- To repræsentanter fra fælleselevrådet
- Direktøren for Børne, Skole, Kultur og Fritid og skolechefen

Der kobles en konsulent til gruppen, der sammen med skolechefen fungerer som sekretariat for Sammen om skolen i Gentofte. Sekretariatet sørger for indkaldelse til møderne og udarbejder mødernes dagsorden i samarbejde med skoleudvalgets formand, formanden for skolelederforeningen i Gentofte, formanden for GKL og fællestillidsrepræsentanten for BUPL.

Der afholdes tre ordinære møder om året i Sammen om skolen i Gentofte.

Indstilling

Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid indstiller

Til Skoleudvalget:

At udvalget tager orienteringen om nedsættelsen af forummet Sammen om Skolen i Gentofte til efterretning

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

5 [Åben] Orientering om anbefalinger til skærmbrug i grundskole og fritidstilbud

Sags ID: EMN-2024-01492

Resumé

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (Børne- og Undervisningsministeriet) har udarbejdet anbefalinger om brug af skærme i grundskole og fritidstilbud.

Baggrund

Anbefalingerne til skærmbrug er blevet sendt til skoleledelser og kommunale forvaltninger i hele landet. Styrelsens håb er, at anbefalingerne kan inspirere skoler og fritidsinstitutioner i deres arbejde med at begrænse digitale distraktioner og sikre en balanceret brug af skærme i børn og unges hverdag.

Vedhæftet er de to publikationer i både de korte versioner samt i fuld længde. Gentofte Kommune har bidraget med eksempler til styrelsens arbejde med at formulere anbefalingerne,

Gentofte-eksemplerne er at finde i 'Anbefalinger om brug af skærme i grundskole' på følgende sider:

- Side 11: Retningslinjer for mobilfri skole (Tranegårdsskolen)
- Side 15: Retning for skærmbrug på alle kommunens skoler (kommunal beslutning, alle skoler)
- Side 18: Erfaringer med analog undervisning og mindre digital distraktion (Tranegårdsskolen)
- Side 20: Brug emneuger til at afprøve en mere analog undervisning (Tranegårdsskolen)

Anbefalingerne er i kort form:

Skærmbrug i grundskolen – 12 anbefalinger

Fælles rammer for brug af skærme

- Anbefaling 1. Ledelsen sætter retning for skærmbrug på skolen
- Anbefaling 2. Inddrag pædagogisk personale og elever i dialogen om skærmbrug
- Anbefaling 3. Skab overblik over skolens skærmbrug som udgangspunkt for dialogen
- Anbefaling 4. Brug skolens fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug
- Anbefaling 5. Gå i dialog med forældrene om elevernes brug af skærme
- Begrænsning af digitale distraktioner i skoletiden
- Anbefaling 6. Indfør mobilfri skole
- Anbefaling 7. Spær adgangen til ikke-relevante hjemmesider
- Anbefaling 8. Læg tablets og computere væk, når de ikke bruges i undervisningen
- Anbefaling 9. Lad fokus på skærmbrug bidrage til elevernes digitale dannelse
- God balance mellem analog og digitalt baseret undervisning
- Anbefaling 10. Brug kun skærme, når det er didaktisk og pædagogisk hensigtsmæssigt
- Anbefaling 11. Giv plads til analogbaseret læring
- Anbefaling 12. Sæt skærmbrug på dagsordenen for den pædagogiske udvikling

Skærmbrug i fritidstilbud - 9 anbefalinger

Fælles rammer for brug af skærme

- Anbefaling 1. Sæt fælles retning for brug af skærme i fritidstilbud
- Anbefaling 2. Brug fritidstilbuddets fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug
- Anbefaling 3. Gå i dialog med de unge og børnenes forældre om brug af skærme
- Begrænsning af digitale distraktioner i fritidstilbud
- Anbefaling 4. Indfør mobilfri fritidstilbud
- Anbefaling 5. Rammesæt brug af skærme i fritidstilbud
- Anbefaling 6. Lad dialog om skærmbrug bidrage til børn og unges digitale dannelse
- Balance i udbuddet af aktiviteter i fritidstilbud
- Anbefaling 7. Brug kun skærme til aktiviteter, der skaber deltagelses- og udviklingsmuligheder for børn og unge
- Anbefaling 8. Tilstræb variation og alsidige pædagogiske aktiviteter
- Anbefaling 9. Inddrag arbejdet med digital dannelse i den pædagogiske udvikling

Styrelsens anbefalinger har fin parallelitet med Skoleudvalgets beslutning på området.

Udvalget besluttede på mødet 30/8-2023 en fælles ramme bestående af følgende elementer:

- Alle skoler er mobilfrie i skoletiden. Mobiltelefoner kan anvendes i aktiviteter og undervisning efter underviserens anvisning
- Alle skoler, GFO'er og klubber udarbejder i Skolebestyrelsen principper for brug af digitale devices, og opfordres til at overveje konsekvenser/sanktioner, for brud på principperne
- Det er underviserne, der bestemmer hvornår der anvendes skærme og andre devices i forbindelse med undervisningen
- Der etableres tekniske IT-løsninger som gør det muligt målrettet at begrænse elevernes tilgang til nettet, og samtidig give den nødvendige pædagogiske og didaktiske fleksibilitet

Der gives opfølgning på implementeringen af udvalgets anbefalinger på Skoleudvalgsmødet 21. august 2024

Indstilling

Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid indstiller

Til Skoleudvalget:

At udvalget tager orienteringen om Styrelsen for Undervisning og Kvalitets nye anbefalinger til skærmbrug i grundskole og fritidstilbud til efterretning

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

1. Kort fortalt anbefalinger om brug af skærme i grundskole (5406963 - EMN-2024-01492)
2. Anbefalinger om brug af skærme i grundskole (5406964 - EMN-2024-01492)
3. Kort fortalt anbefalinger om brug af skærme i fritidstilbud (5406966 - EMN-2024-01492)
4. Anbefalinger om brug af skærme i fritidstilbud (5406962 - EMN-2024-01492)

6 [Åben] Årsplan for Skoleudvalget

Sags ID: EMN-2017-06034

Resumé

Skoleudvalget orienteres om temaer og indhold på kommende udvalgsmøder og inspirationsbesøg, så vidt de allerede er planlagt.

Baggrund

Årsplanen for Skoleudvalget giver udvalgets medlemmer mulighed for løbende at prioritere emner til behandling.

Årsplanen viser forventede sager til behandling på udvalgets kommende fire møder.

Årsplanens formål er at være med til at sikre:

- At udvalget når gennem sit ressortområde på et vist niveau i løbet af et år
- At der kan koordineres på tværs af udvalgene
- At de øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke sidder i udvalget, har indblik i, hvad der forventes drøftet på udvalgsmøderne

Årsplanen opdateres hvert kvartal.

Se bilag for Årsplan for Skoleudvalgets 2. kvartal 2024 - 1. kvartal 2025.

Senest opdaterede version gøres tilgængelig på Politikerportalen efter udvalgets behandling af den.

Indstilling

Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid indstiller

Til Skoleudvalget:

At orienteringen tages til efterretning.

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

1. Årsplan for Skoleudvalget 2. kvartal 2025-1. kvartal 2025 (II) (5349265 - EMN-2017-06034)

7 [Åben] Meddelelser og eventuelt

Sags ID: EMN-2023-07871

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

8 [Åben] Underskrift

Sags ID: EMN-2023-07871

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

Dokument Navn:	Opfølgning på Skoleudvalgets flerårige mål april 2024.pdf
Dokument Titel:	Opfølgning på Skoleudvalgets flerårige mål april 2024
Dokument ID:	5394791
Placering:	Emnesager/Opfølgning på Skoleudvalgets flerårige mål april 2024/Dokumenter
Dagsordens titel	Opfølgning på Skoleudvalgets flerårige mål april 2024
Dagsordenspunkt nr	1
Appendix nr	1
Relaterede Dokumenter:	1

Dette dokument blev genereret af getorganized
for SharePoint

Gentofte
Kommune

Opfølgning på Skoleudvalgets flerårige mål april 2024

Læsevejledning

På Skoleudvalgets møde i april følges op på de flerårige mål:

For hvert mål præsenteres:

- 1) Et visuelt overblik over de vigtigste faglige indsatser, der forventes at opfylde målene. Figuren illustrerer indsatserne og hvornår de forventes at være i gang.
- 2) Et skema med en samlet vurdering af status i forhold til målepunkterne
- 3) Skemaer med status på indsatser under hvert mål

Mål 1: Vi vil øge andelen af elever der ved, hvad de skal lære og hvad de skal gøre for at lære

Hovedindsatser			
2023	2024	2025	
Kompetenceudvikling i læringsstrategier			
  			
	Anvendelse af co-teaching		
	  		
Styrke de professionelle læringsfællesskaber			
  			

Mål 1: Målepunkter status pr. april 2024

Målepunkt 1	Status på målepunktet
Andel elever, der ved hvad de skal lære, skal stige fra 70% til 75%	Målepunktets mål på 75% er opnået, da 79% af eleverne i 4.-9. klasse er enige eller meget enige i, at de ved, hvad de skal lære i fagene. I Praksisundersøgelsen fra 2021 svarede 70% af eleverne, at de var enige eller meget enige i udsagnet.
Målepunkt 2	Status på målepunktet
Andel elever, der ved hvordan de skal blive bedre, skal stige fra 65% til 70%	Målepunktets mål på 70% er nået, da 70% af eleverne i 4.-9. klasse er enige eller meget enige i, at de ved, hvordan de skal blive bedre til fagene. Det ligger over resultatet fra Praksisundersøgelsen i 2021, hvor 65% af eleverne var enige eller meget enige i udsagnet.
Målepunkt 3	Status på målepunkt
Andel elever, der taler med deres lærere og pædagoger om, hvor de er i fagene, skal stige fra 46% til 54%	Målepunktets mål på 54% er endnu ikke nået, da 47% af eleverne i 4.-9. klasse er enige eller meget enige i, at de taler med deres lærere og pædagoger om, hvor de er i fagene. Det er på niveau med svarerne i praksisundersøgelsen i 2021, hvor 46% af eleverne var enige eller meget enige i udsagnet. Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid vurderer, at skolerne kan sætte yderligere fokus på dette punkt.
Målepunkt 4	Status på målepunkt
Andel elever, der mener, at de har medbestemmelse, skal stige fra 51% til 55% i 4-9 kl.	Målepunktets mål på 55% er endnu ikke nået, da andelen af elever i 4.-9. klasse, der en gang imellem, tit eller meget tit svarer, at de er med til at bestemme, hvad der skal arbejdes med i klassen er på 49% i skoleåret 2022/23. Det er et lille fald (dog ikke signifikant) på to procentpoint (51% til 49%) i forhold til trivselsmålingen i skoleåret 2021/22. Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid vurderer, at skolerne kan sætte yderligere fokus på dette område.

Mål 1: Status pr. hovedindsats pr. april 2024

Indsatser	Status
Kompetenceudvikling i læringsstrategier	I skoleårene 2022/23 og 2023/24 deltager 11 ud af 13 skoler med lærere og pædagoger i kompetenceudviklingsforløbet "Læringsstrategier". Forløbet, der er tæt knyttet til lærernes praksis og fagene i skolen, giver deltagerne indsigt i, hvordan de bedst muligt tilgodeser alle elever og skaber rammer i undervisningen, hvor eleverne er aktivt involverede i deres læreprocesser. I skoleåret 2024/25 påtænkes det at udbyde endnu et kompetenceudviklingsforløb med læringsstrategier i relation til undervisning af børn med særlige behov,
Anvendelse af co-teaching	Der er fra 2023 og frem afsat midler til at udbrede co-teaching som undervisningspraksis på Gentofte Kommunes folkeskoler. Alle skoler har iværksat co-teaching forløb for de tildelte midler. Co-teaching anvendes i forskellige sammenhænge og til forskellige formål alt efter hvad der er behov for i den enkelte klasse. Det systematiske arbejde med co-teaching startede i august 2023. Der følges op på skolernes anvendelse af co-teaching-midlerne de kommende tre år fra 2024 på skoleudvalgets møde i tredje kvartal som en del af kvartalsrapporten.
Styrke de professionelle læringsfællesskaber	Skolerne arbejder med at udvikle deres professionelle fællesskaber omkring elevernes læring og udvikling. Det gøres med afsæt i praksisnære data og løbende feedback, hvor der arbejdes systematisk med elevernes læring, udvikling og trivsel. F.eks. samarbejder Maglegårdsskolen og Tranegårdsskolen i skoleåret 2023/24 om professionalisering af læringsfællesskaber omkring co-teaching i indskolingen.

MÅL 2: Vi vil øge elevernes trivsel og oplevede fællesskab i skolen

Hovedindsatser			
2023	2024	2025	
Tidlig opsporing af mistrivsel ved brug af fællesskabsmodellen			
			
	Anvendelse af co-teaching		
	  		
	Fremskudte socialrådgivere		
	  		
Tværfagligt sparringsteam			
			

☺Mål 2: Målepunkter status pr. april 2024

Målepunkt 1	Status på målepunktet
Andel elever, der erklærer at de for det meste eller altid føler sig trygge i skolen, skal stige fra 77% til 85%	Målepunktets mål på 85% er ikke er nået, da andelen af elever i 4.-9. klasse, der ' <i>for det meste</i> ' eller ' <i>altid</i> ' føler sig trygge i skolen er på 74% i skoleåret 2022/23. Det svarer til et fald på tre procentpoint (77% til 74%) i forhold til trivselsmålingen i skoleåret 2021/22. Nye tal indkommer med Den Nationale Trivselsmåling marts 2024.
Målepunkt 2	Status på målepunktet
Antal børn og unge med langtidsfravær over 3 måneder skal falde fra 74 til 40 børn	I skoleåret 2022/23 havde 68 børn og unge over 3 måneders fravær og målet om 40 børn blev derfor ikke nået. Udviklingen går den rigtige vej, da der er et fald på seks elever siden 2021/22, hvor der var 74 børn/unge med over tre måneders fravær. Pr. 13. februar er der 15 registrerede børn med over 3 måneders fravær. Skoleudvalget vil modtage en ny status for skoleåret 2023/24 i august 2024 i kvartalsrapporten.
Målepunkt 3	Status på målepunkt
Andel elever, der erklærer sig glade for deres skole skal stige fra 72% til 80% for elever i 0-3 kl. og 81% til 85% i 4-9 kl.	Målepunktet på 80% for elever i 0-3 klasse er endnu ikke er nået, da andelen af elever 0.-3. klasse, der svarer '<i>ja, meget</i>' til, at de er glade for deres skole, er på 70% i skoleåret 2022/23. Det svarer til et lille fald (dog ikke signifikant) på to procentpoint (72% til 70%) i forhold til trivselsmålingen i skoleåret 2021/22. Målepunktets på 85% for elever i 4-9 klasse er endnu ikke er nået, da andelen af elever 4.-9. klasse, der '<i>tit</i>' eller '<i>meget tit</i>' er glade for deres skole, er på 77% i skoleåret 2022/23. Det svarer til et fald på fire procentpoint (81% til 77%) i forhold til trivselsmålingen i skoleåret 2021/22. Der ses et lille fald generelt i data fra trivselsmålingen for både elever i 0.-3. klasse og elever i 4.-9. klasse.
Målepunkt 4	Status på målepunkt
Elevernes oplevelse af altid eller for det meste, at være en del af et fællesskab i klassen skal stige fra 87 % til 90% i 7. – 9. klasse	Målepunktet på 90% er endnu ikke nået, da andelen af elever fra 7.-9. klasse, der ' <i>ja altid</i> ' eller ' <i>ja, for det meste</i> ' er med i fællesskabet på skolen er på 85% i skoleåret 2023/24. Det svarer til en stigning på to procentpoint (83% til 85%) i forhold til Ungeprofilundersøgelsen i skoleåret 2022/23.

❖ Mål 2: Status pr. hovedindsats pr. april 2024

Indsatser	Status
Tidlig opsporing af mistrivsel ved brug af fællesskabsmodellen	Fællesskabsmodellen er et konkret pædagogisk værktøj, der understøtter arbejdet på skolerne med at skabe inkluderende læringsmiljøer for alle. Modellen er udviklet for at sikre en systematisk, teambaseret refleksionsproces med udgangspunkt i pædagogiske problemstillinger. Modellen er implementeret på alle skoler og skolerne har pr 2023 sat deres præg på modellen og dens anvendelse på skolerne. I 2023 blev der produceret en video, som ligger på Gentofte Platformen. Her kan alle skoler hente materiale til at introducere nye medarbejdere for modellen. Det Faste Udvalg for Fællesskaber følger løbende op på brugen og videndeler om udviklingen af modellen på skolerne senest ved møde den 26. januar i det faste udvalg for fællesskaber.
Anvendelse af co-teaching	Se tekst under mål 1.
Fremskudt indsats	Siden foråret 2023 er fremskudt indsats blevet udbredt og en permanent indsats. Alle dagtilbud og folkeskoler har således fået tilknyttet en socialrådgiver og en familiekonsulent, som udgør et dynamisk makkerpar. Formålet er at opspore børn og unge i mistrivsel og deres familier tidligt, så de får den rette hjælp hurtigt. Der er i efteråret 2023 gennemført en evaluering af indsatsen. Evalueringen viser overordnet, at implementeringen af indsatsen er godt på vej i dagtilbud og skoler. Lærere og pædagoger oplever generelt, at indsatsen virker på at fremme børns trivsel og deltagelse i fællesskaber samt er virksom i forhold til at skabe ro, højne fagligheden og handlekraft ift. tidlig indsats. Samtidig peger evalueringen dog på, at der er et stykke vej endnu ift. at udbrede viden om de fremskudte medarbejders funktion samt styrke det tværfaglige samarbejde. Styregruppen for den fremskudte indsats har drøftet resultaterne i november 2023 og drøftet tiltag for fortsat at understøtte implementeringen.
Tværfagligt sparringsteam	Det tværfaglige sparringsteam blev nedsat med formålet om at give hurtig vejledning, rådgivning og sparring til skolerne, når en elev har bekymrende fravær. Feedback fra skolerne viste, at skolerne havde brug for mere længerevarende og indgribende indsatser til eleven. Det blev derfor besluttet at udmønte midler fra budgetaftalen i 2023-2026 til et skolefraværsteam, som startede op den 1. juni 2023. Skolefraværsteamet består af en psykolog, en lærer, en pædagog og en socialrådgiver, som arbejder tværfagligt. Skolefraværsteamets indsatser har således erstattet det tværfaglige sparringsteams indsats ved i stedet at tilbyde længere varende og indgribende indsatser til elever med bekymrende fravær samtidig med at de tilbyder sparring til fagpersoner på skolerne.. Skolefraværsteamet vil i det første halvår af 2024 mødes hver 6. uge med medarbejdere og ledere fra det tidligere tværfaglige sparringsteam for at understøtte det tværfaglige samarbejde omkring skolefraværsproblematikker. Skolefraværsteamet arbejder pr. februar 2024 med 19 indsatser.

MÅL 3: Flere elever med særlige behov og elever med særlige forudsætninger skal trives, lære og udvikle sig i tilknytning til folkeskolens almenområde

Hovedindsatser			
2023	2024	2025	
	Anvendelse af co-teaching 		
	Brug af videnscenter for børn med særlige forudsætninger 		
Tværfagligt sparringsteam 			
	Fremskudte socialrådgivere 		

❖ Mål 3: Målepunkter status pr. april 2024

Målepunkt 1	Status på målepunktet
Andel børn og unge med ulovligt fravær mellem 3 uger og 1 måned skal falde med 20% fra 176 børn til 140 børn	I skoleåret 2022/23 havde 153 børn og unge ulovligt fravær mellem 3 uger og 1 måned. Målet på 140 børn og unge er derfor ikke nået. Antallet af børn og unge med ulovligt fravær i 3 uger til 1 måned skal altså fortsat falde for at leve op til målet. Antallet af børn og unge med ulovligt fravær mellem 3 uger og 1 måned følges hvert kvartal. I september 2023 og december 2023 lå antallet på nogenlunde samme niveau som i september 2022 og december 2022. Pr. 13.februar 2024 er der 51 elever med ulovligt fravær mellem 3 uger og en måned. Skoleudvalget vil modtage en ny status for skoleåret 2023/24 i august 2024 i kvartalsrapporten.
Målepunkt 2	Status på målepunktet
Forløb i samarbejde med Videnscentret bibeholdes på alle skoler, og antallet af timer der bruges på arbejdet i videntretet skal stige fra nuværende 1050 timer til 1800 timer pr. skoleår	I skoleårene 2022/23 og 2023/24 er forløb i samarbejde med Videnscentret bibeholdt på alle kommunens folkeskoler. Videnscenteret har besøgt alle folkeskoler gentagne gange for at vejlede og rådgive skoler og forældre med udgangspunkt i konkrete børn og unge. Målet er derfor nået. I indeværende skoleår 2023/24 er der blevet tildelt i alt 1.962 timer til Videnscenterets arbejde fordelt på fem medarbejdere. Grundet barsel bliver kun 1.682 timer realiseret, og målet er derfor ikke nået.
Målepunkt 3	Status på målepunkt
I 2023 er det målet, at alle skoler har et etableret tværfagligt samarbejde med den fremskudte funktion og en fast praksis for løbende samarbejde med det tidligt tværfaglige team. Fra 2024 skal alle skoler og medarbejdere i den fremskudte funktion samt medarbejderne i det tidligt tværfaglige samarbejde opleve, at samarbejdet om tidlig opsporing samt tidlig indsats for børn og unge er virkningsfuld	I skoleåret 2023/24 er der arbejdet på at etablere og danne en fast praksis for det tværfaglige samarbejde mellem de tidlige tværfaglige teams på skolerne og de fremskudte medarbejdere. For at understøtte det tværfaglige samarbejde, skal der i 2024 planlægges og gennemføres et kompetenceudviklingsforløb via midler fra handicaprådet. I august/september 2023 (et halvt år efter indsatsens opstart) er der gennemført en innovativ evaluering af den fremskudte indsats. Formålet er at få viden om, hvorvidt der er behov for justeringer i praksis, for herigennem at opnå størst mulig effekt af indsatsen. Evalueringen består af fokusgruppeinterviews samt registreringsdata, som de fremskudte medarbejdere foretager løbende over antal henvendelser samt hvad henvendelserne drejer sig om. I første halvdel af skoleåret 2024/25 gennemføres en spørgeskemaundersøgelse af den oplevede effekt af samarbejdet mellem de tidlige tværfaglige teams og de fremskudte socialrådgivere og deres indsatser på skolerne (jf. valgte målemetode til målepunkt 3 under mål 3).

❖ Mål 3: Status pr. hovedindsats pr. april 2024

Indsatser	Status
Anvendelse af co-teaching	Se tekst under mål 1.
Brug af videnscenter for børn med særlige forudsætninger	Alle kommunens folkeskoler bruger Videnscenter for børn med særlige forudsætninger. I 2023 har følgende aktiviteter været i iværksat for at styrke læring, trivsel og udvikling blandt børn med særlige forudsætninger: • Vejledningsbesøg, hvor lærere, pædagoger og andre fagpersoner vejledes i fx brug taksonomier, sociale samspil og trivselsfremmende aktiviteter • Møder og samtaler med elever og forældre på skolerne og over telefon og Teams • Undervisningsforløb lokalt på skolerne fra 1.-6. årgang • Programmerings- og robotforløb for elever på mellemtrin • 4 forælderaftener i samarbejde med Forældrenetværket for højtbegavede børn i Gentofte Kommune • Kompetenceløft for 50 medarbejdere på 7 moduler.
Tværfagligt sparringsteam	Se tekst under mål 2
Fremskudt indsats	Se tekst under mål 2.

Ud over de valgte indsatser, har forvaltningen i november 2023 igangsat en omfattende analyse af de eksisterende strukturer på specialundervisningsområdet. Arbejdet omfatter ni delanalyser, som skal kortlægge overblik, styrker og udfordringer ved de nuværende strukturer og bidrage til udarbejdelse af forslag til fremtidige strukturer på specialundervisningsområdet. Arbejdet er organiseret som en projektorganisering med en bred inddragelse af ledere, medarbejdere og tværfaglige samarbejdspartnere. Der er endvidere indgået aftale med VIVE om at bistå forvaltningen i arbejdet med analysen. Arbejdet forventes at forløbe i 2024 med en forventet implementeringsfase fra skoleåret 2025/2026.

MÅL 4: Vi vil gøre udskolingselever motiverede og klar til en digital fremtid

Hovedindsatser 		
2023	2024	2025
Forankring 		
Læringsmotivation 		
Teknologiforståelse 		

❖ Mål 4: Målepunkter status pr. april 2024

Målepunkt 1	Status på målepunktet
Alle skoler deltager i udbudte forløb, netværk og kompetenceudvikling i teknologiforståelse	Målet er nået. Alle skoler har deltaget i udbudte forløb, netværk og kompetenceudvikling i teknologiforståelse i Udskolingshuset i både 2022 og 2023.
Målepunkt 2	Status på målepunktet
Antallet af elever, der har en positiv umiddelbar brugeroplevelse af forløb i Udskolingen i Byens Hus stiger med 10 % frem til 2025	Elevernes brugeroplevelse af forløb i udskolingshuset er overvejende positiv. Fra 2022 til 2023 er elevernes positive svar i procent steget med mellem 4 og 20% på de forskellige spørgsmål (med undtagelse af spørgsmålet om hvor sjovt forløbet har været. Dette er faldet med 12%). Ligeledes er elevernes positive svar i procent steget med 7-15% i spørgsmål om deres oplevelse af deres læring. Måling i 2023 giver anledning til et opmærksomhedspunkt i forhold til elevernes oplevelse af deres af egen formåen. Deres oplevelse i de positive svarkategorier er faldende med 6-7%.
Målepunkt 3	Status på målepunkt
Andelen af elever, der svarer positivt på, om undervisningen motiverer dem til at lære mere, stiger fra 53% til 70% frem til 2025.	I 2022 blev der i baseline anvendt et indikatorspørgsmål "Hvor motiverende synes du denne måde at gå i skole på er?" Her giver 53% af eleverne fire og fem stjerner. Denne procentsats er i 2023 steget 2%. I undersøgelsen i 2023 har 53% ligeledes svaret, at de er helt enig og delvist enig i at undervisningen motiverer dem til at lære mere, når de bliver undervist i Udskolingshuset (dette er et nyt spørgsmål). Dette spørgsmål gentages i 2024 og 2025 for at følge udviklingen frem mod målet om 70% i 2025.
Målepunkt 4	Status på målepunkt
Andelen af forløb i udskolingshuset, der hænger sammen med forløb på de enkelte skoler, stiger frem mod udgangen af 2025 fra det nuværende niveau på 68% til 75%	I 2022 svarede 68% ja til, at antallet af forløb i Udskolingshuset hænger sammen med forløb på skolen. I 2023 svarede 55% ja til at antallet af forløb i Udskolingshuset hænger sammen med forløb på skolen.. Målet er derfor ikke nået. Forklaring på faldet kan skyldes det udbyggede udbud af forløb og aktiviteter i Udskolingshuset, som ikke altid har en direkte sammenhæng med fagenes årsplaner. Som eksempel kan nævnes workshop i gruppearbejde, forløb omkring mental trivsel og seksualundervisning. Max kapacitet i Udskolingshuset er omkring 150 elever fysisk, men det er realistisk med et gennemsnit på 75 dagligt på grund af antallet af huslærere. Hvis det daglige antal elever i Udskolingshuset skal overstige 75, er det fordi lærerne i højere grad kommer med deres egne forløb uden brug for hjælp af huslærere eller fordi huset bemannes af flere huslærere/eller andre relevante undervisere.

Mål 4: Status pr. hovedindsats pr. april 2024

Indsatser	Status
Læringsmotivation	Elevundersøgelsen, som er gennemført i 2023, viser, at eleverne er glade for – og motiveres af undervisningen i Udskolingshuset. Grundpillerne i Udskolingshusets arbejde med læringsmotivation er at give eleverne mulighed for at udforske og skabe, lave fejl sammen for at lærer og at gøre det i fællesskab med andre. Dette har også været grundlaget for de over 10.000 elevbesøg, der har været i Udskolingshuset i 2023. Blandt greb for at højne elevernes læringsmotivation og skabe øget glæde ved læring kan nævnes anderledes inspirerende læringsrum, at arbejde med virkelige problemstillinger, møde nye undervisere, at arbejde med designprocesser, at arbejde undersøgende og skabende og at arbejde med trivsel i en teambuildinginspireret form. I 2023 har huslærerne i Udskolingshuset stået for forløb og læring, som rammer bredt på tværs af fag og områder. Eksempelvis Escape rooms med teknologi, Find jeres fælles styrker, Søvn og trivsel, Fremtidens ungeliv, bæredygtigt design i samarbejde med Coloplast, ABC for mental sundhed i samarbejde med headspace, forskellige værksteder, som ruste eleverne til deres arbejde med projektopgaver og meget mere. Alle forløb rummer en eller flere forømtalte motivationsfaktorer.
Teknologiforståelse	Indsatsen omkring teknologiforståelse indeholder både kompetenceudvikling, prøvehandling på skolerne og i flere og flere tilfælde en fast struktur for, hvordan man på de enkelte skoler arbejder med teknologiforståelse. I 2023 er andet hold tek-ambassadørkompetenceudviklingen startet, og skolerne har dermed haft mulighed for at udvide deres tek-team. Der er 13 lærere og pædagoger på holdet – dette betyder at der i alt er 52 teknologiambassadører – pædagoger og lærere, fordelt på de 13 skoler. Der er igangsat en praksisfaglig peer-to-peer indsats, for at imødekomme de forskellige udfordringer den enkelte skole står overfor i forbindelse med forankringen af teknologiforståelse på egen skole. Denne er forankret i Udskolingshuset, men udføres på de enkelte skoler. Arbejdet med teknologi i Udskolingshuset er i drift og der er god brug af både faciliteter og tek-forløb faciliteret af huslærerne. Indsatsen omkring teknologiforståelse er fortsat støttet af Villumfonden tom. 2024.
Forankring	Alle folkeskoler bruger Udskolingshuset. Alle folkeskoler har en huslærer, som udvikler og afvikler forløb og indsatser i Udskolingshuset, hvilket betyder, at alle skolars behov og fokus kan tages med i Udskolingshusets udvikling og retning, ligesom Udskolingshuset har en direkte "kanal" ind på skolerne. Huslærerne har ejerskab for både Udskolingshus og egen skole. Denne både drifts- og forankringsmodel opleves som effektiv og positiv for både skoler, Udskolingshus og huslærere.

Dokument Navn:	Service ramme for befordring af elever på skoleområdet.docx
Dokument Titel:	Service ramme for befordring af elever på skoleområdet
Dokument ID:	5378639
Placering:	Emnesager/Politisk godkendelse af serviceniveauer for kørselsordninger 2022-2023/Dokumenter
Dagsordens titel	Godkendelse af serviceniveau for skolekørsel
Dagsordenspunkt nr	2
Appendix nr	1
Relaterede Dokumenter:	2

Dette dokument blev genereret af getorganized
for SharePoint

Serviceramme for befordring af elever på skoleområdet

Lov og bekendtgørelser

Denne serviceramme er udarbejdet i henhold til gældende regler vedrørende befordring af elever i folkeskolen:

- Folkeskoleloven § 26.
- Bekendtgørelse om befordring af elever i folkeskolen (aktuelt BEK nr. 688 af 20. juni 2014 – herefter omtalt som befordringsbekendtgørelsen).

Hvem kan få befordring?

Elever i folkeskolen kan bevilges kørsel når:

1. Skolevejen er for lang, jf. folkeskolelovens 26, stk. 1, nr. 1 (afstandskriteriet).

Kommunen skal sørge for befordring af elever på skoledage mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed, når skolevejen er længere end:

- 2,5 km i børnehaveklassen og på 1. - 3. klassetrin
- 6 km på 4. - 6. klassetrin
- 7 km på 7. - 9. klassetrin
- 9 km. på 10. klassetrin

I Gentofte Kommune er der ét skoledistrikt. Alle elever får tildelt en folkeskole indenfor afstandskriterierne, medmindre forældrene selv har ønsket en folkeskole længere væk.

Bemærk: Er eleven som følge af frit skolevalg optaget i en skole, hvortil afstanden fra hjemmet overstiger ovennævnte niveauer, gælder kommunens befordringsforpligtelse ikke, jf. folkeskolelovens § 26, stk. 6. Se om de særlige regler nedenfor under ”Frit skolevalg”.

- 1.1. (Skolevejen er trafikfarlig, jf. folkeskolelovens 26, stk. 1, nr. 2)

Kommuner skal yde befordring for elever, der har kortere skolevej end angivet i afstandskriterierne, hvis hensynet til elevernes sikkerhed i trafikken gør det særligt påkrævet.

Med udgangspunkt i Transportministeriets [Cirkulæreskrivelse om sikring af skoleveje](#) er det af Kommunalbestyrelsen fastsat, at der *ikke* er nogen trafikfarlige skoleveje i Gentofte Kommune, hvorfor der ikke i kommunen ydes befordring i henhold til stk. 1, nr. 2.

2. Eleven er syg og/eller invalideret, jf. folkeskolelovens § 26, stk. 2

Kommunen skal – uanset afstanden mellem hjemmet og skolen – sørge for befordring til elever, der som følge af sygdom eller invalidering (midlertidigt eller mere permanent) ikke ved egen hjælp kan befordre sig til og fra skole.

Særligt om elever, der modtager undervisning i dansk som andet sprog eller ved Dyslexia

Elever, der er tildelt en særlig skole grundet undervisning i dansk som andetsprog (VITO-elever) eller som modtager undervisning ved Dyslexia, har ret til befordring, hvis afstandskriteriet i folkeskolelovens § 26, stk. 1, nr. 1, er opfyldt eller eleven som følge af sygdom mv. ikke kan befordre sig selv i skole, jf. § 26, stk. 2 (se ovenfor).

Særligt om elever, der er visiteret til et skoletilbud gennem Skolevisitationen

Der bevilliges befordring til elever, som er visiteret til et skoletilbud gennem Skolevisitationsudvalget først og fremmest ud fra afstandskriteriet, jf. folkeskolelovens § 26, stk. 1, nr. 1. Hvis afstandskriteriet ikke er opfyldt, vurderes det, om eleven er i målgruppen for § 26, stk. 2 om syge og invaliderede elever. Dvs. hvis eleven enten midlertidigt eller mere permanent ikke er i stand til ved egen hjælp at komme til/fra skole på grund af sygdom, handicap eller en funktionsnedsættelse, bevilges der befordring.

Hvis eleven som følge af frit skolevalg er optaget på anden skole end den, kommunen har visiteret til, gælder kommunens befordringsforpligtelse ikke. Se nedenfor om de særlige regler for elever, der er optaget på en skole efter det frie skolevalg.

Det frie skolevalg – ingen befordringsret

Forældre kan gøre brug af det frie skolevalg jf. folkeskolelovens § 36, stk. 3.

Når man benytter det frie skolevalg, bortfalder retten til befordring, jf. folkeskolelovens § 26, stk. 6 og stk. 7. Dette gælder således også, når forældrene fx vælger et andet specialske-tilbud, end det kommunen har visiteret eleven til.

For syge og invaliderede elever (§ 26, stk. 2-målgruppen) der har gjort brug af frit skolevalg, gælder det, at kommunen – i stedet for at sørge for befordring - skal afholde udgifter svarende til udgifterne til den befordring, kommunen ville være forpligtet til at afholde efter stk. 2, *hvis* eleven benyttede det tilbud, der er visiteret til, eller eleven gik på sin distriktsskole (i Gentofte Kommune betyder dette en tildelt skole inden for 2,5 km-afstand).

Hvordan foregår befordringen?

Bestemmelserne i folkeskoleloven og befordringsbekendtgørelsen om kommunens forpligtelser udgør den overordnede ramme for kommunens bevillinger på området.

Det er primært en forældreopgave at træne børn til at begå sig i trafikken, herunder at træne evnen til at benytte offentlige befordringsmuligheder. Skolernes arbejde med elevernes evne til at begå sig sikkert i trafikken er et supplement til forældrenes opgave.

Skolevisitationen tager stilling til bevilling af befordring til elever visiteret til et skoletilbud gennem Skolevisitationsudvalget, og Skoleindskrivningen håndterer befordringsbevillinger til Dyslexia-elever, VITO-elever og til elever, der har behov for kørsel grundet en skade eller sygdom.

Gentofte Kommune bevilger til følgende kategorier af befordring i prioriteret rækkefølge:

1. Udstedelse af ”skolekort” til offentlig transport (anvendes i alle tilfælde, hvor det er muligt).
2. Forældre *tilbydes* kilometergodtgørelse for at befordre eget barn til og fra skole. Der ydes i så fald kilometergodtgørelse efter statens takster for de km, hvor barnet er i bilen. Aktuelle takster for godtgørelse kan findes [her](#). Forældre kan ikke forpligtes til denne løsning.
3. Elever, der ikke er i stand til at befordre sig selv fx ved brug af offentlig transport, kan bevilliges befordring gennem en kørselsordning. Hvorvidt eleven er i stand til at befordre sig selv ved brug af offentlig transport, vurderes af Skolevisitationen, og der kan til brug for vurderingen stilles krav om en lægeerklæring, jf. befodringsbekendtgørelsens § 7.
4. I tilfælde, hvor en elev grundet helt særlige behov, sygdom eller funktionsnedsættelse har brug for solo-befordring, foretages en individuel vurdering og eventuel konkret bevilling på baggrund af indhentet lægeattest og/eller andre faglige vurderinger. Det tilstræbes her, at bevillingen sker for så afgrænset en periode som muligt, så eleven kan overgå til anden befordring, fx en kørselsordning.

Der ydes kun én type befordring (ad gangen). Skolevisitationen kan dog dispensere periodevist i tilfælde, hvor eleven sideløbende trænes til at blive mere selvtransporterende.

Befodringsbehovet (typen af befordring) vurderes ud fra ovenstående prioritering.

Kørselsordninger er som udgangspunkt etableret som samkørsel med andre elever, og arrangeres så vidt muligt som faste ruter planlagt ud fra skolernes ringetider.

Der kan anmodes om en fast chauffør, men leverandørerne vil ikke kunne garantere, at det altid kan være den samme chauffør til den givne rute. Det tilstræbes dog, at kørslen med elever fordeles på så få forskellige chauffører som muligt.

Elevens befodringsbehov (gen)vurderes mindst én gang om året.

Afgrænsning af kommunens befodringsforpligtelse

Opmåling af afstand mellem skole og hjem

Gentofte kommune foretager opmålingen af afstanden mellem skole og hjem. Ved opmåling af skolevejen medregnes afstanden ad nærmeste offentligt tilgængelig vej eller sti, som eleverne kan færdes på til fods eller på cykel eller knallert hele året mellem hjemmet (udkørsel eller udgang) og den nærmeste indgang til skolens område.

Vurdering af, om eleven er i målgruppen for jf. § 26, stk. 2 (syge og invaliderede elever)

Det er Gentofte Kommune, der afgør om eleven er i målgruppen. Hvis kommunen vurderer det relevant og nødvendigt indhentes en lægeattest, som kommunen afholder udgiften for.

Ventetid i forbindelse med befordring

Ventetiden på skolen i forbindelse med en af kommunens befordringsydelser må normalt ikke overstige 60 minutter før skoledagens start og 60 minutter efter skoledagens afslutning, jf. befordringsbekendtgørelsen.

I det omfang befordringsordningen medfører ventetid på skolen, har skolen pligt til at føre fornødent tilsyn med eleverne.

Befordringstid

Der findes ingen lovgivningsmæssige rammer for transporttiden. I Gentofte Kommune tilstræbes dog en køretid på max. 60 min. hhv. til og fra skoletilbuddet. For elever visiteret til et skoletilbud uden for bopælskommunen, kan der forekomme længere befordringstid.

Forældrenes forpligtigelser ved brug af kørselsordning

Forældrene skal efterleve de krav, der er fastsat af kørselsselskabet.

Hvis andet ikke er angivet, skal eleverne dog som minimum være klar på afhentningstidspunktet for at undgå forsinkelser eller gener for de øvrige befordringsberettigede.

Det er som udgangspunkt ikke muligt at ændre i de fastlagte afhentningstidspunkter.

Aflysning af befordring pga. elevens fravær grundet ekstraordinær ferie eller sygdom meddeles af forældrene direkte til kørselsselskabet i overensstemmelse med kørselsselskabets regler.

Sygdom i løbet af en skoledag

For alle elever gælder det, at hvis en elev bliver syg i skoletiden, kontakter skolen forældrene, som selv sørger for afhentning og hjembefordring.

Ledsagelse

Hvis det er nødvendigt, at eleven følges til og fra skole, afholder kommunen i medfør af befordringsbekendtgørelsens § 6, stk. 3, en *eventuel udgift* til ledsagerens befordring. Dette indebærer fx betaling for selve ledsagerens billet mv. til offentlig transport eller en ekstra plads i elevens kørselsordning i den periode, hvor kommunen vurderer ledsagelsen nødvendig. Kommunen kan ikke dække evt. andre udgifter forbundet med ledsagelsen.

Hjælpemidler

Nødvendige hjælpemidler kan medtages i den bevilligede befordringstype, når eleven befordres til og fra skole.

Befordring til og fra GFO/fritidstilbud

Kommunalbestyrelsen har alene pligt til at sørge for befordring af børn mellem skolefritidsordning og hjem, hvis det kan ske uden etablering af særskilt befordring og dermed uden ekstra udgift for kommunen jf. befordringsbekendtgørelsen. I Gentofte Kommune betyder dette, at der kan ydes befordring mellem fritidstilbuddet og hjemmet på skoledage i de tilfælde, hvor fritidstilbuddet ligger på skolens matrikel/hvor børnene selv kan komme hen til tilbuddet og derefter blive hentet i

fritidstilbuddet, når de skal hjem - dog kun i det omfang dette kan ske, uden at kørselsselskabet skal køre særskilte ture (og merudgift).

Kørsel til GFO/Fritidstilbud i ferier

Kommunen kan i medfør af folkeskolelovgivningen kun yde befordring på skoledage, hvorfor befordring til GFO/Fritidstilbud i skoleferier ikke kan ske efter disse regler. Skolevisitationen vil vejlede i andre muligheder for at få dækket transport i disse situationer.

Befordring til særlige dag-/klubtilbud mv.

Elever, der er visiteret til et særligt klubtilbud efter serviceloven (pr. 1/1-2024 barnets lov) – eller som udenfor skoletiden er anbragt i daginstitution mv. - kan være berettiget til befordring mellem skolen og fritidstilbuddet, jf. folkeskolelovens § 26, stk. 4. Gentofte Kommune afgør, om eleven er berettiget til befordring ud fra henholdsvis afstandskriteriet og/eller, om eleven er omfattet af målgruppen syge og invaliderede elever, se ovenfor vedrørende § 26, stk. 1 og 2. Evt. befordring i forbindelse hermed gælder inden for samme kommune og kun på skoledage.

Forældre med delt forældremyndighed og hver sin bopæl

Bor begge forældre i Gentofte Kommune, kan forældrene vælge til hvilket af de to hjem, der fast skal ydes befordring. Der er også muligt fx at aftale befordring fra/til den ene adresse i lige uger og den anden i ulige uger.

Bor kun den ene af forældrene i kommunen, gælder kommunens befordringsforpligtelse i forhold til dette hjem.

Konfirmationsforberedelse og fritidsaktiviteter

Kommunens befordringsforpligtelse gælder kun mellem skole og hjem, og der kan derfor ikke etableres befordring til f.eks. konfirmationsforberedelse og fritidsaktiviteter.

Bortkomne skolekort

Ved bortkomne skolekort kan der bestilles et nyt ved at kontakte skolen.

Befordring til privatskole eller friskole

Kommunen kan ikke befordre og afholder heller *ikke* udgifter til befordring af børn, der går på privat- eller friskole, jf. reglerne om det frie skolevalg. Forældrene skal derfor i stedet kontakte den skole, som barnet er indskrevet på – og skolen kan evt. søge om befordringstilskud hos Fordelingssekretariatet [her](#).

Spørgsmål i forbindelse med skolebefordring af elever i Gentofte Kommune rettes til gentofte@gentofte.dk, Att. Skolekørsel.

Telefonnummer: 39 98 00 00.

Gældende fra:

Godkendt af:

Relateret document 2/2

Dokument Navn:	Høringssvar fra Handicaprådet angående Serviceramme for befording af elever på skoleområdet.docx
Dokument Titel:	Høringssvar fra Handicaprådet angående Serviceramme for befording af elever på skoleområdet
Dokument ID:	5378640

Høringssvar vedr.

Serviceramme for befordring af elever på skoleområdet

Handicaprådet takker for at blive hørt i ovennævnte sag.

Rådet tager overordnet den beskrevne serviceramme til efterretning.

Der blev imidlertid på rådets møde 15. januar 2024 udtrykt bekymring på en række områder, som opregnes nedenfor, og rådet vil på den baggrund bede skoleudvalget foretage en vurdering af, hvorvidt det for Gentofte kommune er muligt at tilpasse den fremlagte serviceramme, så børn og unges befordringsvilkår bringes på samme standard, som der tilbydes til gruppen, når der bevilges befordring til specialundervisning eller aktivitets- og samværstilbud.

Rådet er fuldt bevist om, at det er en langt bredere serviceramme, der her er tale om, hvilket den nuancerede tilbudsvifte klart viser. Rådets bekymringer knytter sig til de vilkår, de mest sårbare i gruppen bydes.

Følgende elementer i servicerammen giver anledning til bekymring.

A: Den maksimale køretid 75 minutter

- her er maksimum i socialforvaltningens standarder sat til 60 minutter

B: Ventetid før afhentning, 60 minutter

- hvor socialforvaltningens standarder har et maksimum på 15 minutter

C: Ventetid før hjemkørsel, ligeledes 60 minutter i servicerammen

- mod 15 minutter i de nævnte standarder fra socialforvaltningen

Angående maksimal køretid:

75 minutters befordring før man når til skole eller hjem fra skole er en meget høj forlængelse af skoletiden for gruppen af sårbare børn og unge. Og det kan ikke undgå at påvirke udbyttet af skolegangen samt udfoldelsesmulighederne i hjemmet efter skole. Alene af hensyn til et bedre udbytte af undervisningen og barnets/den unges formåen i skoleforløbet bør der tilstræbes så kort befordringstid som muligt.

Angående ventetid før afhentning

Næsten alle kender til det ofte stressende morgenforløb, når familiens medlemmer skal nå frem til rette start på dagen. At holde et sårbart barn eller en sårbar ung på ventebænken i op til en time er ikke alene en stor belastning for de øvrige familiemedlemmer, der jo også har deres, der skal nås, men det er også stressende for den sårbare, og det vil ofte være umuligt at undgå u hensigtsmæssige bivirkninger for resten af dages forløb. En rolig og sikker begyndelse på den sårbares dag er meget afgørende for hele dages forløb. Her vil en maksimal ventetid på 15 minutter være en klar forbedring.

Angående 60 minutters ventetid før afhentning

Selv om afhentningsperioden tilbringes i trygge omgivelser, vil det være en tid, hvor fokus fra omgivelserne er mindre end i den afsatte tid i skolen og fritidsordningen. Samtidig vil barnet/den unge forventelig være påvirket af dages begivenheder og dermed ofte mere sårbar end normalt. At måtte vente op til en time før en hjemtransport på måske mere end en time er en meget stor og uheldig ballast at komme hjem med til resten af dagen.

Angående befording til aktiviteter i forbindelse med skoleferier og –fridage

Da skolefritidsordningerne har åbent i ovennævnte perioder, og sårbare børn og unge kan have et godt udbytte af at deltage i aktiviteterne, er rådet enig i, at visitationen bidrager med at finde befordringsløsninger, så den sårbare kan drage nytte af det fulde tilbud.

På Handicaprådets vegne

25. januar 2024

Hans Rasmussen

Formand

Dokument Navn:	Præsentation af aftale om folkeskolens kvalitetsprogram Frihed og fordybelse, PP til SK.pdf
Dokument Titel:	Præsentation af aftale om folkeskolens kvalitetsprogram Frihed og fordybelse, PP til SK
Dokument ID:	5426782
Placering:	Emnesager/Orientering om ny folkeskoleaftale /Dokumenter
Dagsordens titel	Orientering om ny folkeskoleaftale
Dagsordenspunkt nr	3
Appendix nr	1
Relaterede Dokumenter:	1

Dette dokument blev genereret af getorganized
for SharePoint

Orientering om aftale i forligskredsen om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse

Orientering til Skoleudvalget den 3. april 2024

Folkeskoleaftalen

En aftale med initiativer over fire år

Aftalen er indgået med folkeskoleforligskredsen: Regeringen, Liberal Alliance, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti.

De første initiativer sættes i gang i 2024/25 og de sidste sættes i gang 2027/28.

Aftalen er et bud på at sætte folkeskolen fri, så elevernes faglige udvikling, dannelse og trivsel kommer i fokus. Den understøttende undervisning afskaffes og der skrues ned for den centrale styring af folkeskolen. De ældste elever får mere valgfrihed og forældrene får via skolebestyrelserne mere indflydelse på deres børns skolegang.

Den endelige aftale indeholder 33 initiativer præsenteret under tre overskrifter

Frisættelse af
folkeskolen og
mere indflydelse
til
skolebestyrelser
ne

Mere praktisk
undervisning og
valgfrihed til de
ældste elever

Ro og rammer –
nødvendigt for
nogle, godt for
alle

Folkeskoleudspillet

Fem overskrifter blev til tre

Udspillet fra oktober blev forhandlet med forligskredsen og skolens parter. Den indeholdt 35 initiativer under fem overskrifter.

Herunder en oversigt over ændringerne:

Frihed under
ansvar

Mere praktisk
undervisning
og valgfrihed til
de ældste
elever

Mere
indflydelse til
skole-
bestyrelser

Et styrket
lærerværelse

Stærkere
fællesskab i
klassen

Frisættelses-
initiativer samt
skolebestyrelser
sammenfattet i én
overskrift med 16
initiativer

Praktisk
undervisning blev
bevaret med 8
initiativer
herunder midler til
bogkøb gennem
CFU

Et styrket
lærerværelse
overgik til
Uddannelses- og
forskningsminister
iets reform

Blev til Ro og
rammer –
nødvendigt for
nogen godt for alle
med 10 initiativer

Aftalens økonomi

- Økonomien når det varige niveau fra 2035 og frem grundet midler til flere bøger og læsekampagne i perioden 2025-2034.
- Der er afsat varigt 740 mio. kr. årligt fra centralt hold. Øvrig finansiering findes inden for folkeskolens eksisterende økonomiske ramme (UUV og reduktion i fagtimer).
- I tillæg til den varige økonomi afsættes:
 - 2.600 mio. kr. til løft af faglokaler i perioden 2025-2027.
 - 540 mio. kr. til flere bøger og 25 mio. kr. til en læsekampagne i perioden 2025-2034.

Mio. kr. 2024-priser	Varig
Finansiering	3.355
Afskaffelse af UUV	2.495
Ny timetalsfordeling	170
Central finansiering	740
Initiativer	-3.355
Skolens timebank	-2.730
Øget aktivitet i fritidstilbud	-175
Flere praktiske fag	-15
Erhvervspraktik til alle	-35
Juniormesterlære	-190
Flere pædagogiske Kompetencer	-155
Implementeringsstøtte	-5
Styrket meritlæreruddannelse og videreuddannelse	-50

*50 mio til initiativerne vil tilgå fra reformarbejdet i vedrørende de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser (Uddannelses- og forskningsministeriet).

Ikrafttrædelse – og betydning på den korte bane

2024/25¹⁾

- Ekspertgruppe for Fagfornyelsen²⁾
- Lempede bindinger i Fælles Mål
- Bedre mulighed for at inddrage frivillige foreninger
- Arbejdsgruppe om anbefalinger til det gode skole-hjem-samarbejde
- Kompetenceudvikling målrettet skolebestyrelserne
- Serviceeftersyn af kvalitetstilsynet
- Frihedskampagne
- En markant investering i bedre fagllokaler mv.
- En halv milliard til bøger
- Ekspertgruppe for folkeskolens prøver
- Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik³⁾
- Lovforberedende ekspertgruppe om regler på inklusions- og specialundervisningsområdet
- Afskaffelse af krav om intelligencetest
- Forsøg med online-undervisning for børn med langvarigt bekymrende fravær

2025/26

- Frihed til kortere skoledage og afskaffelse af understøttende undervisning
- Frihed til lokale beslutninger om bevægelse i skolen
- Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse
- Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen
- Afskaffelse af centralt krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse
- Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen
- Mulighed for karakterer på 6. og 7. klassetrin
- Bedre praksis for brug af Aula
- Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen
- Juniormesterlære i udskolingen⁴⁾
- Lokalt valgfag i 7.-8. eller 8.-9. klasse³⁾
- Mulighed for valgfag uden for almindelig undervisningstid
- Ny timetalsfordeling³⁾
- Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen
- Erhvervspraktik til alle
- Præcisering af regler mhp. at støtte kan gives til hele klassen
- Kompetenceudvikling i specialpædagogik, klasseledelse mv.
- Flere pædagogiske kompetencer tæt på eleverne
- Pædagogisk indsatsplan
- Undersøgelse af langvarigt bekymrende fravær
- Drøftelse af Trivselskommissionens anbefalinger med relevans for folkeskolen

2026/27

- Repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. i skolebestyrelsen

2027/28

- Indførelse af Folkeskolens Fagplaner
- Praktisk/musisk valgfag i 8.-9. klasse³⁾
- Teknologiforståelse integreres i udvalgte eksisterende fag i 1.-9. klasse³⁾
- Teknologiforståelse som nyt 5. praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse³⁾

Anm: Farvet skrift indikerer initiativer, som træder i kraft i skoleåret 2024/25, og som forventes i særlig grad at få en betydning for kommunerne. 1) Initiativer, der kræver bevilling eller lovændring, med starttidspunkt skoleåret 2024/25 igangsættes 1. januar 2025. 2) Ekspertgruppen for Fagfornyelsen blev nedsat i januar 2024. 3) Ændringen indføres over to eller flere år. 4) Initiativet vil blive evalueret.

Frisættelse af folkeskolen og ..

Initiativer

- Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner
- Frihed til kortere skoledage og afskaffelse af understøttende undervisning
- Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen
- Afskaffelse af centralt krav om den obligatoriske projektopgave i 9.kl.
- Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen
- Mulighed for karakterer i 6. og 7. klasse
- Bedre mulighed for at inddrage frivillige foreninger
- Frihedskampagne
- Serviceeftersyn af kvalitetstilsynet

Det, der ikke kom med fra udspillet

- Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning
- Afskaffelse af minimumstimetal i historie
- Samarbejdsprogram med KL om regel- og procesforenklinger

Mere indflydelse til skolebestyrelserne

Skolebestyrelsen skal være med til at sætte retning for skolen og sikre lokal opbakning og engagement

Initiativer

- Bedre praksis for brug af Aula
- Frihed til lokale beslutninger om bevægelse i skolen
- Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse

Kombineret med en mulighed for at skolebestyrelsen kan fastsætte principper for brug af digital kommunikation, bevægelse i undervisningen, lektiehjælp og faglig fordybelse

- Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtaler
- Repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. i skolebestyrelsen

Der reserveres 1 – 2 pladser til det lokale erhvervsliv ungdomsuddannelse eller foreninger

- Kompetenceudvikling målrettet skolebestyrelsernes arbejde

Det, der ikke kom med fra udspillet

- Flere frihedsgrader til landdistriktsskoler

Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever

En mere praktisk udskoling med øget valgfrihed til eleverne skal bidrage til øget engagement, trivsel og fagligt udbytte hos de ældste elever

Initiativer

- Juniormesterlære i udskoling, hvor elever i 8.-9. klasse er i praktikforløb 1-2 dage ugentligt
- En markant investering i bedre faglokaler mv. (2,6 mia.)
- 540 mio. kr. til bøger og læselystkampagne
- Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskoling
- Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen
Både som element i eksisterende fag og som nyt 2årigt valgfag i udskoling.
- Ny timetalsfordeling
- Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen fra otte obligatoriske prøver til seks
- Erhvervspraktik til alle i enten 7., 8. eller 9. klasse

Det, der ikke kom med fra udspillet

- Anbefalinger for skærmbrug i fritidstilbud og grundskole
- Uddannelse og job som nyt fag i 7.-9. klasse (men erhvervspraktik for alle kom med i aftalen)
- Forsøg med praktiske prøver (men prøvetrykket blev ændret fra 6-8 og mulighed for karakterer i 6. og 7. kom med i aftalen)
- OBS: midlerne til indkøb af bøger tilføres Center For Undervisningsmidler (CFU), hvorfra skolerne låner.

Ro og rammer – nødvendigt for nogle, godt for alle

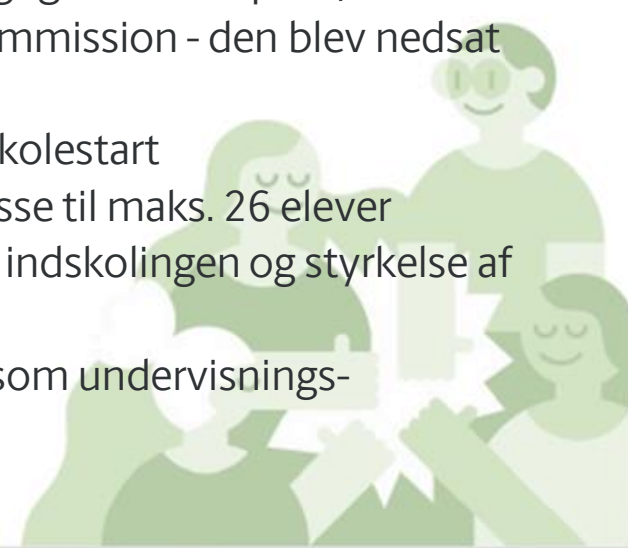
Et godt børne- og ungeliv kræver gode rammer i skolen, hvor der er plads til forskellighed og mulighed for ekstra støtte til de elever, der har behov for det

Initiativer

- Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik
- Præcisering af regler mhp. at støtte kan gives til hele klassen
- Lovforberedende ekspertgruppe om regler på inklusions- og specialundervisningsområdet
- Kompetenceudvikling i specialpædagogik, klasseledelse mv.
- Flere pædagogiske kompetencer tæt på eleverne, herunder at PPR medarbejdere sparrer direkte med lærere og pædagoger
- Pædagogisk indsatsplan
- Afskaffelse af krav om intelligenstag
- Forsøg med online- undervisning for børn med langvarigt, bekymrende fravær
- Undersøgelse af langvarigt bekymrende adfærd
- Drøftelse af Trivselskommissionens anbefalinger med relevans for folkeskolen

Det, der ikke kom med fra udspillet

- (Intensive undervisningsforløb i små hold for de mest udfordrede elever – initiativet blev til 'styrket indsats' under hensyn til metodefriheden)
- (Udarbejdelse af anbefalinger fra Vidensenhed for børn og unge med særlige behov – blev til: 'Præcisering', 'Lovforberedende' og 'Kompetenceudvikling')
- (Drøftelser af PPR – blev konkretiseret i 'Flere pædagogiske kompetencer', samt 'Pædagogisk indsatsplan')
- (Etablering af en Trivselskommission - den blev nedsat inden aftalens indgåelse)
- Bedre mulighed for udsat skolestart
- Sænket klasseloft i 0.-2. klasse til maks. 26 elever
- Bedre og færre overgange i indskolingen og styrkelse af klassefællesskabet
- Uddannelse af flere elever som undervisningsmiljørepræsentanter

Et styrket lærerværelse

Dygtige lærere og pædagoger er afgørende for en folkeskole med høj kvalitet.

- **Uddannelses- og forskningsministeren** vil tage initiativ til at styrke meritlæreruddannelsen og understøtte mulighederne for skolebaseret læreruddannelse (Teach First-lignende ordninger). Hertil understøtte bedre videreuddannelsesmuligheder.
- Initiativerne vil indgå i reformarbejdet vedrørende de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser.
- Til initiativerne er der afsat 50 mio. kr. i økonomien for Folkeskolens kvalitetsprogram fra Uddannelses- og Forskningsministeriet

Initiativer fra udspillet, der overgår til Uddannelses og Forskningsministeriet

- Bedre muligheder for meritlæreruddannelse og skolebaseret læreruddannelse, herunder Teach First-lignende ordninger
- Bedre videreuddannelsesmuligheder for lærere
- Bedre mulighed for at inddrage civilsamfundet og frivillige foreninger i skolen
- Psykologfaglig overbygningsuddannelse for lærere og pædagoger
- Denne ligger i Folkeskoleforligskredsens aftale: 'Kompetenceudvikling i specialpædagogik og klasseledelse'

Dokument Navn:	Kort fortalt anbefalinger om brug af skærme i grundskole.pdf
Dokument Titel:	Kort fortalt anbefalinger om brug af skærme i grundskole
Dokument ID:	5406963
Placering:	Emnesager/Orientering om anbefalinger til skærmbrug i grundskole og fritidstilbud/Dokumenter
Dagsordens titel	Orientering om anbefalinger til skærmbrug i grundskole og fritidstilbud
Dagsordenspunkt nr	5
Appendix nr	1
Relaterede Dokumenter:	4

Dette dokument blev genereret af getorganized
for SharePoint

Kort fortalt

Anbefalinger til brug af skærme i grundskolen

Anbefalingerne henvender sig til skoleledelsen, skolebestyrelsen og det pædagogiske personale. De kan bruges til at understøtte dialogen på jeres skole om, hvor meget skærme skal fylde i elevernes hverdag, og hvordan skærmene skal bruges.

Styrelsen anbefaler generelt, at skolerne

- Skaber fælles rammer for skærmbrug
- Begrænser distraktioner fra mobiltelefoner, computere og andre skærme i skoletiden
- Skaber en god balance mellem analog og digitalbaseret undervisning.

Fælles rammer for brug af skærme

1. Ledelsen sætter retning for skærmbrug på skolen

Skolens ledelse bør, i samarbejde med skolebestyrelsen, gå forrest og sætte en retning for, hvordan og hvor meget I inddrager skærme i elevernes skoledag.

2. Inddrag pædagogisk personale og elever i dialogen om skærmbrug

Inddragelse giver bredere perspektiver og ejerskab. Overvej, hvordan det pædagogisk personale og eleverne inddrages i arbejdet med at udvikle fælles rammer for skolens håndtering af skærmbrug.

3. Skab et overblik over skolens skærmbrug som udgangspunkt for dialogen

Et overblik over, hvordan I bruger skærme på skolen, kan være et godt afsæt for at formulere de fælles rammer. I kan fx danne jer et overblik over elevernes samlede skærmtid. I kan også undersøge, hvornår skærmene giver læringsmæssig værdi i undervisningen, og hvornår de risikerer at distrahere.

4. Brug de fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug

Se på skolens fysiske rammer og overvej, hvor og med hvilket formål skærme hører til på jeres skole. Tilbyd eleverne alternativer til skærmbrug i pauser og frikvarterer ved at have aktiviteter og fysiske rum, der lægger op til fællesskab og leg.

5. Gå i dialog med forældrene om elevernes brug af skærme

Elevernes brug af skærme påvirkes af normer og regler for skærme i hjemmene. Samtidig går meget skærmbrug på tværs af hjem og skole, fx lektielæsning og gode sociale medie-vaner. Planlæg, hvordan I fortæller forældrene om skolens retningslinjer og får en dialog med dem om elevernes brug af skærme i hjemmet.

Begrænsning af digitale distraktioner i skoletiden

6. Indfør mobilfri skole

Når mobiltelefonerne pakkes væk, har eleverne bedre mulighed for at være nærværende og deltage i undervisning og frikvarterer. Overvej, hvordan I kan inddrage eleverne i udviklingen af en politik om mobilfri skole. Og husk at revidere politikken løbende, så den følger med den teknologiske udvikling.

7. Spær adgangen til ikke-relevante hjemmesider

En internetspærring kan gøre det besværligt for eleverne at få adgang til uønskede hjemmesider, og er samtidig et tydeligt signal om uacceptabel digital adfærd i skolen. Afklar om internetspærring er en løsning, I kan have gavn af på jeres skole.

8. Læg tablets og computere væk, når de ikke bruges i undervisningen

Når mobiltelefonen lægges væk, kan distraktioner fra fx sociale medier, spil og streaming flytte over på computeren. Tag stilling til, om eleverne fx skal lade computerne være lukkede ved undervisningens start og slut, og om skærmbrug kan begrænses i gruppearbejde. Overvej også om computerne skal pakkes væk i pauser og frikvarterer.

9. Lad fokus på skærmbrug bidrage til elevernes digitale dannelse

At begrænse digitale distraktioner i skoledagen står ikke i modsætning til elevernes digitale dannelse. Tal om, hvordan I kan tænke skolens fokus på skærmbrug sammen med digital dannelse, fx ved at lade eleverne undersøge deres digitale vaner og konsekvenserne for faglig fordybelse, social interaktion og søvn mv.

God balance mellem analog og digitalt baseret undervisning

10. Brug kun skærme, når det er didaktisk og pædagogisk hensigtsmæssigt

Der er det seneste årti sket en betydelig digitalisering af undervisningen på mange skoler. Overvej, hvordan I undgår, at digitale læremidler og brug af skærme bliver et automatisk førstevalg, fx ved at skabe rum til faglige overvejelser om valg af læremidler. Afklar også de faglige formål ved brug af skærme i pauser og frikvarterer.

11. Giv plads til analogbaseret læring

Tag stilling til, hvordan I på jeres skole giver plads til den analogbaserede læring bl.a. ved at sikre, at der både er analoge og digitale læremidler til rådighed. Det kan også være relevant at indføre principper om skærmfrie sekvenser i undervisningen eller målsætninger for elevernes samlede skærmtid i løbet af skoledagen.

12. Sæt skærmbrug på dagsordenen for den pædagogiske udvikling

Overvej, hvordan det pædagogiske personale løbende får opdateret deres didaktiske kompetencer til at foretage et kritisk og reflekteret valg af digitale og analoge læremidler, som kan bidrage til at skabe en varieret undervisning med nærvær og fællesskab.

Anbefalingerne er uddybet i publikationen 'Skærmbrug i grundskolen'. Her er der også eksempler fra skoler, der har arbejdet med en balanceret brug af skærme.

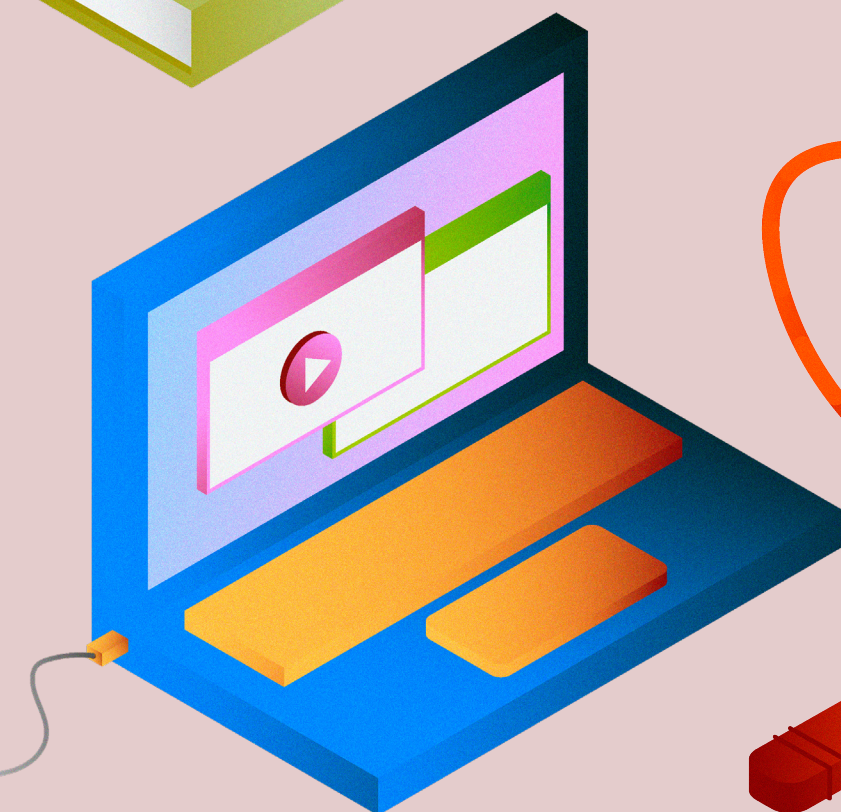
Publikationen findes på emu.dk: [Anbefalinger om skærmbrug til grundskoler og fritidstilbud - Dansk - GRUNDSKOLE | Emu.dk](https://www.emu.dk/publikationer/skaermbrug-i-grundskolen)

Relateret document 2/4

Dokument Navn:	Anbefalinger om brug af skærme i grundskole.pdf
Dokument Titel:	Anbefalinger om brug af skærme i grundskole
Dokument ID:	5406964

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Skærmbrug i grundskolen

Anbefalinger om begrænsning af digital
distraction og balanceret brug af skærme

Skærmbrug i grundskolen

Anbefalinger om begrænsning af digital distraktion
og balanceret brug af skærme

2024

ISBN nr. 87-603-3355-3 (web udgave)

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Illustrationer og layout: Emma Kølle

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Teglholmsgade 1

2450 København SV

Indholdsfortegnelse

Forord	4
Indledning	5
Gode læringsmiljøer og brug af skærme	6
Anbefalinger	8
Fælles rammer for brug af skærme	9
Anbefaling 1. Ledelsen sætter retning for skærmbrug på skolen	9
Anbefaling 2. Inddrag pædagogisk personale og elever i dialogen om skærmbrug	9
Anbefaling 3. Skab overblik over skolens skærmbrug som udgangspunkt for dialogen	10
Anbefaling 4. Brug skolens fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug	11
Anbefaling 5. Gå i dialog med forældrene om elevernes brug af skærme	11
Begrænsning af digitale distraktioner i skoletiden	12
Anbefaling 6. Indfør mobilfri skole	12
Anbefaling 7. Spær adgangen til ikke-relevante hjemmesider	15
Anbefaling 8. Læg tablets og computere væk, når de ikke bruges i undervisningen	15
Anbefaling 9. Lad fokus på skærmbrug bidrage til elevernes digitale dannelse	17
God balance mellem analog og digitalt baseret undervisning	18
Anbefaling 10. Brug kun skærme, når det er didaktisk og pædagogisk hensigtsmæssigt	18
Anbefaling 11. Giv plads til analogbaseret læring	19
Anbefaling 12. Sæt skærmbrug på dagsordenen for den pædagogiske udvikling	20
Videre læsning	21

Forord

Vi står midt i en digital udvikling, hvor skærme bliver en stadig større del af vores hverdag. Af vores børns hverdag og af børn og unges møde med skolen. Undervisningen har flyttet sig fra fysiske skolebøger og skrivning i hånden til stigende brug af digitale læremidler og teknologi i form af computere, tablets og smartboards.

Vi skal overveje, hvordan vi forholder os til den teknologiske udvikling, og hvor meget teknologien skal fylde i hverdagen i klasselokalerne. Vi skal undgå, at skærme bliver forhindringer for læring og muligheden for at opleve relationer og fællesskab på et tidspunkt i livet, hvor det er essentielt at udvikle faglige og sociale kompetencer.

Børne- og undervisningsministeren har på den baggrund bedt Styrelsen for Undervisning og Kvalitet om at udarbejde anbefalinger om brug af skærme i undervisningen. Anbefalingerne skal understøtte, at vi ikke ender i en unuanceret diskussion om for eller imod skærme, men medvirke til en aktiv stillingtagen.

Vores tilgang til god undervisning skal følge med tiden. Udnytte muligheder i teknologisk understøttelse. Samtidig skal vi have blik for, at brugen af skærme ikke fjerner opmærksomheden fra undervisningen og fra relationen mellem pædagogisk personale og elev. Derudover er de langsigtede konsekvenser ved anvendelsen af skærme for børn og unges sundhed og trivsel ikke tilstrækkeligt veldokumenterede. Derfor er anbefalingerne baseret på et forsigtighedsprincip.

Formålet med anbefalingerne er på den baggrund at give en ramme for dialog om, hvordan man på hver enkelt skole bedst muligt kan håndtere udfordringer med digital distraktion og opnå en god balance mellem digital og analog undervisning.

Jeg håber, at anbefalingerne kan understøtte det vigtige arbejde med at udvikle jeres egen balancerede tilgang til brugen af digitale enheder, hvor gevinsterne ved den teknologiske udvikling går hånd i hånd med en skoledag med fællesskab og læring.

Julie Elm Vig Albertsen
Direktør
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Indledning

Denne publikation er rettet mod ledere og pædagogisk personale på almene skoletilbud og specialundervisningstilbud i grundskolen. Anbefalingerne skal give inspiration til, hvordan skolerne kan arbejde målrettet med at mindske digital distraktion og sikre en hensigtsmæssig balance i brugen af skærme.

Mange skoler har gennem en årrække arbejdet med elevernes digitale dannelse, digital distraktion og det at finde den rette balance i brugen af digitale enheder. Hastigheden i den teknologiske udvikling skaber et løbende behov for at overveje skolens tilgang og håndtering. Det skal anbefalingerne bidrage til.

Anbefalingerne skal således læses og omsættes ind i jeres lokale og konkrete kontekst, da elevernes brug af skærme bedst håndteres ud fra skolens og den enkelte elevs hverdag og forudsætninger.

Viden fra eksperter og praktikere

Styrelsen har inddraget eksperter og praktikere med viden om og erfaring med pædagogik, didaktik, digital og analog læring i arbejdet med anbefalingerne. Organisationer som repræsenterer kommuner, ledelser, lærere, pædagoger, forældre og elever samt Sundhedsstyrelsen er også blevet inddraget. Vi har desuden med hjælp fra Danske Skoleelever, Ungdomsringen og Klubberne i Roskildes digitalister afholdt fokusgruppeinterview om brug af skærme med børn og unge.

Digitale hjælpemidler til elever med særlige behov

Elever med en funktionsnedsættelse kan have behov for digitale hjælpemidler i undervisningen, som understøtter deres muligheder for at deltage på lige fod med resten af klassen. Det understreges derfor, at elever med funktionsnedsættelser fortsat skal have adgang til relevante digitale hjælpemidler i undervisningen og i den øvrige skoletid, når det vurderes nødvendigt.

Brug af skærme henviser i denne publikation til aktiviteter, hvor elevernes øjne er rettet mod en tablet, computer, tv, mobiltelefon, smartwatch mv.

To problemstillinger i forhold til skærme

Anbefalingerne har overordnet fokus på to problemstillinger ved brugen af skærme:

- 1. Begrænsning af digital distraktion**
Hvordan kan skoler arbejde med at begrænse distraktion fra skærme anvendt til fx streaming, sociale medier, shopping, gaming mv.
- 2. Hensigtsmæssig balance mellem analog og digitalt baseret læring**
Hvordan kan skoler sikre at skærme bruges ud fra et bevidst pædagogisk og didaktisk valg, og at brugen af skærme begrænses.

Gode læringsmiljøer og brug af skærme

Brug af skærme i undervisningen kan være velbegrunder, men det kan også påvirke elevernes nærvær og evne til selvstændig opgaveløsning. Derfor er det vigtigt at tage aktivt stilling til elevernes skærmbug i skoletiden.

Vi ved, at noget af det, som har stor betydning for undervisningens kvalitet er, hvordan det pædagogiske personale møder og engagerer eleverne i det faglige indhold, fx gennem spørgsmål og dialog. Et andet vigtigt element er undervisningens struktur og organisering, herunder hvordan undervisningen sættes i gang og afsluttes, og om eleverne forstår sammenhængen mellem aktiviteter og dét, de skal lære. Endeligt er det vigtigt med trygge, respektfulde og tillidsfulde relationer mellem både det pædagogiske personale og elever samt eleverne imellem.

Der er gennem det seneste årti sket en betydelig digitalisering af undervisningen i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Undervisningen har flyttet sig fra fysiske skolebøger, skrivning i hånden mv. mod en øget brug af computere, digitale læremidler og smartboards. Dette er særligt udpræget fra mellemtrinnet og op. Samtidig har mange børn og unge i dag mobiltelefoner og smartwatches.

Pædagogiske og didaktiske overvejelser om skærmbug

Anvendelse af skærme i undervisningen kan være velbegrunder, da det kan give nye muligheder i undervisningen og understøtte læring og udvikling af færdigheder hos eleverne. Digitalisering af undervisningen er derfor også blevet understøttet og fremmet af både kommuner og fra statens side. Efter en årrække med øget digitalisering, peger erfaringer og viden på, at skolernes brug af digitale læremidler

og skærme også kan mindske elevernes nærvær, og i nogle sammenhænge pacificere dem og gøre dem mindre i stand til selvstændig opgaveløsning. Desuden kan skærmbug give mere tid med stillesiddende arbejde i stedet for læring, der foregår gennem fysisk aktivitet. Brug af skærme kræver derfor de rette pædagogiske og didaktiske overvejelser i forhold til rammer og arbejdsformer, når de benyttes.

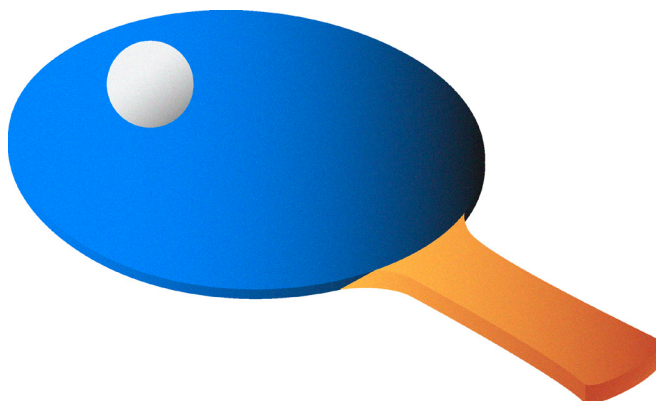
Skærmes betydning for børns sundhed og trivsel

Derudover peger Sundhedsstyrelsen på, at børn og unges sundhed og trivsel blandt andet er afhængig af tilstrækkelig søvn, fysisk aktivitet og muligheden for at indgå i gode fællesskaber (se Sundhedsstyrelsens anbefalinger på side 21).

Da brugen af skærme kan påvirke andre aktiviteter, der kan have betydning for børn og unges sundhed og trivsel, er det vigtigt, at de voksne omkring børnene interesserer sig for børnenes brug af skærm og har en dialog med dem om, hvordan og hvornår skærmen bliver brugt til hvad. Dette gælder også i skoletiden, hvor børnene bruger en væsentlig del af deres dag.

En balanceret brug af skærme

På den baggrund skal anbefalingerne inspirere til, hvordan I som skole kan arbejde med en reflekteret og mindre brug af skærme og digitale læremidler i undervisningen for at understøtte en mere nærværende, afvekslende og motiverende undervisning.

Brugen af digitale værktøjer og enheder – uddrag fra PISA 2022

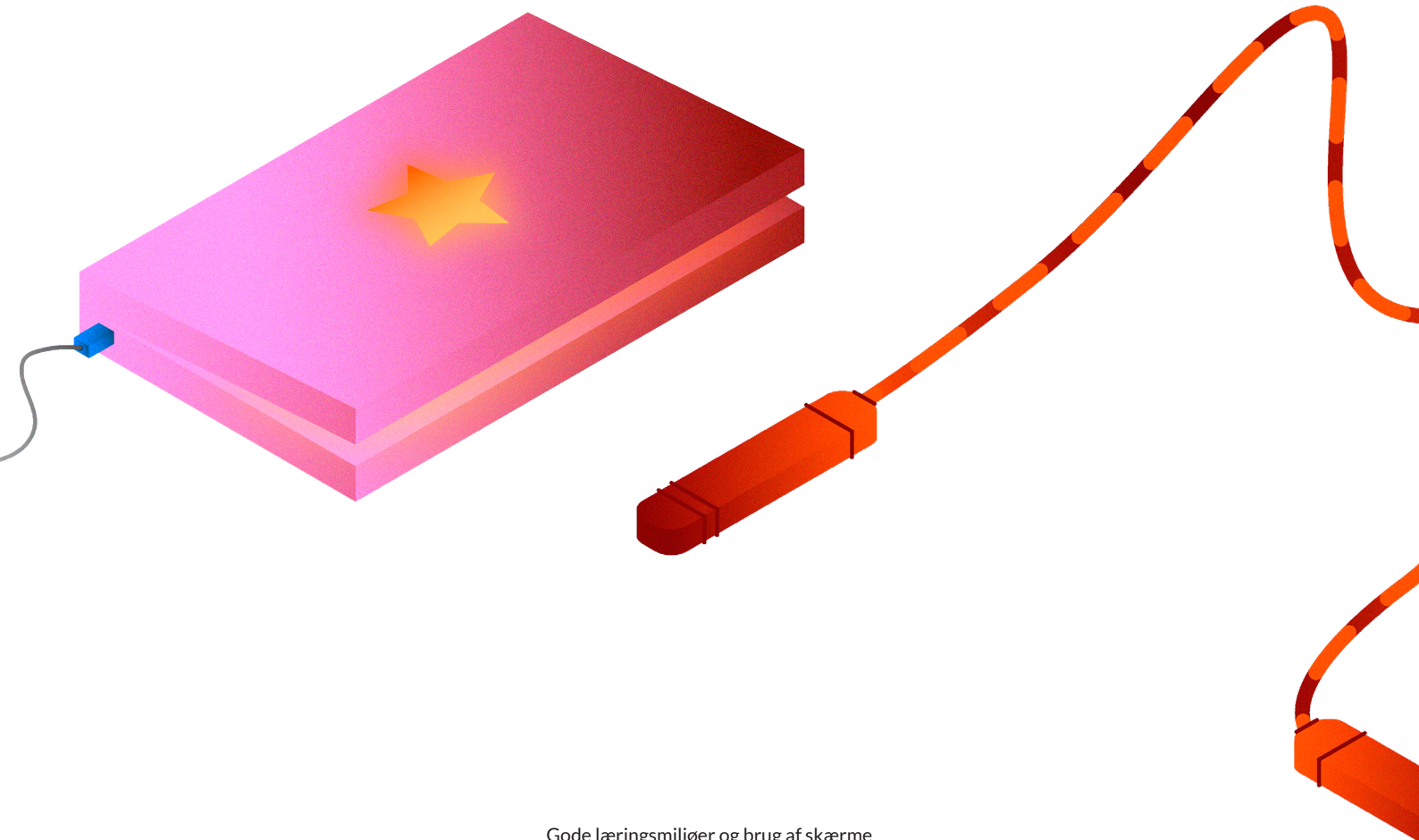
PISA er en international undersøgelse af 15-åriges kompetencer og skoleoplevelser i matematik, læsning og naturfag. PISA 2022 fokuserer især på matematik og matematikundervisning. Oplysningerne om digitale værktøjer stammer fra elevernes besvarelse af et spørgeskema.

Danske elever er dem, der bruger digitale værktøjer mest af alle

- 72 procent af de danske elever har svaret, at de en typisk uge bruger digitale værktøjer i hver eller næsten hver time. Til sammenligning svarer 16 procent i OECD-gennemsnit det samme.
- En høj andel af danske elever bruger 5 - 7 timer på digitale værktøjer til læringsaktiviteter i skolen om dagen (30 procent af eleverne). I Norge og Sverige er det ca. 14 procent.
- 47 procent af danske elever har deres digitale enheder åbne i timen mere end halvdelen af tiden, altid eller næsten altid. Eleverne bruger enhederne til at tage noter eller søge information. Tallet er en del højere end de øvrige nordiske lande og OECD som gennemsnit.
- Danske elever bruger ikke digitale enheder mere i fritiden end de øvrige nordiske lande og OECD i gennemsnit.

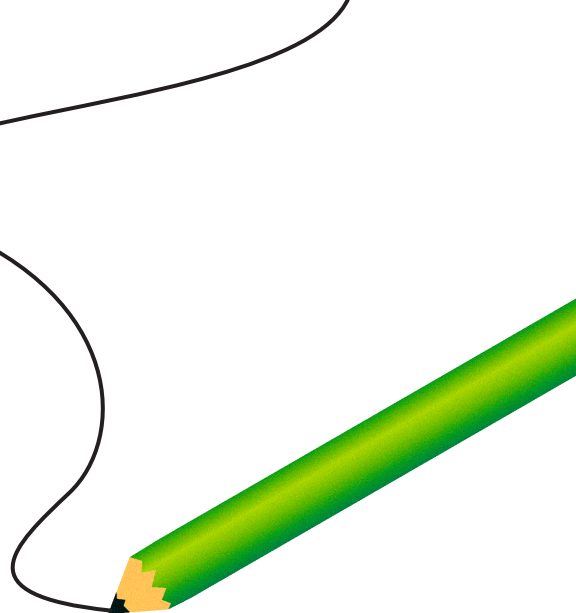
En væsentlig andel af eleverne oplever, at de bliver distraheret af brugen af digitale enheder

- 31 procent af de danske elever oplever at blive distraheret af deres egen brug af digitale enheder i de fleste eller hver matematiktime. 25 procent af de danske elever oplever at blive distraheret af andre elevers brug af digitale enheder i de fleste eller hver matematiktime.
- Danske elevers oplevelse af at blive distraheret svarer nogenlunde til gennemsnittet for eleverne i OECD og ligger under eller på niveau med oplevelserne for elever i de andre nordiske lande.
- Elever ser ud til at blive mindre distraheret, når de slår notifikationer fra sociale netværk og apps fra i klassen, når de ikke har deres digitale enheder åbne for at tage noter eller søge information, og når de ikke føler, at de har behov for at være online og svare på beskeder i klassen.

Anbefalinger

Styrelsen har udarbejdet 12 anbefalinger, der omhandler skolens rammer, konkrete værktøjer til begrænsning af digital distraktion samt værktøjer til at opnå en god balance mellem det analoge og digitale i skoletiden. Anbefalingerne suppleres af eksempler fra skoler, der på forskellig vis har arbejdet med problemstillinger ved brug af skærme.

Fælles rammer for brug af skærme

1. Ledelsen sætter retning for skærmbrug på skolen
2. Inddrag pædagogisk personale og elever i dialogen om skærmbrug
3. Skab overblik over skolens skærmbrug som udgangspunkt for dialogen
4. Brug skolens fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug
5. Gå i dialog med forældrene om elevernes brug af skærme.

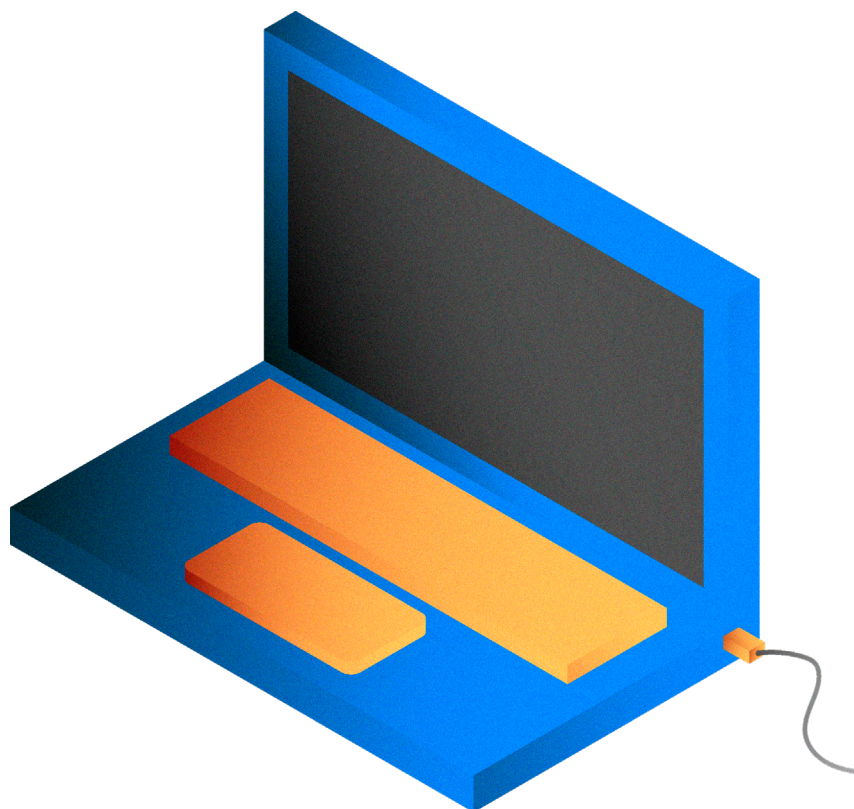
Begrænsning af digitale distraktioner i skoletiden

6. Indfør mobilfri skole
7. Spær adgangen til ikke-relevante hjemmesider
8. Læg tablets og computere væk, når de ikke bruges i undervisningen
9. Lad fokus på skærmbrug bidrage til elevernes digitale dannelse.

God balance mellem analog og digitalt baseret undervisning

10. Brug kun skærme, når det er didaktisk og pædagogisk hensigtsmæssigt
11. Giv plads til analog læring
12. Sæt brug af skærme på dagsordenen for den pædagogiske udvikling.

Fælles rammer for brug af skærme

Teknologiens udvikling og den omfattende digitalisering af undervisningen kræver, at skolen løbende forholder sig til brugen af skærme både i undervisningen, men også elevernes private brug af skærme i skoletiden. Den fælles retning er vigtig for, at en hensigtsmæssig brug af skærme bliver indlejret i skolens praksis. Det er samtidig vigtigt at række ud til forældrene, så der etableres et godt samarbejde om elevernes brug af skærme på tværs af skole og hjem.

Anbefaling 1

Ledelsen sætter retning for skærmbrug på skolen

Skolens ledelse bør, i samarbejde med skolebestyrelsen, gå forrest og sætte en retning for, hvordan skærmbrug passer ind i skolens dagligdag. Den fælles retning handler om to centrale ting:

- At skabe hensigtsmæssige rammer, så det pædagogiske personale kan træffe gode valg om brug af skærme i undervisningen
- At undgå, at den enkelte underviser står alene med principielle beslutninger om fx håndtering af elevernes private brug af skærme, som kan tage tid og fokus fra undervisningen

I kan arbejde med at skabe gode rammer for skærmbrug ved både at udvikle principper og retningslinjer for brug af skærme og sætte didaktik og skærme på den pædagogiske dagsorden. Skolens praktiske og fysiske indretning kan indgå i jeres overvejelser om at skabe gode skærmfrie rammer. Principper om begrænsninger ift. elevernes private brug af skærme kan tænkes sammen med skolens ordensregler.

Overvej, hvordan I løbende kan tage de fælles principper og retningslinjer op til revision for at undgå, at de nedprioriteres i en travl hverdag, og for at se på om de fortsat følger med den teknologiske udvikling.

Anbefaling 2

Inddrag pædagogisk personale og elever i dialogen om skærmbrug

Inddragelse giver ejerskab. Derfor er det afgørende, at ledelsen inddrager både pædagogisk personale og elever i arbejdet med skolens håndtering af skærmbrug. En bred inddragelse kan understøtte, at jeres tiltag favner variationen på tværs af fag og klassetrin og understøtter udbredelsen og accepten af nye tiltag. Det giver gode forudsætninger for, at skolen lykkes med implementeringen og den løbende tilpasning.

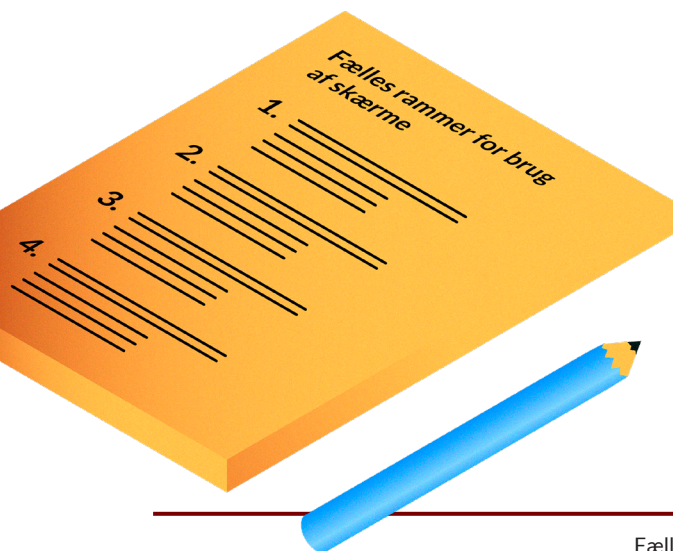
For eleverne vil et medejerskab over skolens principper kunne bidrage til forståelse og samarbejde. Det gælder særligt hos ældre elever, der kan opleve begrænsende tiltag som umyndiggørende. Der kan være forskellige måder at inddrage eleverne på, fx:

- Ved at involvere skolens elevråd
- Drøfte spørgsmålet i klasserne
- Lade eleverne være med til at udvikle konkrete idéer, der kan afprøves på skolen

Drøftelser af skærmbrug kan også indgå som en del af dialogen om generelle ordensregler i elevrådet og klasserne.

"Ideen om en mobilfri skole er født i skolebestyrelsen motiveret af, at vi oplevede, at skærmene fyldte meget. Alle sad med hovedet ned i skærmen og var ikke nærværende. Vi havde i starten overvejelser om, hvad det ville betyde at gå forbudsvejen og også overvejelser om, at hvis man tog mobilen helt væk, hvad så. Men vi endte alligevel med at putte den i et mobilhotel. Den kunne ikke være i lommen."

– Afdelingsleder, Skolen på Grundtvigsvej

Anbefaling 3

Skab overblik over skolens skærmbrug som udgangspunkt for dialogen

Et overblik over, hvordan I bruger skærme på skolen, kan være et godt afsæt for beslutninger om fælles rammer. Det kan derfor være en god idé, at ledelsen, pædagogisk personale og elever sammen danner et overblik over brugen af digitale enheder på skolen. Det kan bruges som udgangspunkt for skolens videre overvejelser om håndteringen af udfordringer med skærme.

Undersøg fx hvilke digitale enheder, der er tilstede i undervisningslokalerne på jeres skole. I kan også undersøge, hvornår skærmene giver læringsmæssig værdi i undervisningen, og hvornår de risikerer at distrahere og dermed påvirke elevernes faglige koncentration negativt. Det kan også være relevant at få et overblik over elevernes samlede skærmtid på tværs af fag.

I afdækningen af skolens praksis kan der skelnes mellem forskellige typer skærmbrug, fx:

1. Anvendelse af skærme med et pædagogisk didaktisk formål, fx digitale læremidler
2. Anvendelse af skærme som fagligt udstyr, fx smartboards
3. Skærme, der bruges som hjælpemiddel for elever med funktionsnedsættelse, fx ordblindhed
4. Elevernes private brug af skærme.

En undersøgelse kan også fokusere bredere på elevernes brug af digitale enheder og deres indhold, og dermed understøtte jeres arbejde med elevernes digitale dannelse.

Forsøg med en mere analog skole

Marieskolen i Tønder

Skolens ledelse tog initiativ til en undersøgelse af, hvordan skolen brugte skærme. Lærerne blev bl.a. bedt om at vurdere omfanget af skærme og digitale læremidler i undervisningen. Konklusionen var, at skærmene blev brugt i stort omfang, og måske også lidt i blinde.

Derfor besluttede skolens ledelse at gennemføre et to-ugers forsøg helt uden skærme, for at afprøve om mindre skærm i undervisningen kunne skabe positiv forandring i undervisningen. I 14 dage var alle digitale hjælpemidler – lige fra mobiltelefoner og computere til PowerPoints, projektorer og tv – bandlyst for både elever og lærere i undervisningen.

Forsøget havde en positiv effekt på flere områder. Eleverne deltog mere aktivt i undervisningen og markerede sig flere gange i timerne end før. Der var også en mere nærværende relation mellem lærer og elev. De positive erfaringer har været afsæt for, at man fra skoleåret 2023/24 har besluttet at gøre skolen mere analog.

"Vi kunne lynhurtigt iagttage positive effekter for elevernes sociale liv og læringsudbytte. Det blev nemmere for læreren at gennemskue om eleverne var med i undervisningen"

– Skoleleder, Marieskolen

Anbefaling 4

Brug skolens fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug

En reflekteret og mere begrænset brug af skærme kan også handle om, at se på muligheden for at udnytte skolens fysiske rammer og skabe nogle gode alternativer til skærmbrug i både undervisningen og pauser. Dette kan være vigtigt i forhold til at udvikle og understøtte elevernes fysiske fællesskaber i skolen og etablere gode rammer for børnenes leg og samvær.

Overvej, hvor skærme hører til på jeres skole

I kan overveje, hvor på skolen skærme hører til, og med hvilket formål. Rum med muligheder for aktivitet, ro, samtale og lignende kan understøtte skolens tilgang til mindre brug af skærme. I undervisningslokalerne kan I overveje, hvordan de fysiske rammer kan understøtte mere nærvær og faglig koncentration. Inddrag det pædagogiske personale, elever og forældre for at få forskellige vinkler på, hvor og hvordan skærme hører til.

Tilbyd eleverne alternativer til skærmbrug i pauser og frikvarterer

Sørg for at give eleverne attraktive alternativer til skærmen i pauser og frikvarterer. Overvej, hvordan I kan invitere eleverne til leg og understøtte gode børne- og ungefællesskaber. I kan fx afsætte en gårdvagt til at igangsætte fælles lege i frikvarterne og tilbyde valgfrie aktiviteter som brætspilsturneringer, strikkecafe og åben gymnastiksal. I kan også involvere ældre elever på skolen i legpatruljer for de yngre elever. Inddrag eleverne, fx gennem elevrådet, så de kan være med til at indrette skolen og finde på gode aktiviteter.

Parkour, boldspil og bænke til snak og fællesskab

Antvorskov Skole i Slagelse

Skolen har valgt at indføre mobilfri skole som del af skolens principper for digitale enheder som computere, tablets, mobiler m.m. Alle elever fra 0.-9. klasse skal aflevere mobiltelefonen i flytilstand før 1. lektion begynder, og telefonen bliver udleveret igen, når eleverne forlader skolen.

Den mobilfri skole har medført et behov for at bruge skolens fysiske rammer på nye måder for at skabe attraktive aktiviteter som alternativ til skærme. Særligt udskolingseleverne har efterspurgt nye aktiviteter i frikvarterne. I samarbejde med elevrådet er der i udskolingens etableret et område med parkour-bane og flere borde-bænkesæt for at skabe øgede muligheder for fysisk aktivitet og sociale fællesskaber. Herudover er der lavet en ekstra multibane med mulighed for at spille fodbold, håndbold og basket.

Anbefaling 5

Gå i dialog med forældrene om elevernes brug af skærme

Elevernes brug af skærme påvirkes af de normer og regler, der eksisterer i hjemmene. Forældrene kan her have meget forskellige tilgange til brug af skærme og forudsætninger for at følge med i deres børns skærmbrug. Mange aspekter af skærmbrug går på tværs af hjemmene og skolen, og derfor er det vigtigt at gå i dialog med forældrene omkring elevernes brug af skærme.

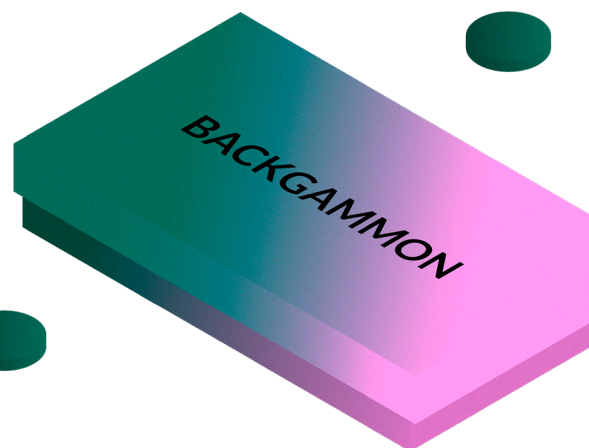
Kommunikér skolens retningslinjer og politikker for brug af skærme til forældrene

Det er vigtigt, at forældrene kender til skolens skærm-politikker og intentionerne bag, så de har mulighed for at bakke op. Det kan gælde skolens mobilpolitik og skolens syn på elevernes private brug af skærme i undervisningen og frikvarterer. Det kan også handle om skolens fælles overordnede retningslinjer for skærme i undervisningen, som forældrene kan efterspørge indblik i.

Gå i dialog med forældrene om elevernes brug af skærme i hjemmet

Spørgsmålet om elevernes skærmbrug i hjemmene kan med fordel drøftes med skolebestyrelsen, som kan udarbejde principper for det gode skole-hjem-samarbejde omkring skærmbrug. Det kan også være relevant, at I taler med forældrene om elevernes brug af skærme i hjemmet i de enkelte klasser og på årgange for at etablere fælles aftaler. Det kan fx handle om:

- Hvornår har børnene behov for (at få) en mobiltelefon, herunder brug af mobiltelefoner i undervisningen og uden for skoletiden?
- Hvilken betydning har brug af skærme før sengetid for søvn, og hvordan understøtter forældrene at børnene møder undervisningsparate i skole?
- Hvordan kan forældrene etablere gode rammer og begrænse distraktioner i lektielæsning i hjemmet?
- Hvad er gode sociale medie-vaner, og hvilke evt. fælles retningslinjer kan der etableres i forhold til fx valg af medie, god adfærd og håndtering af evt. konflikter mv.?

Begrænsning af digitale distraktioner i skoletiden

En vigtig forudsætning for elevernes udbytte af deres skolegang fagligt såvel som socialt er, at de er til stede og nærværende. Mobiltelefoner og computere åbner i dag for en verden af underholdning ofte med avancerede teknologier bag, der kan friste eleverne og fange deres opmærksomhed. Derfor er det en opgave for både pædagogiske personale og ledelse at være med til at skabe en kultur og praksis, der minimerer forstyrrelser og distraktioner i skoletiden.

Anbefaling 6

Indfør mobilfri skole

Mange skoler har oplevet, hvordan mobiltelefoner har ændret undervisningen og gjort eleverne mindre aktive i skolens fysiske fællesskaber. For at give eleverne mulighed for at være nærværende og deltagende i skolen anbefaler styrelsen, at I indfører mobilfri skole for alle elever på tværs af årgange. Mobilfri skole betyder, at mobiltelefoner som udgangspunkt er gemt væk både i undervisningen og frikvarterer, men at man stadig kan tage mobiltelefonerne frem, når det er relevant ud fra et didaktisk og pædagogisk formål, fx som et redskab i undervisningen.

Mobilpolitikken kan med fordel også omfatte digitale enheder som smartwatches og trådløse in-ear høretelefoner mv.

Lad de voksne på skolen være rollemodeller

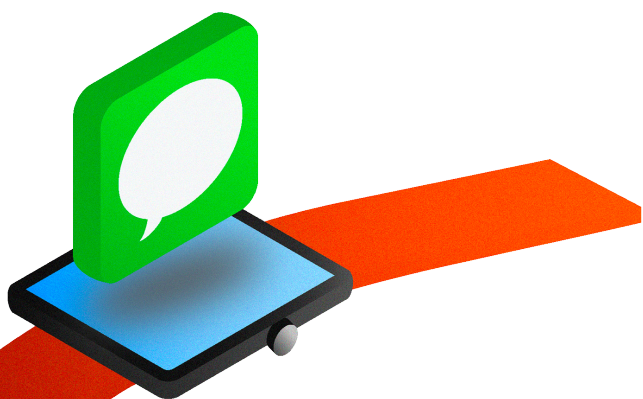
Overvej, i hvilket omfang mobilfri skole også skal gælde forældre og pædagogisk personale. Det er vigtigt at voksne med deres daglige gang på skolen fungerer som rollemodeller og går forrest i forhold til at skabe en god fælles kultur og praksis på skolen omkring mobiltelefoner. Ensartede regler for elever og voksne styrker tydeligheden af formålet med den mobilfrie skole for eleverne, og de ensartede regler kan samtidig gøre det nemmere at håndhæve politikken over for eleverne.

Overvej, hvordan I kan inddrage eleverne i udviklingen af mobilpolitikken

Det er ikke sikkert, at eleverne er enige i, at skolen gøres mobilfri. Alligevel er det vigtigt, at I inddrager eleverne fx ved at spørge ind til, hvad de bruger telefonerne og øvrige digitale enheder til for at finde gode løsninger og alternativer. Informer løbende eleverne fx via elevrådet, så de kender til mobilreglerne, og ved hvilke hensyn, der ligger bag. Eleverne kan også involveres i opfølgningen på mobilpolitikken både i forhold til, om skolen er lykkedes med at implementere den, og hvilken betydning den har haft for dem.

Følg op på mobilpolitikken og juster efter behov

I takt med at nye digitale enheder kommer på markedet, finder de også ind i klasserummet og skolegården. Smartwatches er fx en nyere udfordring for flere skoler, da de også kan skabe digitale distraktioner for eleverne ligesom mobiltelefonen. Overvej derfor, hvordan skolens ledelse i samarbejde med det pædagogiske personale løbende kan følge op på og tilpasse skolens regler for mobilfri skole i dialog med elevråd og forældre.

Retningslinjer for mobilfri skole

Tranegårdsskolen i Hellerup

Skolen har siden 2015 været mobilfri skole. Dette er et uddrag fra skolens retningslinjer for mobilfri skole.

Tranegårdsskolen – en mobilfri skole

På Tranegårdsskolen ønsker vi at fremme fællesskabet og elevernes evne til fordybelse. Vi ønsker, at vores hverdag blandt elever, medarbejdere og forældre er bygget på fællesskab, nærvær og faglig fordybelse. Det er vigtigt, at vi er sammen, når vi er sammen. Derfor er Tranegårdsskolen en mobilfri skole

Hvor, hvornår og for hvem gælder retningslinjerne

Retningslinjerne gælder på skolens område og i hele skoletiden – i timer, frikvarterer samt GFO og klubtid. Ture ud af huset – og ikke kun begrænset til lejrture og skolerejser – regnes for skoletid, hvor mobilpolitikken gælder. Her forbliver mobilen som udgangspunkt slukket i tasken fra skolestart til skoledagen er slut.

Mobilpolitikken gælder for alle enheder, der kan kommunikere med omverdenen.

Retningslinjer for:

Børnehaveklasse - 2. årgang

- Skolen fraråder, på det kraftigste, at man anskaffer smartwatches/mobiltelefoner til indskolingsbørn, da de forstyrrer børnene og undervisningen.
- Medbringes mobil eller smartwatch, skal de blive i tasken hele dagen – slukket.

3. – 9. årgang

- Mobilen afleveres slukket ved skolestart og opbevares i aflåst mobilskab i klassen. Mobilen udleveres igen ved skoledagens afslutning, hvor den igen kan benyttes uden for skolens område.
- Mobilskabene administreres af skolens medarbejdere.

Specifikt for de større klasser

- Ved fysik og biologi i faglokaler følger læreren klassen tilbage til klasselokalet og låser mobilskabet op, hvis faget ligger i ydertimer (morgen eller sen eftermiddag).
- Elever med udgangstilladelse har, som alle andre, ikke adgang til mobilen og må anvende kontanter eller kort til eventuel betaling af frokost.
- Computere (herunder tablets) må udelukkende bruges fagligt i timerne. Dvs. spil, sociale medier, shopping, streaming, kommunikation eller lignende må ikke benyttes i skoletiden.
- Medbringes smartwatches må disse ikke bruges til nogen form for kommunikation i hele skoletiden og skal være på lydløs.

Undtagelser

- Er der børn, der er sårbare i længere perioder og har behov for at bruge deres mobil, laves en specifik aftale direkte med ledelsen.
- Skolens medarbejdere kan i undervisningsrelateret eller anden voksenstyret sammenhæng vælge at tage mobilene i brug. Dette vil til planlagte aktiviteter fremgå af ugeplanen.
- På lejrture og skolerejser aftales det individuelt blandt skolens medarbejdere, hvornår der evt. gives mobiltid.

"De fleste der har med unge mennesker at gøre har kigget ud over dem og tænkt hold da op, hvor har de meget med en skærm at gøre i løbet af en dag. Skolen er også en social øvebane, hvor man kan øve sine sociale færdigheder. Så det var særligt pga af pauserne, at vi indførte mobilfri skole. Det var svært – jeg kæmpede alle år med min 9 klasse. Har lige overtaget 6. klasse, og det har været meget nemmere, for de har været omfattet af mobilpolitikken fra start."

– Afdelingsleder og lærer i udskolingen, Tranegårdsskolen

Positive erfaringer med mobilfri skole

Skolen på Grundtvigsvej på Frederiksberg

Skolen indførte i skoleåret 2017/2018 forsøg med mobilfri skole. I forsøgsperioden var det ikke muligt at bruge mobiltelefoner på skolens matrikel, hverken i skolen eller eftermiddagstilbuddet.

Skolen lavede en bred inddragelsesproces, hvor elevrådet blev spurgt til råds, og hvor alle forældre sammen med skolebestyrelsen, skoleledelsen samt repræsentanter fra personalet blev inviteret til et arbejds møde. På den måde lykkedes det at få alle godt med ombord.

Der blev også etableret et digitalt råd på skolen, der bl.a. skulle undersøge effekten og facilitere afviklingen af mobilprojektet, herunder kommunikation med elever, elevrådet, personale samt forældre.

Evalueringen af forsøget med mobilfri skole viser, at:

- Eleverne generelt er tilfredse med mobilfri skole, og særligt at samme regler gælder for alle. Flere elever udtaler, at de om eftermiddagen bedre kan finde legeskammerater, og at det er blevet nemmere at komme i kontakt med hinanden.
- Det pædagogiske personale bruger mindre tid på at inddrage elevernes mobiler, og synes, at det er befriende, at mobilen er væk i skoletiden. De mener, at den mobilfrie skole har skabt et bedre læringsmiljø, hvor eleverne er mere koncentrerede og nærværende. Der er også skabt bedre legemiljøer i skoletiden og om eftermiddagen. Der kan være en udfordring om eftermiddagen, hvor eleverne savner mobilen til at komme i kontakt med deres forældre.
- Forældre beskriver, at de sjældnere end før skriver eller ringer til deres børn i løbet af skoledagen. De oplever også, at mobilen sjældnere er genstand for konflikt derhjemme. Nogle forældre synes, at det er besværligt, at de ikke kan komme i kontakt med deres børn om eftermiddagen.
- Ledelsen oplever, at det er langt mere positivt og imødekomende for alle at møde på skolen om morgenen. Eleverne har ikke længere deres opmærksomhed begravet i mobilen, men har fokus på hinanden. Det sociale miljø på skolen er forbedret, og der er et større fokus på skolens dagligdag og fællesskaber gennem hele dagen. Den mobilfrie skole har samlet set givet nogle gevinster som fx øget koncentration, hurtigere igangsættelse af aktiviteter, øget deltagelse i fritidsaktiviteter og færre konflikter knyttet til sociale medier.

Skolen peger på, at det handler om at lave enkle regler, der er nemme at håndhæve. Hvis en elev bryder reglerne, så er det ikke den enkelte lærer eller pædagog, der skal håndtere og følge op på situationen.

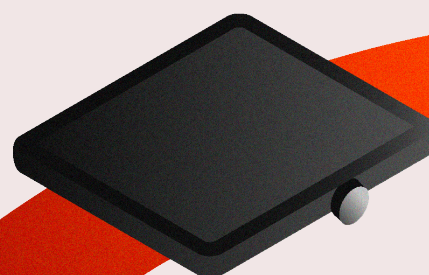
Behov for løbende tilpasning af mobilpolitik

Skolen har oplevet, at der kan være behov for at opdatere sin mobilpolitik, i takt med at teknologien og skolen udvikler sig.

Smartwatches fyldte ikke meget, da man formulerede mobilpolitikken, og er derfor ikke omfattet af mobilpolitikken. Skolen oplever at urene i stigende grad skaber udfordringer, når særligt elever på de yngste klassetrin ringer til deres mor eller far, hvis de fx er kede af det eller er involveret i en konflikt. På den måde kan forældrene blive trukket uhensigtsmæssigt meget ind i skoledagen, og eleverne lærer ikke selv at håndtere konflikter.

Skolen har også udviklet sig. Da man formulerede mobilpolitikken, havde skolen heller ikke en udskoling, den er kommet til siden. De store elever har fået lov til at få deres mobiltelefoner udleveret, når de har udgangstilladelse i spisefrikvarteret for at kunne købe mad. Skolen oplever dog, at adgangen til mobilen har taget om sig, så den for nogle elever kommer til at fylde for meget.

Skolen ser derfor et behov for at genoverveje reglerne for elevernes brug af smartwatches og udlevering af mobiltelefoner til udskolingselever, der har udgangstilladelse. Mobilpolitikken forventes at blive taget op til revision i skolebestyrelsen.

Anbefaling 7

Spær adgangen til ikke-relevante hjemmesider

Digital distraktion kan begrænses med digitale redskaber. Skolen kan overveje at indføre en internet-spærring fx via firewall, som blokerer for sociale medier, spil, shopping og streaming på skolens internet. En internet-spærring kan gøre det besværligt for eleverne at få adgang til ikke-relevante sider, når de arbejder med tablet og computer. Internet-spærring er et tydeligt signal om, hvilken digital adfærd, skolen mener er relevant i en undervisningssammenhæng. Erfaringer peger på, at dette signal også kan understøtte en vis selvregulering blandt eleverne. En internet-spærring kan kræve, at den kommunale forvaltning involveres.

Et tiltag med en firewall kan med fordel indgå i en bredere dialog på jeres skole mellem ledelse, pædagogisk personale og elever om relevant brug af digitale enheder i undervisningstiden.

Retning for skærmbrug på alle kommunens skoler

Gentofte Kommune

I Gentofte Kommune har man besluttet en række tiltag, der skal understøtte en bedre brug af skærme i kommunes folkeskoler, herunder:

- Alle skoler er mobilfrie i skoletiden. Mobiltelefoner kan anvendes i aktiviteter og undervisning efter underviserens anvisning
- Skolebestyrelser i alle skoler, SFO'er og klubber udarbejder principper for brug af digitale enheder, og opfordres til at overveje sanktioner, hvis eleverne bryder principperne
- Det er underviserne, der bestemmer, hvornår der bruges skærme og andre devices i forbindelse med undervisningen
- Der etableres tekniske IT-løsninger, som kan begrænse elevernes adgang til nettet, og samtidigt kan give den nødvendige pædagogiske og didaktiske fleksibilitet.

Baggrunden for at bruge internet-spærringer er et ønske om, at eleverne får bedre mulighed for at kunne arbejde mere fokuseret og uforstyrret med digitale læremidler i undervisningstiden, uden fri netadgang til at tjekke fx sociale medier, shoppingsider mv.

Anbefaling 8

Læg tablets og computere væk, når de ikke bruges i undervisningen

Vi er på få år gået fra en stort set skærmfri skole, hvor computere var arbejdsredskaber i computerrummet, til at skolen og klasserummet i dag i langt højere grad er blevet digitalt med udbredt brug af tablets, computere og smartboards. Det stiller nye krav til det pædagogiske personales klasseledelse. Vær derfor opmærksom på, hvordan I rammesætter og begrænser elevernes brug af skærme i undervisningen, så distraktioner undgås.

Lad computeren være lukket ved undervisningsstart og afslutning

I kan fx indføre principper på jeres skole om, at alle computere er lukket og klappet sammen ved undervisningens begyndelse og afslutning, og at eleverne kun åbner den efter det pædagogiske personales instruktion. Hermed vil undervisningens afsæt være, at eleverne har deres opmærksomhed rettet mod det faglige fællesskab i klassen. Ved at gøre det til fælles principper, bliver det en naturlig del af elevernes hverdag, at timerne starter og slutter med fokus på det pædagogiske personale og undervisningssituationen.

Brug mindre skærm i gruppearbejde

Et andet greb til at styrke fokus og nærvær kan være at indføre et princip om, at gruppearbejde og lignende undervisningssituationer i udgangspunktet sker med maksimalt én skærm som arbejdsredskab, fx én computer eller én mobiltelefon. Hermed vil eleverne samarbejde om den ene skærm, der er adgang til i gruppen, ligesom der vil være mindre risiko for, at eleverne distraheres. Det kræver dog et særligt fokus på, at alle elever er involveret, og grupper om én skærm derfor ikke må være for store. Det kan selvsagt også være hensigtsmæssigt, at gruppearbejde foregår helt uden skærme, når det er muligt.

Pak tablets og computere væk i pauser og frikvarterer

Overvej også, hvilken rolle tablets og computere skal spille i frikvartererne, og om de bidrager til at skabe gode pauser for børnene i skoledagen. Også her bør der være klare regler, der er nemme at håndhæve, så det pædagogiske personale ikke skal bruge unødigt mange ressourcer på at håndtere uønsket brug af tablets og computere. Klare regler kan også begrænse konflikter om skærme mellem det pædagogiske personale og eleverne.

Gode erfaringer med analog undervisning og mindre digital distraktion

Tranegårdskolen i Hellerup

Skolen har i flere år haft en mobilfri skole som mobilpolitik, og det har betydet mindre distraktion fra mobilene. Distraktionerne er dog i stedet rykket over på computeren, hvor eleverne også kan spille, tjekke sociale medier, shoppe og streame.

Tre udskolingsklasser er i 2023 gjort til forsøgsklasser, og de skal i udgangspunktet kun modtage analogbaseret undervisning, medmindre læringsaktiviteten ikke kan løses uden at bruge en skærm ud fra en didaktisk begrundelse.

Tiltaget i forsøgsklasserne har bl.a. medført, at det er blevet nemmere for lærerne at rammesætte og starte lektioner. Mængden af digitale distraktioner er mindsket og lærerne kan også bedre se om eleverne forstyrres i undervisningen, når de ikke længere sidder bag skærmene. Skolen oplever, at det især kommer de fagligt svage elever til gode.

Ændret bordopstilling kan forebygge digitale distraktioner

Antvorskov Skole i Slagelse

For at sikre et godt undervisningsmiljø og social trivsel på skolen, så er skolen mobilfri, og computer og tablets må kun anvendes i læringsmæssige sammenhænge. Skolen har også internetspærring for nogle hjemmesider.

Skolen har erfaret, at der nogle gange skal mere til at forebygge distraktioner end en internetspærring. Derfor benytter skolens lærere også bordopstillingen i klasserummet til at forebygge digitale distraktioner og hjælpe lærerens klasseledelse.

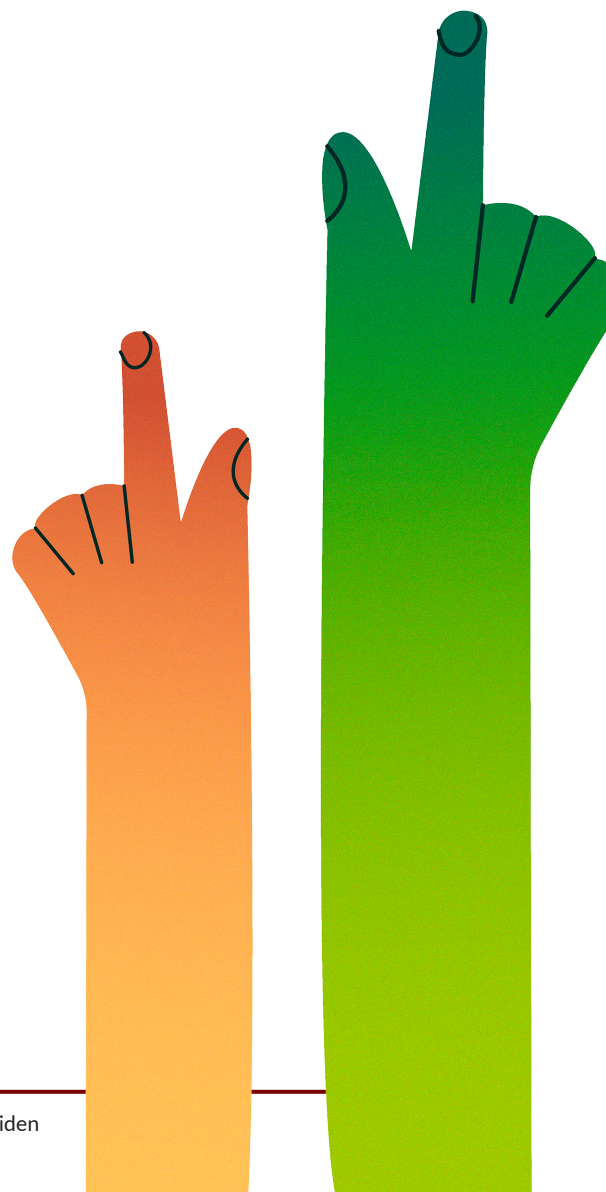
I nogle klasser er bordopstillingen således ændret, så bordene er placeret ud mod vægge og vinduer. Når læreren underviser i plenum, sidder eleverne med front mod læreren, der står i midten af klasserummet. Hvis eleverne skal arbejde individuelt, vender de sig mod deres arbejdsstation med ryggen mod læreren. Herved kan læreren følge med i, hvad der foregår på skærmene, når eleverne skal arbejde fagligt.

"Når man står foran skærmen, er det umuligt at se, hvad de laver, da de er super trænede i at lave alt muligt andet. Man kan ligne Einstein og være i gang med Tetris. Jo mindre muligheder vi giver eleverne for at blive distraheret, desto mere fokus og læring. Det er super tåbeligt at sætte en computer foran dem, hvis vi gerne vil have dem til at anstrenge sig."

– Afdelingsleder udskolingen og lærer i 9. klasse, Tranegårdskolen

"Det er ofte de svage elever, der lige snupper et spil. Dem får man meget bedre styr på. Her har de mulighed for at spørge en sidekammerat eller læreren. Det er dem, der har svært ved at holde snuden i sporet, det var det også før, men det er blevet 10 gange så svært med en computer, der kan alt muligt. Men signalerne forsvinder, når de har en computer."

– Lærer i udskolingen, Tranegårdskolen

Anbefaling 9

Lad fokus på skærmbrug bidrage til elevernes digitale dannelse

At begrænse elevernes private brug af skærme og digitale distraktioner i skoledagen står ikke i modsætning til elevernes digitale dannelse. Tværtimod kan arbejdet med at begrænse skærmbruken ses som en del af den digitale dannelse, som også handler om, hvilken betydning skærme og skærmenes indhold har for elevernes læring, trivsel, fællesskab mv. Det kan træne eleverne i at lægge telefonen fra sig, når de indgår i sociale sammenhænge eller skal fordybe sig.

Tænk tiltag til begrænsning af skærmbrug sammen med digital dannelse

I kan på skolen overveje, hvordan begrænsende tiltag kan understøtte arbejdet med elevernes digitale dannelse. I kan lade eleverne undersøge deres skærmbrug for at se, hvilken betydning skærme har for søvn, faglig fordybelse, social interaktion og for det inkluderende læringsmiljø på skolen. Sådanne undersøgelser kan understøtte en bevidstgørelse og refleksion hos eleverne over egne vaner.

Vær opmærksom på, om I har elever med særlige behov

Elevernes forudsætninger for og erfaringer med at navigere i den digitale verden kan være meget forskellige. Nogle elever kan have vanskeligere ved at gennemskue og begå sig i den digitale verden, og kan have en potentiel øget risiko for at udvikle usunde digitale vaner. Her er det vigtigt, at I på skolen har for øje, at der kan være elever med et større behov for at blive hjulpet, guidet og vejledt relevant i deres digitale dannelse.

Mobilfri skole og digital dannelse – ikke hinandens modsætninger

Antvorskov Skole i Slagelse

Skolen, som er mobilfri, ser teknologiforståelse som en nødvendighed for at opfylde folkeskolens formål om at danne og uddanne eleverne til at deltage som aktive, kritiske og demokratiske borgere.

Ifølge en skolelederen, hænger formålet med mobilfri skole og digital dannelse tæt sammen. Eleverne arbejder bl.a. med digital dannelse ved at undersøge, hvordan applikationer er designet til at fastholde elevernes opmærksomhed på skærmen.

Skolen har hvert år to projektuger, hvor indholdet skal handle om teknologiforståelse herunder digital myndiggørelse. Forældrene inddrages også i den digitale dannelse med udgangspunkt i skolebestyrelsens forslag til temaer for forældremøder eller besøg fra SSP og andre fagpersoner. Her vil der naturligt være en dialog om, hvordan man begår sig i den digitale verden.

"Vi inddrager mobiltelefonerne i undervisningen, når der er et læringsøjemed. Så når vi laver brugerfladeanalyser, så må vi selvfølgelig gerne sidde og kigge på telefonerne. Debatten kommer hurtigt til at handle om, hvorvidt vi skal forbyde. Den bør i stedet handle om, hvad vi kan bruge mobiltelefonerne til. Digital dannelse er helt central for det samfund vores børn vokser op i. Det er den gode gamle kritiske sans, som handler om at konsekvensberegne, hvad går det her ud på. Vi bliver konstant overhalet af nye teknologier, så det handler om at se på, hvad der er konsekvenser af de nye teknologier, og hvordan vi kan bruge dem positivt."

– Afdelingsleder, Antvorskov Skole

God balance mellem analog og digitalt baseret undervisning

Mange elever bruger en væsentlig del af deres skoledag foran en skærm, mens de fysiske materialer og bøger er blevet færre og færre på skolerne. Den digitalt baserede undervisning rummer mange muligheder og kan give adgang til løbende opdaterede materialer og læringsforløb, men den kan også blive ensformig og komme til at stå i vejen for en mere nærværende, varieret og udforskende undervisning. Det kan gå ud over elevernes motivation og engagement.

Anbefaling 10

Brug kun skærme, når det er didaktisk og pædagogisk hensigtsmæssigt

Med den aktuelle udvikling, hvor skolernes læremidler i høj grad er digitale, kan det være et naturligt førstevalg for det pædagogiske personale, at undervisningen primært gennemføres med brug af skærme. For at udnytte de muligheder teknologien og de digitale læremidler giver og sikre en god og motiverende undervisning bør anvendelsen af skærme i undervisningen altid ske ud fra et bevidst didaktisk og pædagogisk valg.

Skab rum til faglige overvejelser om valg af læremidler

Overvej, hvordan I på skolen understøtter gode overvejelser om valg af læremidler, herunder hvornår det pædagogisk og didaktisk giver mening at bruge digitale læremidler frem for analoge i undervisningen. Dette kan fx ske i regi af skolens pædagogiske læringscenter (PLC) og i skolens fagteams og årgangsteams samt på møder, hvor alle skoler og forvaltningen deltager.

Overvej de faglige formål med skærme i pauser og frikvarterer

Skærme kan give mange sanseindtryk, som kan begrænse elevernes mulighed for at lade op mentalt. Eleverne har behov for at bevæge sig og slappe af uden visuelle stimuli og distraktion i pauser og frikvarterer. Det kan fx være muligheden for at tale sammen eller høre en historie, mens man spiser. Overvej derfor, hvordan I bruger skærme i pauser og frikvarterer og vis kun film og video ved særlige lejligheder.

Vidensdeling om analog undervisning

Marieskolen i Tønder

Skoleledelsen vurderer, at man er lykkedes med at begrænse brugen af skærme i undervisningen markant til gavn for nærværet og relationerne i klasserummet.

Det har dog også krævet omstilling. Det pædagogiske personale har med en mere analog undervisning måtte bruge mere tid på at forberede sig, ligesom det har krævet andre undervisningsmaterialer og alternativer til de digitale portaler, som underviserne har været vant til og stadig bruger i noget omfang.

Det har ligeledes synliggjort forskellige behov blandt lærerne i forhold til at omstille deres undervisningspraksis. Det har været mere fremmed for især yngre lærere at planlægge analog undervisning, mens særligt de ældre lærere har oplevet et gensyn med det velkendte.

Skolens ledelse har derfor indført vidensdeling om analog undervisning som et fast program punkt på alle pædagogiske møder. Her er der rum til at dele gode tips og udveksle erfaringer med analog undervisning. Skolen har desuden genopfrisket resurser og værktøjer som 'Læremiddeltjek' fra læremiddel.dk, som mange undervisere kender fra deres uddannelse.

"Vi er ikke interesseret i at uddanne elever, som ikke kan bruge en computer. Men der er bare rigtig mange situationer, hvor det er meningsløst, at de bruger den. Vi oplever, at eleverne husker og forstår bedre, når de noterer og skriver i hånden."

– Afdelingsleder og lærer i udskolingen, Tranegårdskolen

"Når man sidder som lærer og kigger ned på sit fag, så er det nemmest at hive de digitale undervisningsforløb ned – ofte rigtig gode forløb – men hvis alle gør det, så kommer eleverne gennem en hel skoledag til at sidde rigtig meget tid foran en skærm."

– Lærer, Tranegårdskolen

Anbefaling 11

Giv plads til analogbaseret læring

Det er vigtigt, at eleverne mødes med en varieret undervisning, som giver dem mulighed for at engagere sig i det faglige stof på forskellige måder, og motiverer dem til at lære. Overvej, hvordan I på jeres skole kan vægte en god variation af analog og digitalt baseret undervisning og give plads til den analogbaserede læring for at sikre nærvær i undervisningen og begrænse elevernes samlede skærmtid i løbet af skoledagen.

Giv plads til mere analogbaseret læring

I nogle situationer kan det læringsmæssige udbytte for eleverne være det samme, uanset om undervisningen foregår analogt eller digitalt. I disse situationer kan det være hensigtsmæssigt, at I lader den analoge undervisning gå foran den digitale. Et konkret tiltag kan fx være at indføre et princip om, at det pædagogiske personale indlægger sekvenser uden brug af skærme i al undervisning. Det kan også være relevant med målsætninger for elevernes samlede skærmtid i eller på tværs af fag.

Tilstræb et godt miks af analoge og digitale læremidler

Adgang til både analoge og digitale læremidler er en forudsætning for, at det pædagogiske personale kan planlægge en undervisning med brug af begge dele. Overvej, hvordan I indenfor jeres eksisterende rammer kan tilrettelægge indkøb og lån af læremidler på en måde, hvor det pædagogiske personale inddrages, og hvor der tages udgangspunkt i didaktiske og pædagogiske overvejelser og skolens lokale forhold. Det kan også være relevant at se på, hvordan I på skolen bruger CFU og læremiddel.dk til at understøtte en god variation i anvendte læremidler og hente inspiration til den analogbaserede læring.

"Hvis eleverne kan opnå den konkrete læring på anden vis, skal de ikke bruge skærm. Skærmen skærmer for sidekammeraten og øjenkontakten med læreren. Rent læringsmæssigt bliver det en barriere, og det skaber støj."

– Skoleleder på Marieskolen,

Computere i undervisning som aktivt tilvalg

Marieskolen i Tønder

Skolen ønsker, at computere kun anvendes i undervisningen, hvor det kan begrundes efter didaktisk og pædagogisk behov. For at understøtte dette, er det besluttet at computere opbevares fysisk uden for klasselokalet.

Uddrag fra skolens IT-politik

- Elever fra 4.-6. klasse skal, når de møder om morgenen (inden kl. 8.00), lægge deres pc (og mobil) ind i skabet i elevrummet.
- Skabet er aflåst hele tiden, og kan kun åbnes af skolens personale. Ved udgangen af sidste lektion, kan eleverne hente deres pc igen.
- Baggrunden for at eleverne skal have deres pc'er låst inde er, at vi fra skolens side ønsker at elever og lærere i mindre grad tyr til pc'en i undervisningen. Dog ønsker vi heller ikke at afskære muligheden for brugen af det, hvorfor denne løsning er valgt.
- Når der bruges pc i undervisningen, har læreren lov til at hjælpe eleverne i undervisningsøjemed, samt at følge hvad eleven beskæftiger sig med på computeren i undervisningstiden.

Elever fra 7.-9. klasse må indtil skolen får etableret mere opbevaringsplads uden for klasselokalerne have deres pc i tasken.

Brug emneuger til at afprøve en mere analog undervisning

Tranegårdskolen i Hellerup

De foreløbige resultater i de tre forsøgsklasser, der har modtaget en mere analogbaseret undervisning, er gode. Undervisningen bærer præg af mere nærvær mellem underviser og elev samt eleverne indbyrdes, og underviseren kan bedre fornemme elevernes opmærksomhed og tilstedeværelse i undervisningen.

Skolens ledelse opfordrer andre skoler til at kaste sig ud i en omlægning og starte med at afprøve det eksempelvis i en emneuge eller fordybelsesuge. Skolens erfaring er, at man kan omsætte nogle af de digitale læremidler til en analog undervisning.

"Man kan blive overrasket over, hvor meget man kan lave analogt. Vi havde et skriveforløb, hvor vi har lavet rigtig mange skriveøvelser i hånden – det var en sidegevinst her, at de også fik trænet deres håndskrift – inden de skulle lave en aflevering. Og da vi så endelig skulle skrive den aflevering, så gik vi over og brugte computeren, men det var måske trin 8."

– Lærer i udskoling, Tranegårdskolen

Anbefaling 12

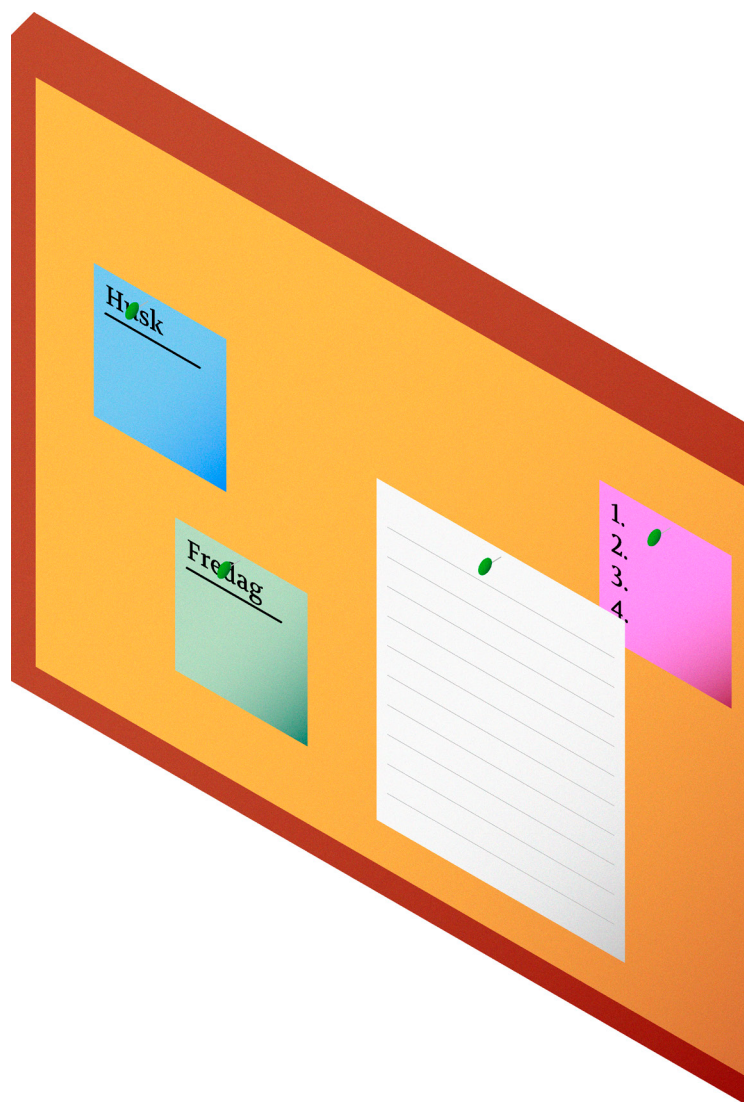
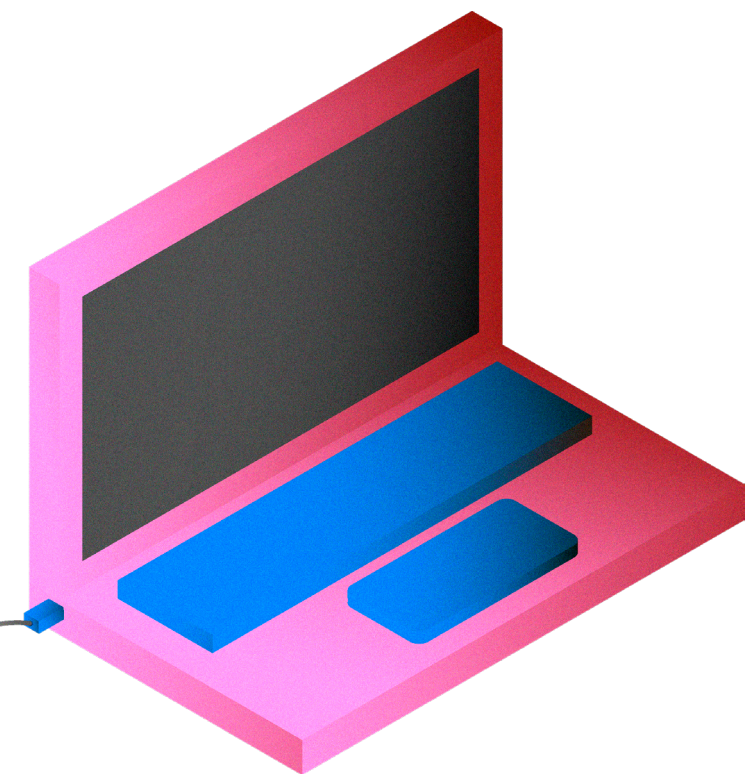
Sæt skærmbrug på dagsordenen for den pædagogiske udvikling

Gode pædagogiske og didaktiske valg omkring brugen af hhv. digitale og analoge læremidler kræver videreudvikling af didaktiske kompetencer blandt det pædagogiske personale. Det kan både handle om at få et bedre indblik i, hvilke muligheder og begrænsninger digitale læremidler giver, og om hvordan man kan blive bedre til at bringe analoge læremidler ind i undervisningen.

Overvej, hvordan I på skolen kan understøtte, at det pædagogiske personale har og løbende får opdateret deres didaktiske kompetencer til at foretage et kritisk og reflekteret valg af digitale og analoge læremidler, som kan bidrage til at skabe en varieret undervisning med nærvær og fællesskab. Skolen kan eksperimentere med nye organiseringer af faglig videns- og erfaringsudveksling blandt/mellem det pædagogiske personale.

Derudover kan det være relevant med bidrag fra eksterne aktører på området til at styrke vidensopbygningen på skolen.

Videre læsning

Herunder angives udvalgte henvisninger til videre læsning.

For en større forskningsgennemgang af både gevinster og udfordringer ved digitalisering af undervisningen kan der henvises til slutrapporten for projektet GrunnDig, der havde til formål at skabe overblik over forskning i og erfaring med digitalisering i grundskolen og på ungdomsuddannelser; Munthe, E., Erstad, O., Njå, M.B., Forsström, S., Gilje, Ø., Amdam, S., Moltudal, S., Hagen, S.B. (2022): Digitalisering i grunnopplæring; kunnskap, trender og framtidig forskningsbehov. Kunnskapssenter for utdanning; Universitetet i Stavanger.

Børns Vilkår har ligeledes udgivet en række anbefalinger til, hvordan børn og unge i alderen 0-18 år, samt deres forældre bedst bruger skærmen.

Anbefalingerne er delt op i syv forskellige aldersgrupper og har form som en guide til forældre. Foruden anbefalinger til børn, unge og deres forældre, indeholder skærmguiden også anbefalinger til fagpersoner i daginstitutioner og skoler. Børns Vilkårs anbefalinger kan findes på organisationens hjemmeside: <https://bornsvilkar.dk/skaermguiden/>

For konkrete bud på håndtering af udfordringer med skærme kan der henvises til Dorte Ågårds bog; Skærme i skolen: et forsvar for krop, koncentration og fællesskab i et klasserum med digitale medier. Frydenlund 2022.

Viden og inspiration til digital dannelse i undervisningen kan findes på Styrelsen for Undervisnings og Kvalitets hjemmeside: <https://emu.dk/grundskole/it-og-teknologi/digital-dannelse>

Sundhedsstyrelsens anbefalinger til brug af skærme

Sundhedsstyrelsen har udarbejdet anbefalinger om brug af skærme i fritiden til børn, unge og voksne. Styrelsen har gennemført en række undersøgelser om, hvad brugen af skærme betyder for vores søvn, fysiske aktivitet, stress, sociale relationer og ikke mindst for fællesskaberne i fritiden.

1. Brug ikke skærm op til sovetid

Søvn er vigtigt for børn og unges udvikling, indlæring, og for dit mentale og fysiske helbred. Hvis du bruger skærm op til sovetid, kan det udsætte den tid, det tager at falde i søvn og betyde, at du ikke får tilstrækkeligt med søvn. Det "blå lys" fra skærmen forstyrrer døgnrytmen, og mange indtryk fra f.eks. sociale medier, videoklip, film eller computerspil op til sengetid kan gøre, at det tager længere tid at falde i søvn. Det er en god ide at skabe rolige og afslappende rutiner op til, at du skal sove. Du kan f.eks. læse en bog eller høre afslappende musik. For de mindste børn kan det f.eks. være, at du læser en historie sammen med dit barn eller synger en sang.

2. Lad din telefon eller tablet blive ude af soveværelset

Skærmbrug om natten kan forstyrre din søvn og gøre dig mindre udhvilet dagen efter. Sammenhængende søvn er vigtigt for at få en søvn af høj kvalitet, og det "blå lys" fra skærmen kan også gøre din søvn kortere eller påvirke kvaliteten af din søvn. Søvn af tilpas længde og kvalitet er vigtig for dit mentale og fysiske helbred. Hvis du bruger telefonen som vækkeur, så anskaf dig et traditionelt vækkeur i stedet for, og lad telefonen "sove" i et andet rum.

3. Brug tid væk fra skærmen og husk at være fysisk aktiv

Det kan være hyggeligt og afslappende at bruge tid med en skærm, men det er vigtigt for din sundhed, at du ikke lader skærmen fylde så meget i hverdagen, at du ikke bruger tid på andre ting - herunder fysisk aktivitet, fysisk socialt samvær med venner og familie. Bevægelse og fysisk aktivitet er vigtigt for børn og unges motoriske udvikling, fysiske, sociale og mentale sundhed og for voksnes risiko for at få livsstilssygdomme.

4. Vær opmærksom på dit forbrug af sociale medier, og hvordan brug af skærm påvirker din trivsel

Sociale medier kan hjælpe dig med at holde kontakt med venner og familie i en travl hverdag. Du kan holde dig opdateret på f.eks. nyheder, læse artikler og søge oplysninger. Gaming kan give en kærkommen pause fra hverdagens udfordringer, hvor du spiller sammen med dine venner. Men når du bruger meget tid på skærmen, f.eks. på sociale medier, kan det bidrage til en følelse af stress, skabe bekymringer, give en oplevelse af ensomhed, lavt selvværd eller en oplevelse af at være uden for et fællesskab. Hvis sociale medier og gaming påvirker din trivsel negativt, kan det være en god ide at bruge tid på andre aktiviteter som f.eks. motion, samvær med venner eller en hobby, der giver mening for dig og påvirker dit humør og hverdag positivt.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2023/Sundhedsstyrelsens-anbefalinger-om-skaermbrug>

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Relateret document 3/4

Dokument Navn:	Kort fortalt anbefalinger om brug af skærme i fritidstilbud.pdf
Dokument Titel:	Kort fortalt anbefalinger om brug af skærme i fritidstilbud
Dokument ID:	5406966

Kort fortalt

Anbefalinger til brug af skærme i fritidstilbud

Mange fritidstilbud arbejder aktivt med at nedbringe distraktion fra skærme og finde en god balance i udbuddet af aktiviteter – også de digitale. anbefalinger kan bruges til at understøtte jeres dialog om, hvordan og hvor meget skærme skal inddrages i jeres fritidstilbud.

Styrelsen anbefaler generelt, at fritidstilbuddene

- Skaber fælles rammer for skærmbrug
- Begrænser distraktion fra privat brug af mobiltelefoner og andre skærme
- Tager pædagogisk begrundede valg om, hvornår skærme til- og fravælges.

Fælles rammer for brug af skærme

1. Sæt fælles retning for brug af skærme i fritidstilbud

Ledelsen bør gå forrest og sætte retning for, hvordan fritidstilbuddets brug af skærme afspejler jeres pædagogiske værdier og praksis.

2. Brug fritidstilbuddets fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug

Fritidstilbuddets fysiske rammer kan bruges til at skabe gode alternativer til digitale aktiviteter, fx rum med muligheder for fysisk aktivitet, ro, samtale og kreativ fordybelse. Overvej, hvor skærme hører til i jeres fritidstilbud, og hvordan I bruger dem.

3. Gå i dialog med de unge og børnenes forældre om brug af skærme

Inddragelse giver ejerskab. Derfor er det afgørende, at ledelsen inddrager forældre og unge i arbejdet med fritidstilbuddets håndtering af skærmbrug. Børn og unges brug af skærme påvirkes af normer og regler for skærme i hjemmene. Gå i dialog med forældrene om børnenes brug af skærme, og kommuniker fritidstilbuddets retningslinjer til forældrene, så de kan støtte op.

Begrænsning af digitale distraktioner i fritidstilbud

4. Indfør mobilfri fritidstilbud

Mobilfrit fritidstilbud kan give børn og unge bedre mulighed for at være nærværende og deltagende i fritidstilbudets aktiviteter. "Mobilfri" betyder, at mobiltelefoner er gemt væk, men at de kan tages frem efter aftale, hvis det er relevant ud fra et pædagogisk formål.

5. Rammesæt brug af skærme i fritidstilbud

Det er ledelsens og det pædagogiske personales ansvar at sætte klare rammer for skærmbrug i fritidstilbud. Dette indebærer, at personalet understøtter konstruktiv brug af skærme, og I har blik for børn og unge i udsatte positioner, der kan have brug for yderligere rammesætning.

6. Lad dialog om skærmbrug bidrage til børn og unges digitale dannelse

Arbejdet med at begrænse skærmbrogen kan ses som en del af de unges digitale dannelse. Brug jeres pædagogiske faglighed til gennem samtale, leg eller aktiviteter at understøtte de unges digitale, sociale trivsel.

Balance i udbuddet af aktiviteter i fritidstilbud

7. Brug kun skærme til aktiviteter, der skaber deltagelses- og udviklingsmuligheder for børn og unge

Gaming og lignende digitale aktiviteter kan være en del af et interesserevet og varieret udbud, så længe aktiviteterne er tydeligt tidsafgrænset og rammesat af det pædagogiske personale. Overvej, hvordan I kan bruge digitale værksteder til fællesskabende aktiviteter og lege, der flugter med jeres pædagogiske intentioner.

8. Tilstræb variation og alsidige pædagogiske aktiviteter

Børns frie leg er bl.a. udfordret af et skemalagt skole- og fritidsliv. Fritidstilbud kan skabe rum for et unikt fysisk og sociale fællesskaber i præstationsfrie rum ved at tilbyde et bredt spektrum af alsidige pædagogiske aktiviteter.

9. Inddrag arbejdet med digital dannelse i den pædagogiske udvikling

Overvej, hvordan I kan sikre, at det pædagogiske personale får videreudviklet deres kompetencer til at planlægge pædagogiske aktiviteter, som kan understøtte sunde skærmvaner og børn og unges digitale fællesskaber. Det kan fx ske gennem videns- og erfaringsudveksling mellem personalet eller med andre fritidstilbud.

Anbefalingerne er uddybet i publikationen 'Skærmbug i fritidstilbud'. Her er der også eksempler fra fritidstilbud, der har arbejdet med en balanceret brug af skærme.

Publikationen findes på emu.dk: [Skærmbug i fritidsinstitutioner - SFO og fritidsinstitutioner - GRUNDSKOLE | Emu.dk](#)

Relateret document 4/4

Dokument Navn:	Anbefalinger om brug af skærme i fritidstilbud.pdf
Dokument Titel:	Anbefalinger om brug af skærme i fritidstilbud
Dokument ID:	5406962

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Skærmbrug i fritidstilbud

Anbefalinger om begrænsning af digital
distraction og balanceret brug af skærme

Skærmbrug i fritidstilbud

Anbefalinger om begrænsning af digital distraktion
og balanceret brug af skærme

2024

ISBN nr. 87-603-3356-1 (web udgave)

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Illustrationer og layout: Emma Kølle

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Teglholmsgade 1

2450 København SV

Indholdsfortegnelse

Forord	4
Indledning	5
Leg, samvær og skærme i fritidstilbud	6
Anbefalinger	7
Fælles rammer for brug af skærme	8
Anbefaling 1. Sæt fælles retning for brug af skærme i fritidstilbud	8
Anbefaling 2. Brug fritidstilbuddets fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug	9
Anbefaling 3. Gå i dialog med de unge og børnenes forældre om brug af skærme	10
Begrænsning af digitale distraktioner i fritidstilbud	11
Anbefaling 4. Indfør mobilfri fritidstilbud	11
Anbefaling 5. Rammesæt brug af skærme i fritidstilbud	13
Anbefaling 6. Lad dialog om skærmbrug bidrage til børn og unges digitale dannelse	14
Balance i udbuddet af aktiviteter i fritidstilbud	16
Anbefaling 7. Brug kun skærme til aktiviteter, der skaber deltagelses- og udviklingsmuligheder for børn og unge	16
Anbefaling 8. Tilstræb variation og alsidige pædagogiske aktiviteter	17
Anbefaling 9. Inddrag arbejdet med digital dannelse i den pædagogiske udvikling	17
Videre læsning	18

Forord

Vi står midt i en digital udvikling, hvor skærme bliver en stadig større del af vores hverdag. Af vores børns hverdag og af børn og unges møde med skole og fritidstilbud. Vi skal overveje, hvordan vi forholder os til den teknologiske udvikling, og hvor meget teknologi skal fylde i hverdagen i SFO, fritidshjem og klub. Vi skal undgå, at skærme bliver forhindringer for alsidig udvikling og muligheden for at opleve relationer og fællesskab på et tidspunkt i livet, hvor det er essentielt at udvikle sociale kompetencer.

Børne- og undervisningsministeren har på den baggrund bedt Styrelsen for Undervisning og Kvalitet om at udarbejde anbefalinger om brug af skærme i skole og fritidstilbud. Anbefalingerne skal understøtte, at vi ikke ender i en unuanceret diskussion om for eller imod skærme, men medvirke til en aktiv stillingtagen.

Vores tilgang til god fritidspædagogik skal følge med tiden. Udnytte muligheder i teknologisk understøttelse. Samtidig skal vi have blik for, at brugen af skærme

ikke fjerner opmærksomheden fra fri leg, fysisk udfoldelse og fra relationen mellem det pædagogiske personale og børn og unge. Derudover er de langsigtede konsekvenser ved anvendelsen af skærme for børn og unges sundhed og trivsel ikke tilstrækkeligt veldokumenterede. Derfor er anbefalingerne baseret på et forsigtighedsprincip.

Formålet med anbefalingerne er på den baggrund at give en ramme for dialog om, hvordan man i hver enkelt fritidstilbud bedst muligt kan håndtere udfordringer med digital distraktion og opnå en god balance i udbuddet af pædagogiske aktiviteter.

Jeg håber, at anbefalingerne kan understøtte det vigtige arbejde med at udvikle jeres egen balancerede tilgang til brugen af digitale enheder, hvor gevinsterne ved den teknologiske udvikling går hånd i hånd med et fritidsliv med fællesskab, fri leg og alsidig udvikling.

Julie Elm Vig Albertsen
Direktør
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Indledning

Mange fritidstilbud har gennem en årrække arbejdet med børn og unges digitale dannelse, håndtering af digital distraktion og det at finde den rette balance i udbuddet af pædagogiske aktiviteter, samtidig med at børn og unges interesser og hverdag i stigende grad involverer brug af skærme. Anbefalingerne i denne publikation kan bruges til at sætte en retning for skærmbroden i institutionen.

Hastigheden i den teknologiske udvikling og den omfattende digitalisering skaber et behov for, at fritidstilbud løbende overvejer, hvornår skærme hindrer det pædagogiske personales arbejde med at skabe gode deltagelses- og udviklingsmuligheder. Anbefalingerne kan bidrage til en drøftelse af området.

Fritidstilbud dækker over et bredt spektrum af tilbud og rummer derfor mange forskellige betingelser og muligheder for brug af skærme. I indskolingsårene er der færre børn, der har en telefon, og derfor kan problematikken omkring privat brug af skærme fylde mindre her. Når børn når mellemtrinnet og fritidsklublivet, kan telefonerne være "det nye bedste legetøj". Der er her et større behov for, at voksne sætter rammer og guider de unge. Når det kommer til udskolingsårene, har de unge ikke samme pasningsbehov og vælger typisk selv at komme i klubben for at være sammen med vennerne i de fysiske rammer, klubben tilbyder.

Anbefalingerne henvender sig både til almene fritidstilbud og fritidstilbud målrettet elever med særlige behov, og de er både rettet mod SFO'er og

selvstændige fritidshjem og -klubber. Anbefalingerne skal omsættes i den lokale og konkrete kontekst, da børn og unges brug af skærme bedst håndteres ud fra det enkelte fritidstilbuds kontekst og det enkelte barns/den enkelte unges behov og forudsætninger.

Viden fra eksperter og praktikere

Styrelsen har inddraget eksperter og praktikere med viden om og erfaring med pædagogik, didaktik, digital og analog læring i arbejdet med anbefalingerne. Relevante organisationer og repræsentanter for kommuner, ledelser, lærere, pædagoger, forældre og elever samt Sundhedsstyrelsen er også blevet inddraget. Vi har desuden med hjælp fra Danske Skoleelever, Ungdomsringen og Klubberne i Roskildes digitalister afholdt fokusgruppeinterview om brug af skærme med børn og unge.

Brug af skærme henviser i denne publikation til aktiviteter, hvor børn og unges opmærksomhed er rettet mod en tablet, computer, tv, mobiltelefon, smartwatch mv.

To problemstillinger i forhold til skærme

Anbefalingerne behandler primært to problemstillinger ved brug af skærme:

- 1. Begrænsning af digitale distraktioner i fritidstilbuddet**
Børn og unge kan risikere at gå glip af nærvær og fællesskab med jævnaldrende i pædagogiske aktiviteter, hvis de bliver distraheret af privat brug af skærme til sociale medier, spil og streaming m.v.
- 2. Balance i udbuddet af pædagogiske aktiviteter**
De pædagogiske aktiviteter i fritidstilbuddet bør rumme en variation af lege og aktiviteter, og derfor skal der gives plads til analoge aktiviteter uden skærme.

Leg, samvær og skærme i fritidstilbud

Børn og unges brug af skærme kan være en hindring for det legende samvær, hvis de ikke bruges konstruktivt. Derfor er det vigtigt at tage aktivt stilling til børnenes og de unges skærmbrug i fritidstilbud.

I fritidstilbud skal der være rum og mulighed for, at børn og unges frie og spontane leg og samvær kan udfolde sig, at de kan slippe fantasien løs, være undersøgende, begå fejl, blive udfordret og prøve sig selv af i forskellige sociale sammenhænge. Legende samvær og skabende aktiviteter understøtter bl.a. børn og unges udvikling af personlige, sociale og praktiske kompetencer, og det er personalets rolle at understøtte dette (Hvad kendetegner kvalitet i fritidstilbud, EVA, 2019; Grundlag for pædagogfaglighed i fritid og skole, BUPL, 2019). Det er vigtigt at være opmærksom på, hvornår brug af skærme kan blive en hindring for det legende samvær, og hvordan skærme eventuelt kan bruges konstruktivt til samværet.

Skærmes påvirkning på trivsel og fællesskaber

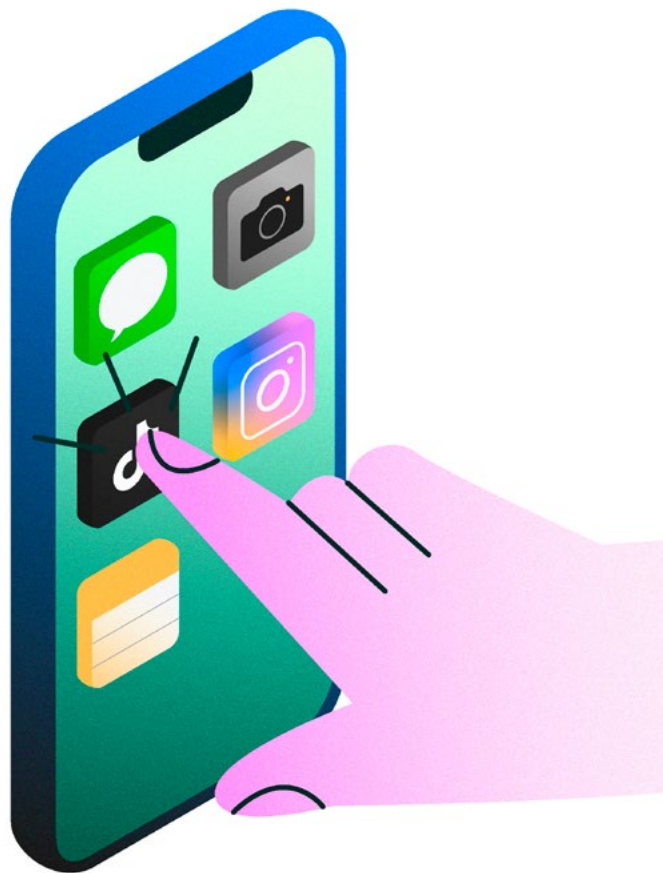
Mange børn og unge har i dag egne digitale enheder som fx mobiltelefoner, tablets og smartwatches, der kan give adgang til digitale fællesskaber og underholdning, der kan skabe glæde og bidrage til oplevelser af samhørighed med jævnaldrende. Men børn og unges brug af sociale medier mv. kan også bidrage negativt til trivslen, hvis unge fx oplever at blive ekskluderet af digitale, sociale fællesskaber, eller der opstår online mobbemønstre og magtkampe, som kan være svære for de voksne at få øje og handle på. Sociale medier og online-spil kan også have en vanedannende karakter, der kan påvirke trivslen negativt, fordi det kan afskære barnet eller den unge fra fælles oplevelser og referencerammer. For børn og unge i udsatte positioner kan online-spil og sociale medier på telefonen blive en strategi til at gemme sig og undgå samspil og relationer med andre.

Sundhedsstyrelsen peger på, at børn og unges sundhed og trivsel blandt andet er afhængig af tilstrækkelig søvn, fysisk aktivitet og muligheden for at indgå i gode fællesskaber (se Sundhedsstyrelsens anbefalinger på s. 18). Da brugen af skærme kan påvirke andre aktiviteter, der kan have betydning for børn og unges sundhed og trivsel, er det vigtigt, at de voksne omkring børnene interesserer sig for børnenes brug af skærm og har en dialog med dem om, hvordan og hvornår skærmen bliver brugt til hvad. Dette gælder også i fritidstilbud, hvor mange børn bruger en væsentlig del af deres dag.

Mindre skærmtid og flere fælles aktiviteter

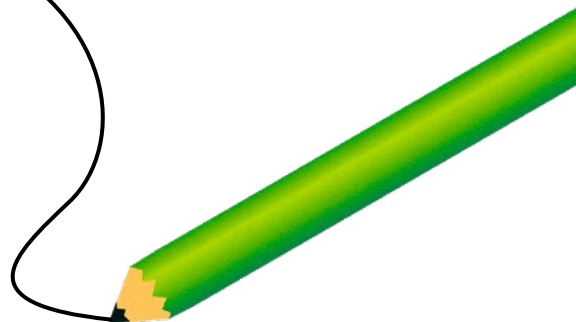
Formålet med anbefalingerne er at begrænse den samlede mængde skærmtid for børn og unge. Dels ud fra et forsigtighedsprincip, baseret på manglende viden om de langsigtede konsekvenser ved brug af skærme for børn og unges trivsel og sundhed, dels for at sikre, at tid brugt på skærm ikke risikerer at blive tid væk fra leg og samvær.

På den baggrund skal anbefalingerne anviser veje til, hvordan I som fritidstilbud kan arbejde med en reflekteret brug af skærme i forbindelse med pædagogiske og fællesskabende aktiviteter, som giver nærværende, motiverende og afvekslende deltagelses- og udviklingsmuligheder. Anbefalingerne giver samtidig konkrete bud på, hvordan I kan mindske den digitale distraktion hos børn og unge i fritidstilbud og bidrage til en bedre balance mellem aktiviteter med og uden skærm i fritidstilbuddet.

Anbefalinger

Styrelsen har udarbejdet ni anbefalinger til, hvad I som fritidstilbud kan gøre for at begrænse digital distraktion og skabe en god balance i udbuddet af pædagogiske aktiviteter. Anbefalingerne suppleres af eksempler fra fritidstilbud, der på forskellig vis har taget aktivt stilling til brug af skærme, og med udsagn fra unge, der deler deres oplevelser fra fritidstilbud.

Fælles rammer for brug af skærme

1. Sæt fælles retning for brug af skærme i fritidstilbud
2. Brug fritidstilbuddets fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug
3. Gå i dialog med de unge og børnenes forældre om brug af skærme.

Begrænsning af digitale distraktioner i fritidstilbud

4. Indfør mobilfri fritidstilbud
5. Rammesæt brug af skærme i fritidstilbud
6. Lad dialog om skærmbrug bidrage til børn og unges digitale dannelse.

Balance i udbuddet af aktiviteter i fritidstilbud

7. Brug kun skærme til aktiviteter, der skaber deltagelses- og udviklingsmuligheder for børn og unge
8. Tilstræb variation og alsidige pædagogiske aktiviteter
9. Inddrag arbejdet med digital dannelse i den pædagogiske udvikling.

Et tydeligt og engageret pædagogisk personale er afgørende for at skabe trygge og motiverende udviklingsrum for børn og unge i fritidstilbud. Det gælder også, når det kommer til brug af skærme. Det er vigtigt at skabe klare rammer for eksempelvis brug af mobiltelefoner, tablets og smartwatches, ligesom det er vigtigt at have tydelige regler for brug af digitale værksteder. De børn og unge, der kommer i fritidstilbuddet, skal vide, hvad de kan være med til at bestemme, og hvor der er fælles regler, de skal følge. Retningslinjerne skal også være tydelige for forældrene.

Anbefaling 1

Sæt fælles retning for brug af skærme i fritidstilbud

Som ledelse er det jeres opgave og ansvar at gå forrest og sætte retning for, hvordan fritidstilbuddets brug af skærme afspejler jeres pædagogiske værdier og praksis. En fælles retning understøtter børnenes og de unges trivsel og alsidige udvikling og det pædagogiske personales faglige skøn om brugen af skærme i pædagogiske aktiviteter. En fælles retning betyder også, at den enkelte medarbejder ikke står alene med principielle beslutninger om børnenes og de unges private brug af skærme, som kan tage tid og fokus fra fælles oplevelser og aktiviteter i fritidstilbuddet.

Inddrag pædagogisk personale, skolebestyrelse/forældreråd og børn og unge i dialogen

Med afsæt i børnenes og de unges perspektiver og inddragelse af forældre kan I afse tid og rum til at drøfte og skabe gode rammer for mindre brug af skærme i jeres fritidstilbud. Det kræver en fælles indsats og tålmodighed at finde frem til holdbare og lokale løsninger, og der kan blive brug for at lave forsøg og tilpasninger undervejs i processen. Det er også en god idé at prioritere tilbagevendende dialog med børn, unge og forældre om emnet.

Skab overblik over, hvordan I bruger skærme i jeres fritidstilbud

Det kan være en god idé, at både ledelsen, det pædagogiske personale og institutionens børn og unge i fællesskab får jer et overblik over, hvordan skærme bruges i dagligdagen og de udfordringer, der kan ligge i det. Det kan være et godt afsæt for at skabe de fælles rammer. I jeres afdækning af egen praksis kan I skelne mellem forskellige typer skærmbrug, fx brug af skærme til pædagogiske aktiviteter og privat brug af skærme.

Lad det pædagogiske personale være rollemodeller

Arbejdet med at skabe gode rammer for brug af skærme kan både omfatte udvikling af principper og retningslinjer for skærmbrug og etablering af de nødvendige praktiske rammer i institutionen. Det kan også handle om at være gode rollemodeller i forhold til jeres brug af skærme, som kan afspejle den praksis, I gerne vil se hos børnene og de unge.

Mobilfri fritidsklub

Cappella fritidsklub på Nørrebro

I fritidsklubben Cappella på Nørrebro for børn i 2-5. klasse har de indført mobilforbud efter et ønske fra forældrene. Ledelsen vurderer, at forbudet fungerer godt, bl.a. fordi de har fuld forældreopbakning. Mobilforbuddet betyder, at børnene skal lægge deres telefoner på et mobilhotel, når de ankommer i klubben, og kan hente dem igen, når de går hjem. Hvis børnene har brug for fx at ringe hjem i løbet af eftermiddagen, får de deres telefon og kan gå ind på klubbens kontor og ringe. Hvis det pædagogiske personale skal ringe eller fx lave kontorarbejde på computer, gør de det ligeledes fra klubbens kontor. Hvis der skal afspilles musik eller undersøges noget til en kreativ aktivitet fra en telefon eller computer, så kan børnene få hjælp fra en pædagog/leder.

Ledelsen prioriterer dialog om klubbens arbejde med mobilforbud, når der kommer nye børn og forældre til. Nogen skal vænne sig til det, men ofte er der fuld opbakning. Derudover mener ledelsen, at mobilforbuddet har bragt pædagogerne tættere på deres kernefaglighed, fordi de ikke kan tage mobiltelefonerne fra børnene uden at sætte noget andet i stedet. Det kræver engagement fra pædagogerne, og at de er parate til at gå med på børnenes ideer og initiativer i tilrettelæggelsen af pædagogiske aktiviteter.

Anbefaling 2

Brug fritidstilbuddets fysiske rammer til at skabe attraktive alternativer til skærmbrug

Jeres arbejde med at sikre mindre brug af skærme kan også handle om at se på muligheden for at udnytte fritidstilbuddets fysiske rammer og skabe gode alternativer til brug af skærme. Dette kan være et vigtigt fokus i forhold til at udvikle og understøtte børnenes og de unges fællesskaber. Fokus på den fysiske indretning kan handle om at udvikle alternativer til brug af skærme sammen med børnene og de unge, både hvad angår privat brug og som led i pædagogiske aktiviteter.

Overvej, hvor og hvordan skærme hører til i jeres fritidstilbud

I kan overveje, hvor i fritidstilbuddet skærme hører til, og hvad de kan bruges til. I kan også overveje, om I kan skabe skærmfrie zoner og -tidsrum. Rum med muligheder for fysisk aktivitet, ro, samtale, kreativ fordybelse og lignende kan understøtte fritidstilbudets tilgang til mindre brug af skærme.

Mobilfri zoner

Klubben Engdal i Brabrand

I klubben Engdal har de ca. 300 børn og unge fra 4 kl. til det 17. år. Klubben har god plads og er fordelt på flere bygninger, og det giver god mulighed for at skabe forskellige zoner for specifikke årgange. På underetagen, hvor 4.-5. klasse holder til, er der skærmfri zone i tidsrummet 12.50 til 15.30 hver dag. Klubben har udnyttet de gode fysiske betingelser til at skabe klare rammer om, hvor skærme må bruges.

Klubben har tidligere forsøgt sig med mobilfri zoner inden for de samme bygninger, men det skabte forvirring, når overgangen mellem zoner var meget glidende. De lidt utydelige fysiske rammer gjorde det svært at overholde reglerne for børnene, og det pædagogiske personale oplevede, at de skulle være "politibetjente", der gik rundt og påtalte det igen og igen. Derfor har klubben nu mere fysisk adskilte mobilfri og ikke-mobilfri zoner.

Klubben har et stort spisebord som mobilfri zone hele dagen. Spisebordet er et sted, hvor man kan sætte sig og have samtaler med hinanden, og mobiltelefoner hører ikke hjemme der. Personalet oplever, at det giver gode og tillidsfulde snakke med børnene ved spisebordet, når der ikke er forstyrrelser fra digitale devices.

Anbefaling 3

Gå i dialog med de unge og børnenes forældre om brug af skærme

Børn og unges brug af skærme påvirkes af de normer og regler for skærmbrug, der eksisterer i hjemmene. Forældre kan have meget forskellige tilgange og forudsætninger for at følge med i deres børns brug af skærme. Samtidig er der mange aspekter af skærmbrug, der går på tværs af hjem, skole og fritidstilbud, fx dialog med venner over sociale medier, klasse-chats, skærmtider mv. Det er derfor både vigtigt, at I deler fritidstilbuddets principper for brug af skærme med forældrene, men også at I går i dialog med forældrene omkring børnenes brug af skærme i hjemmet. Så kan det pædagogiske arbejde med skærmbrug i fritidstilbuddet understøtte samtalen om emnet hjemme mellem forælder og barn/ung.

Fortæl forældre om fritidstilbuddets retningslinjer og principper for brug af skærme

Forældrene bør kende fritidstilbuddets retningslinjer for brug af skærme og intentionerne bag, så de har mulighed for at bakke op. Det kan gælde jeres mobilpolitik eller principper for børnenes eller de unges private brug af skærme, mens de er i fritidstilbuddet. Det kan også handle om retningslinjer for brug af skærme i pædagogiske aktiviteter, hvor forældrene fx efterspørger indblik i formålet med multimedieværksteder og gamer-rum.

Gå i dialog med forældrene om børnenes skærmbrug

Det kan være relevant at drøfte brugen af sociale medier, spil mv., og hvad det kan have af positiv og negativ betydning for børn og unges generelle trivsel med de unge selv og forældrene.

- Hvad er gode sociale medie-vaner, og kan der fx være fælles retningslinjer for god adfærd og håndtering af evt. konflikter på de forskellige platforme mv.?
- Hvad er godt at være opmærksom på ift. gaming, og hvordan kan fritidstilbuddet tilbyde gode, afgrænsede rammer for gaming, der kan understøtte øvrig god gaming-adfærd uden for fritidstilbuddet?
- Hvad skal de voksne kunne og vide for at understøtte børnene bedst muligt i kommunikation og samspil på sociale medier?
- Hvornår har børnene behov for en mobiltelefon, fx når de går fra skole til fritidstilbud og hjem?
- Hvilken betydning har skærme før sengetid på børnenes søvn, og hvordan understøtter forældrene, at børnene er udhvilede til morgendagens aktiviteter i skole og fritidstilbud?

I SFO'er, fritidshjem og fritidsklubber kan drøftelser med fordel tages i regi af skolebestyrelsen eller forældrerådet, hvor der fx kan udarbejdes principper for brug af skærme. I ungdomsklubber vil det være relevant at inddrage ungerådene, så I får inddraget de unge i jeres pædagogiske til- og fravalg af skærme.

Forældreinvolvering

Klubben Engdal i Brabrand

I klubben Engdal fylder skærmbrug meget i dialogen med forældrene. Det er vigtigt for klubben at finde et fælles ståsted mellem fritidstilbud og forældre, og at forældre bakker op om klubbens retningslinjer. Det var oprindeligt forældrene, der ønskede mere faste rammer omkring brug af skærme i klubben. Klubben har tidligere haft fokus på, at de med deres varierede og sjove aktiviteter godt kunne "konkurrere" med telefonen, men de har erfaret, at når børnene først har telefonen, så er det svært for dem at slippe den igen. Med afsæt i klubbens erfaringer og forældrenes ønske har klubben derfor forsøgt at mindske skærmbrug i klubben.

For at sikre fortsat opbakning til klubbens praksis inviterer klubben kommende 4. klassesforældre til møde, inden deres børn starter i klubben, hvor de bl.a. gennemgår deres rammer for skærmbrug. I 4. klasse oplever klubben, at der er stort forældreengagement og mulighed for at sikre en god overlevering fra tiden i SFO til fritidsklub. I august hvert år sender klubben herudover information ud til alle forældre med information om bl.a. klubbens regler om brug af skærme.

Begrænsning af digitale distraktioner i fritidstilbud

Tiden i fritidstilbud er frivillig, og de aktiviteter og initiativer, som pædagogerne planlægger, tager ofte direkte afsæt i børnenes og de unges interesser. Vi ved, at mange børn og unge bruger tid på skærme i deres fritidsliv, men deres private brug af skærme i fritidstilbud kan betyde, at de går glip af aktiv og kreativ udfoldelse og nærvær med jævnaldrende; alt sammen elementer af et børne- og ungeliv, som fritidstilbuddene i udgangspunktet skaber unikke muligheder for at udleve.

Derfor er det vigtigt, at fritidstilbuddet forholder sig til, hvilken plads børn og unges private brug af skærme skal have, når de er i fritidstilbuddet, så digital distraktion fra fællesskab og nærvær begrænses.

Anbefaling 4

Indfør mobilfri fritidstilbud

Overvej, hvilke løsninger der passer bedst til at mindske digital distraktion fra nærvær og fællesskab i jeres fritidstilbud. Begrænsning af digitale distraktioner kan fx ske ved at skabe mobilfri fritidstilbud eller etablere mobilfrie zoner og/eller afgrænsede tidsrum, hvor børn og unges mobiltelefoner pakkes væk. "Mobilfri" betyder, at mobiltelefoner er gemt væk, men at de kan tages frem efter aftale, hvis det er relevant ud fra et pædagogisk formål. At være mobilfri kan også omfatte, at digitale enheder som fx smartwatches, tablets og trådløse in-ear høretelefoner mv. gemmes væk.

I kan også vælge at arbejde med mobilfri perioder som et eksperiment med et undersøgende fokus på, hvad mobilfri tid lukker op for af nye venskaber, aktiviteter og organiseringer. Når børn og unge på egen krop mærker, hvilken betydning skærmb brug har, kan det danne et godt afsæt for at drøfte fælles regler for privat brug af mobiltelefoner og andre digitale enheder i fritidstilbuddet.

Formuler jeres retningslinjer for privat skærmb brug

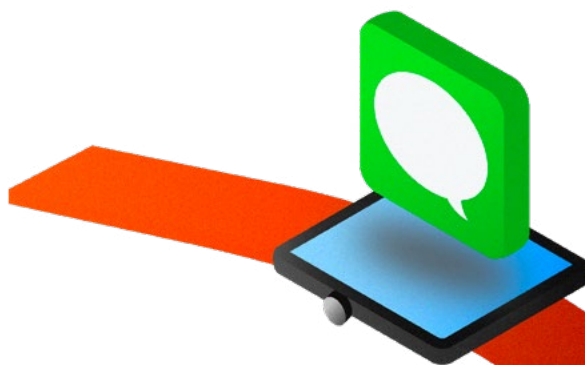
- Hvilke principper for brug af mobiltelefoner og smartwatches mv., vurderer I, kan medvirke til, at børnene og de unge kan være til stede i de sociale og pædagogiske aktiviteter, der tilbydes i fritidstilbuddet?
 - Skal telefonerne fx indsamles ved ankomst eller forblive i tasken?
 - Er der grund til at differentiere mellem aldersgrupper i fritidstilbuddet?
- Hvis der er tale om en SFO – hvordan er skolens øvrige retningslinjer for privat brug af skærme?

Følg op på jeres retningslinjer, og juster ved behov

Den teknologiske udvikling flytter sig konstant, og derfor bør I løbende evaluere og videreudvikle jeres retningslinjer for privat brug af skærme. I takt med, at nye digitale enheder kommer på markedet, finder de digitale enheder også ind i fritidstilbuddene. Smartwatches er en nyere udfordring for flere fritidstilbud, som også kan medvirke til digital distraktion ligesom mobiltelefonen. Derfor bør ledelsen i samarbejde med det pædagogiske personale løbende følge op på og videreudvikle retningslinjerne for skærmb brug i dialog med ungeråd og forældre.

Når mobilsamtaler mellem børn og forældre kan lede til distraktion fra fællesskabet

Hvis børn er i løbende dialog med deres forældre eller venner via mobiltelefon eller smartwatch, kan det risikere at forstyrre børnenes nærvær i fritidstilbuddet. Det kan også udfordre det pædagogiske personales mulighed for at støtte barnet i forhold til håndtering af konflikter, hvis børnene søger mod deres forældre via mobiltelefonen i stedet for at søge personalet, når konflikter opstår. Henvi til fritidstilbuddets hovednummer, hvis der opstår behov for, at forældrene hurtigt skal i kontakt med deres barn, og gå i dialog med forældrene, hvis I oplever konkrete udfordringer med løbende digital dialog mellem børn og forældre, der udfordrer nærværet i jeres aktiviteter.

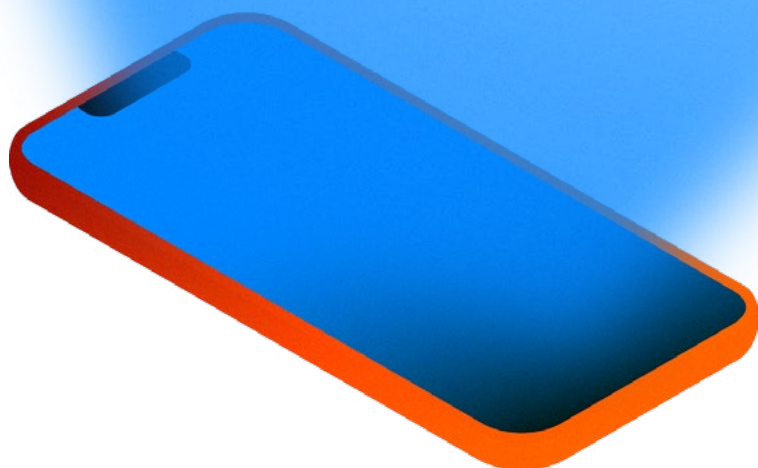
”Når børn og unge kigger ned i deres mobiltelefoner i længere tid, misser de at se hinanden i øjnene, de misser den sociale interaktion med andre. Samtidig hører vi fra samtaler med de unge, at der forekommer særlig grov sprogbrug på nogle sociale medier, hvor de kan tillade sig at sige grove ting til hinanden, de aldrig ville sige face-to-face. De udstiller hinanden på de platforme. Ved at være tæt på og kunne hjælpe børnene til at navigere i den digitale verden og digital dannelse generelt, kan vi arbejde med problemet.”

– Camilla Bøtcher Klintby, leder i Malling Fritidsklub

Dialog på tværs af klubber

Klubben Engdal i Brabrand

Klublederen kender til klubber, der har mobilfrie dage, og dage hvor de unge gerne må have mobiltelefonen fremme. Nogle steder lykkes de med den tilgang, men andre steder kan det mærkes på fremmødet, hvor der kommer færre unge i klubberne på de mobilfrie dage. Det er ifølge klublederen særligt vigtigt at forholde sig til dette i mere udsatte områder. Der ligger en pædagogisk opgave i at sikre, at de unge ikke udvander fra klubben. Fra deres perspektiv kunne det være hjælpsomt med en fælles kurs, hvor flere klubber gør det samme og dermed skaber en fælles kommunal retning. Der er ifølge lederen et potentiale i at tage lokal og kommunal dialog på tværs af klubber om emnet og sætte en fælles kurs, uden at praksis behøver at være helt ens.

Anbefaling 5

Rammesæt brug af skærme i fritidstilbud

Hvad end I har besluttet jer for et mobilfrit fritidstilbud eller ej, kan der opstå tidspunkter, hvor børnene og de unge har deres mobiltelefoner eller andre skærme i fritidstilbuddet. Her er der behov for, at I tager stilling til, hvordan børnene og de unge må bruge dem. En del af rammesætningen gælder også at forholde sig til det pædagogiske personales rolle ved brug af skærm, da personalets rolle kan skifte karakter, alt efter om personalet faciliterer en digital aktivitet eller har en observerende og mere nysgerrig position fx i forbindelse med en dialog om børn og unges private skærmbrug. Her er det vigtigt at have blik for børn og unges forskellighed og modenhed, ligesom børn i udsatte positioner kan have særlige behov for at få rammesat deres skærmbrug.

Understøt konstruktiv brug af skærme

Hvis børnene og de unge har deres mobiltelefoner på sig, bør I have fokus på, hvordan brugen af skærme kan understøtte fællesskabet og pædagogiske aktiviteter, så I undgår, at børnene sidder alene og trækker sig fra fællesskabet. Konstruktiv brug af mobiltelefoner kan fx ske som led i kreative processer og idegenerering. Det kunne være ved, at flere børn og unge går sammen om at bruge én skærm, eller at fritidstilbuddets digitale enheder bruges i stedet for børnene og de unges private skærme. Derved kan man nedbringe de digitale distraktioner og samtidig understøtte andre pædagogiske mål, som fx at børnene tilegner samarbejdskompetencer.

Hav særlig opmærksomhed på, om børn/unge sidder alene med mobiltelefoner i fritidstilbuddet

Hvis børnene og de unge har fri adgang til deres mobiltelefoner, kan det hurtigt trække deres opmærksomhed og nærvær væk fra venner og øvrige, sociale aktiviteter i fritidstilbud, og det kan være svært for det pædagogiske personale at vide, hvad børnene og de unge foretager sig. Undgå især, at børn i fritidshjem og SFO færdes på internettet og sociale medier uden opsyn fra pædagogisk personale, og skab muligheder for, at det pædagogiske personale kan facilitere gode snakke med børnene om adfærd på internettet.

Skærme til kreative aktiviteter

Klubben Engdal i Brabrand

I klubbens krea-rum har de en tyk bog liggende med en masse mønstre til perleplader og anden inspiration. Hvis børnene og de unge bliver spontant optaget af noget, der ikke lige er i bogen, har de mulighed for at finde det frem på deres telefon. At kunne finde inspiration online skaber gode muligheder for at forfølge unikke ideer, og klubben oplever, at mange børn og unge sætter pris på denne mulighed for at kunne finde en helt specifik og unik figur, som kun de har lavet.

Klubben ser det som en vigtig pædagogisk afvejning at finde en balance i på den ene side at give plads til børnene og de unges interesse for det unikke og samtidig understøtte, at børnene og de unge kan finde fællesskab i at lave de samme ting ved fx at bruge de fysiske kilder til inspiration, som klubben har til rådighed. Klubben oplever ikke, at der er proppet med telefoner i krea-rummet, og børnene er gode til at spørge, om de må tage telefonerne i brug, inden de går i gang. Klubben oplever, at børnene er gode til at inspirere hinanden i krea-rummet – fx op til jul, når der laves masser af julepynt og gaver.

Mobilzone i cafeen

Louis P Klubber på Frederiksberg

I Louis P, hvor der går børn og unge fra 4.-9. klasse, er der indført en bestemt zone, hvor man må sidde med sin telefon. Zonen er placeret i klubbens cafe, der ligger i stueetagen tæt ved indgangen, og hvor der i udgangspunktet altid er pædagogisk personale til stede.

Klubben ønsker, at børnene skal være under opsyn, mens de sidder med deres telefoner, og at telefoner ikke skal fylde for meget rundt i klubben og risikere at forstyrre fordybelse og nærvær. Klubben har valgt denne tilgang, så de kan have en aktiv dialog med børnene og de unge om, hvad de bruger tid på, når de er på mobiltelefonerne, og de kan have et særligt blik for de børn og unge, der typisk kan finde på at sidde alene med telefonen i længere tid, så de aktivt kan inspirere dem til andre fysiske og sociale aktiviteter.

Anbefaling 6

Lad dialog om skærmbrug bidrage til børn og unges digitale dannelse

At begrænse børnenes og de unges brug af skærme og dæmme op for de digitale distraktioner i fritidstilbuddet står ikke i modsætning til arbejdet med digital dannelse. Tværtimod kan arbejdet med at begrænse skærmbruken ses som en del af den digitale dannelse, som også handler om, hvilken betydning skærme og skærmenes indhold har for børnenes og de unges trivsel og fællesskab. Det er i den forbindelse vigtigt at huske, at digital dannelse kan være samtaleemne uden aktiv brug af skærm.

Fritidstilbud har desuden et særligt potentiale som frirum for børn og unge til at tale med fritidspædagoger om digital mobning og andre (digitalt knyttede) udfordringer, som børn og unge ikke nødvendigvis vil tale med deres forældre eller lærere om. Brug derfor jeres pædagogiske faglighed og relationskompetence til gennem samtale, leg eller aktiviteter at understøtte børn og unges digitale og sociale trivsel.

"Der tales tit om, hvordan vi som pædagoger kan gribe positivt ind i barnets trivsel. Der er rigtig meget i medierne om, hvordan mobilpolitik skal være i undervisningen, men i undervisningssammenhæng er det måske nemmere at tage mobiltelefonen væk. Hvad skal der gøres, og hvem skal gøre noget på fritidsområdet? Når børnene er til svømning og fodbold, har de ikke telefonen i lommen – det kan de ikke – men i klubben har de hele tiden telefonen, ikke bare i lommen, men i hånden. I klubben kan vi være med til at gøre noget ved problemerne."

– Camilla Bøtcher Klintby, leder i Malling Fritidsklub

Tænk tiltag til begrænsning af skærmbrug sammen med den digitale dannelse

Når I arbejder med at begrænse digital distraktion, kan I medtænke, hvordan tiltagene kan understøtte arbejdet med børn og unges digitale dannelse. I kan fx involvere børnene og de unge i arbejdet med at skabe overblik over, hvordan skærme bruges i fritidstilbuddet, eller I kan inddrage børnene og de unge i evaluering af jeres retningslinjer for skærmbrug. Baggrunden for jeres beslutninger bør i alle tilfælde deles med og begrundes over for børnene og de unge for at understøtte, at de – om ikke andet med tiden – ser mening i det.

Vær opmærksom på, om I har børn og unge i fritidstilbuddet, der kan have særlig gavn af digital dannelse

Børn og unges forudsætninger for og erfaringer med at navigere i den digitale verden kan være meget forskellige, og nogle børn kan have vanskeligere ved at gennemskue og navigere i den digitale verden og med en potentiel øget risiko for at udvikle usunde digitale vaner. Her er det vigtigt, at jeres fritidstilbud har øje for, at nogle børn har brug for en særlig opmærksomhed fra de voksne, så de bliver støttet, guidet og vejledt relevant og tilstrækkeligt i deres digitale dannelse.

Arbejdet med børnenes digitale dannelse

Louis P Klubber på Frederiksberg

Klubben samarbejder med Skolen på Nylandsvej om den understøttende undervisning for mellemtrinnet og udskoling, hvor et af fokusområderne er digital dannelse. Både i klub og skole arbejder de med digital dannelse på alle årgange fra 4. klasse. Her sætter pædagogerne i forløb med børnene og de unge og på forældremøder fokus på, at børnene og de unge får kompetencer og redskaber til at kunne bruge digitale medier på en god og tryk måde, at de bliver opmærksomme på egne grænser og får forståelse for regler, rammer og løsning af konflikter, der kan opstå i digitale rum.

Pædagogerne oplever, at de har gode forudsætninger for at tale med de unge om digital dannelse, og at der ofte opstår fortrolige og præstationsfrie rum i samtalerne mellem det pædagogiske personale og de unge. Ved at anerkende børnene og de unges interesser for fx sociale medier skaber pædagogerne en tillid, som udgør et vigtigt afsæt for arbejdet med digital konflikthåndtering. Pædagogerne ser det som en central del af trivselsarbejdet som fritidspædagog i dag at kunne tage de vigtige samtaler med børnene om deres digitale dannelse.

Klubben har også en politik om digitale medier, de deler med forældre. Her fremgår bl.a. en række punkter, som børnene skal lære; at de skal fortælle det til en voksen, hvis de oplever noget ubehageligt, at man skal opsøge en voksen, hvis man oplever, at digitalt indhold gør andre utilpasse. At det er børnenes ansvar at skrive så venligt og uddybende som muligt til hinanden for at undgå misforståelser grundet manglende kropssprog i digital kommunikation, og at man ikke må tage billeder og videoer uden samtykke.

"Jeg synes ikke, man skal sige til børn og unge, at de ikke må bruge mobiler. Men man skal lære dem fra en tidlig alder, at man skal fravælge dem. Det er vigtigt, at alle pædagoger har en grundforståelse for arbejdet med digital dannelse. Det vigtigste pædagogerne kan er at tale med os om det, fordi de kender os rigtig godt."

– Sarah, 21 år

"Jeg har været på besøg på klub i Irland. De havde et tilbud, hvor man kunne få 1:1-samtaler, og der var mulighed for at snakke i et lukket rum. Det virkede godt."

– Dagmar, 16 år

"Det er ikke i alle fritidsklubber, at der er fokus på digital dannelse. Hvis du spørger om hjælp hos en pædagog, så får du det. Fx hvis man oplever noget slemt på Insta. Men det er noget, du skal opsøge. Drømmescenariet er, at alle pædagogerne har tid til at sætte sig ned og snakke om digital dannelse. Det er godt at tale med en voksen, hvis man fx har haft en oplevelse på SoMe, hvor man har brug for at komme af med noget. Men der er ikke altid tid."

– Rasmus, 17 år

"Jeg har også oplevet et koncept, der hed GirlTalk, hvor der blev snakket om de sociale medier. Det var kun piger. Her var der to voksne, som havde sat sig ind i emnet, og der var sat tid af til at få snakket om problemer på sociale medier."

– Emma, 16 år

Balance i udbuddet af aktiviteter i fritidstilbud

Det er ledelsen og det pædagogiske personale, som planlægger og tilbyder pædagogiske aktiviteter i fritidstilbud, herunder digitale aktiviteter. Det er derfor op til fritidstilbuddet at sikre en god balance mellem udbuddet af aktiviteter og materialer, legetøj, spil, redskaber mv., så der tages højde for børnene og de unges interesser samtidig med, at pædagogerne udfordrer deres ønsker og vaner ved at invitere til alsidige lege og aktiviteter.

Anbefaling 7

Brug kun skærme til aktiviteter, der skaber deltagelses- og udviklingsmuligheder for børn og unge

Adgangen til digitale værksteder og aktiviteter kan begrundes i børn og unges interesser og ønsker, og brugt på en hensigtsmæssig måde kan digitale aktiviteter skabe rum for interesserede, sjove, kreative og fællesskabende aktiviteter og lege blandt børn og unge. Det er i den forbindelse vigtigt, at I styrer udbuddet af digitale aktiviteter og vurderer, om skærmrelaterede ideer og ønsker fra børnene og de unge er relevante og alderssvarende ift. de pædagogiske intentioner.

Overvej, hvordan digitale værksteder bruges til fællesskabende aktiviteter

Det kan gøre en forskel for de børn og unge, der er meget interesseret i gaming mv., at det er mulig for dem at dyrke den interesse med vennerne i fritidstilbuddet, om end i afgrænset tid. Gaming og lignende digitale aktiviteter kan være en del af et varieret udbud, så længe aktiviteterne er tydeligt tidsafgrænset og rammesat af det pædagogiske personale. Overvej, hvordan I kan bruge digitale værksteder til fællesskabende aktiviteter og lege.

Undgå "digitale pauser"

Overvej, hvordan jeres fritidstilbud kan invitere til leg og understøtte gode børnefællesskaber også i ydertimerne, hvor der måske er færre medarbejdere og børn og unge, fx i morgen-SFO. Det kan være ved at lægge op til kort- og brætspil, fordybelse i samtale, højtlesning, fællesskab omkring praktiske opgaver som madlavning, der er tilpasset aldersgruppen, fysiske aktiviteter i højt eller lavt tempo, alt efter om børnene har brug for ro eller fornyet energi. Sørg også for at give børnene attraktive alternativer til skærme i forbindelse med måltider fx højtlesning eller fælleslege. "Digitale pauser" som fx videoklip og skærmunderholdning indeholder mange sanseindtryk og stimuli, som ikke nødvendigvis skaber den mentale pause, de er tiltænkt. Lad i stedet børnene slappe af uden visuelle stimuli fra en skærm ved at tilbyde fordybelse i rolige og taktile aktiviteter.

Sociale aktiviteter med brug af skærme

Fritidsklubben Cappella på Nørrebro

I fritidsklubben Cappella har de god erfaring med at kombinere skærm og fysisk aktivitet. Når vejret er til det, projekterer de "Just Dance" op udendørs, og det tiltrækker mange af børnene. Aktiviteten er social, fysisk udfordrende og ikke mindst sjov. I andre perioder inviterer klubben til at spille playstationspillet FIFA. Begge aktiviteter er kendetegnet ved, at de tager afsæt i at være sociale sammen med venner i fritidsklubben – i modsætning til fx at spille online med andre børn og unge – og ligger i forlængelse af børnenes interesser, samtidig med at pædagogerne kan være del af og styre aktiviteten.

God adfærd i computerrummet

Louis P Klubber på Frederiksberg

I Louis P har de en papirfolder med billeder og beskrivelser af den store variation af aktiviteter i klubben fra udflugter, kolonier, fysiske aktiviteter som cykling og ridning, madlavningsaktiviteter, vandaktiviteter samt digitale aktiviteter mv. Folderen opdateres løbende, da aktiviteterne og de pædagogiske refleksioner om aktiviteterne udvikler sig over tid. Det beskrives, at der er en pædagog tilknyttet computerrummet, som både kan hjælpe med det tekniske, men også støtte op om et godt sprog, når der spilles. I folderen står, at "computerrummet skal være et sted, hvor børn kan få succesoplevelser og skabe nye relationer til hinanden."

Alle klubbens spil er udvalgt ud fra det kriterium, at de skal kunne spilles af flere på samme tid – det skal handle om at samarbejde og være kreativ. Man har mulighed for at være to timer ugentligt i computerrummet. De har også kønsopdelte dage, fordi de har erfaret, at det giver plads til dialog om andre emner, når det fx er en mindre gruppe piger, der sidder sammen og spiller.

Anbefaling 8

Tilstræb variation og alsidige pædagogiske aktiviteter

Børns frie leg er bl.a. udfordret af et skemalagt skole- og fritidsliv, og vi ved, at meget af børnene og de unges tilbageværende frie tid bliver brugt bag skærmen (Hele legen rundt: Legeliv i hverdagen og danske familier, 2023). Ved at tilbyde og prioritere et bredt spektrum af alsidige pædagogiske aktiviteter kan fritidstilbud skabe rum for unikke fysiske og sociale fællesskaber i præstationsfrie rum.

"Der er særligt to ting, der kommer op, når jeg taler med mine venner om tiden i klubben. Der var rollespilsuge, hvor alle skulle være med. Det var lidt nørdet, men det var rigtig fedt. Og det var en digitalfri uge. Det andet var rekorduge, hvor man brugte tid på at slå rekorder, fx fra Guinness' rekordbog eller alle mulige andre rekorder, man kunne finde på. Vi glemte alt om telefonerne."
– Sarah, 21 år.

"Hvis jeg spørger de yngre børn, er det fedeste også, når de voksne har været med, fx når de leger 'Den Store Bagedyst'."
– Dagmar, 16 år

Anbefaling 9

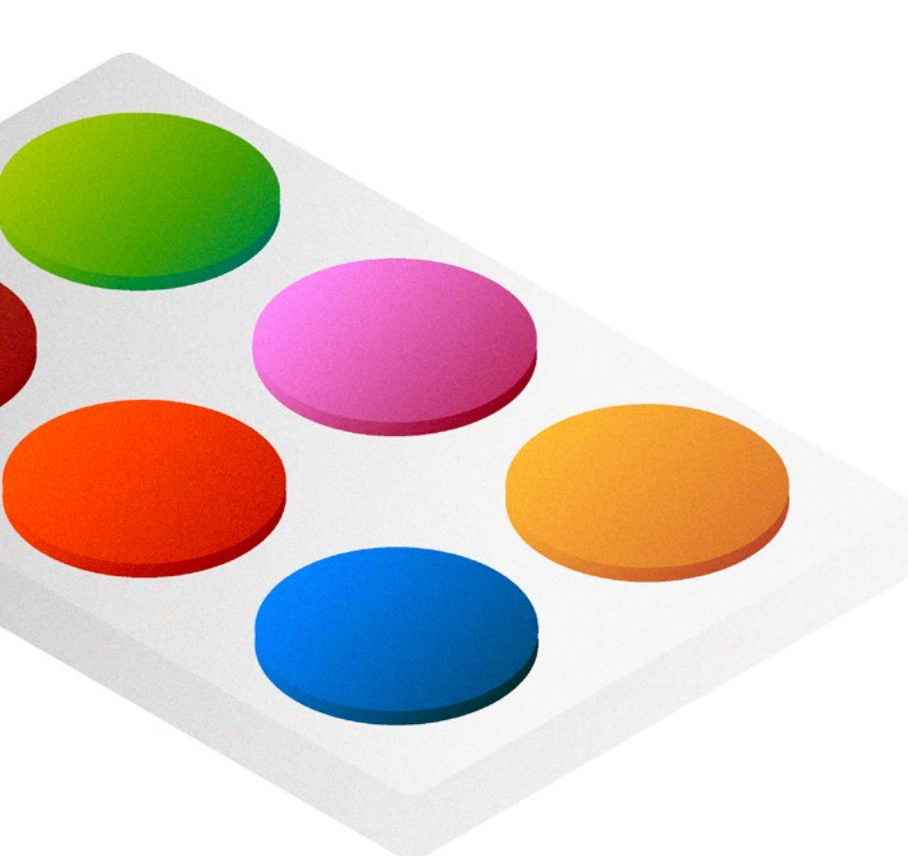
Inddrag arbejdet med digital dannelse i den pædagogiske udvikling

Der kan være stor forskel på, om det pædagogiske personale i fritidstilbud føler sig klædt på til at facilitere digitale aktiviteter og indgå i dialog med børn og unge om deres private brug af skærme. Ofte er børn og unge mere opdateret på udbuddet af fx spil og sociale medie-platforme, og deres digitale kompetencer kan overstige det pædagogiske personales kompetencer. Det kan derfor være en udfordring for det pædagogiske personale at guide og være nysgerrig på de unges digitale liv.

Overvej, hvordan I som fritidstilbud kan sikre, at det pædagogiske personale får videreudviklet deres kompetencer til at planlægge pædagogiske aktiviteter med børn og unge, som kan understøtte sunde skærmvaner og børn og unges digitale fællesskaber. Det kan fx ske gennem videns- og erfaringsudveksling mellem personalet eller med andre fritidstilbud.

"Bare der er en voksen med, så er det sjovt. Hvis der er en voksen, der gider være med, kan det rigtig meget."
– Emma, 16 år

Videre læsning

Herunder angives udvalgte henvisninger til videre læsning.

Børns Vilkår har udgivet en række anbefalinger til, hvordan børn og unge i alderen 0-18 år, samt deres forældre, bedst bruger skærmen. Anbefalingerne er delt op i syv forskellige aldersgrupper og har form som en guide til forældre. Foruden anbefalinger til børn, unge og deres forældre indeholder skærmguiden også anbefalinger til fagpersoner i daginstitutioner, fritids-tilbud og skoler. Børns Vilkårs anbefalinger kan findes på organisationens hjemmeside: <https://bornsvilkar.dk/skaermguiden/>.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger til brug af skærme

Sundhedsstyrelsen har udarbejdet anbefalinger om brug af skærme i fritiden til børn, unge og voksne. Styrelsen har gennemført en række undersøgelser om, hvad brugen af skærme betyder for vores søvn, fysiske aktivitet, stress, sociale relationer og ikke mindst for fællesskaberne i fritiden.

1. Brug ikke skærm op til sovetid

Søvn er vigtigt for børn og unges udvikling, indlæring og for dit mentale og fysiske helbred. Hvis du bruger skærm op til sovetid, kan det udsætte den tid, det tager at falde i søvn og betyde, at du ikke får tilstrækkeligt med søvn. Det "blå lys" fra skærmen forstyrrer døgnrytmen, og mange indtryk fra f.eks. sociale medier, videoklip, film eller computerspil op til sengetid kan gøre, at det tager længere tid at falde i søvn. Det er en god ide at skabe rolige og afslappende rutiner op til, at du skal sove. Du kan f.eks. læse en bog eller høre afslappende musik. For de mindste børn kan det f.eks. være, at du læser en historie sammen med dit barn eller synger en sang.

2. Lad din telefon eller tablet blive ude af soveværelset

Skærmbrug om natten kan forstyrre din søvn og gøre dig mindre udhvilet dagen efter. Sammenhængende søvn er vigtigt for at få en søvn af høj kvalitet, og det "blå lys" fra skærmen kan også gøre din søvn kortere eller påvirke kvaliteten af din søvn. Søvn af tilpas længde og kvalitet er vigtig for dit mentale og fysiske helbred. Hvis du bruger telefonen som vækkeur, så anskaf dig et traditionelt vækkeur i stedet for, og lad telefonen "sove" i et andet rum.

3. Brug tid væk fra skærmen, og husk at være fysisk aktiv

Det kan være hyggeligt og afslappende at bruge tid med en skærm, men det er vigtigt for din sundhed, at du ikke lader skærmen fylde så meget i hverdagen, at du ikke bruger tid på andre ting - herunder fysisk aktivitet og fysisk socialt samvær med venner og familie. Bevægelse og fysisk aktivitet er vigtigt for børn og unges motoriske udvikling, fysiske, sociale og mentale sundhed og for voksnes risiko for at få livsstilssygdomme.

4. Vær opmærksom på dit forbrug af sociale medier, og hvordan brug af skærm påvirker din trivsel

Sociale medier kan hjælpe dig med at holde kontakt med venner og familie i en travl hverdag. Du kan holde dig opdateret på f.eks. nyheder, læse artikler og søge oplysninger. Gaming kan give en kærkommen pause fra hverdagens udfordringer, hvor du spiller sammen med dine venner. Men når du bruger meget tid på skærmen, f.eks. på sociale medier, kan det bidrage til en følelse af stress, skabe bekymringer, give en oplevelse af ensomhed, lavt selvværd eller en oplevelse af at være uden for et fællesskab. Hvis sociale medier og gaming påvirker din trivsel negativt, kan det være en god ide at bruge tid på andre aktiviteter som f.eks. motion, samvær med venner eller en hobby, der giver mening for dig og påvirker dit humør og hverdag positivt.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2023/Sundhedsstyrelsens-anbefalinger-om-skaermbrug>

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Dokument Navn:	Årsplan for Skoleudvalget 2. kvartal 2025-1. kvartal 2025 (II).docx
Dokument Titel:	Årsplan for Skoleudvalget 2. kvartal 2025-1. kvartal 2025 (II)
Dokument ID:	5349265
Placering:	Emnesager/Skoleudvalget, årsplaner/Dokumenter
Dagsordens titel	Årsplan for Skoleudvalget
Dagsordenspunkt nr	6
Appendix nr	1
Relaterede Dokumenter:	1

Årsplan for Skoleudvalgets kommende fire møder

Årsplanens formål er at være med til at sikre:

- At udvalget når gennem sit ressortområde på et vist niveau i løbet af et år
- At der kan koordineres på tværs af udvalgene
- At de øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke sidder i udvalget, har indblik i, hvad der forventes drøftet på udvalgsmøderne

29. maj 2024	21. august 2024	6. november 2024	1. kvartal 2025
Sted: Rådhuset, udvalg D Kl. 17.00-20.00: Ordinært møde	Sted: Skovshoved Skole Kl. 16.30-17.00: Tilbud om rundvisning Kl. 17.00-20.00: Ordinært møde	Sted: Bakkegårdsskolen Kl. 16.30-17.00: Tilbud om rundvisning Kl. 17.00-20.00: Ordinært møde	Sted: Gentofte Skole Kl. 16.30-17.00: Tilbud om rundvisning Kl. 17.00-20.00: Ordinært møde
Tema: • Budget 2025-2028 – temadrøftelse Kvartalsrapportering: • Status på Skoleindskrivning. • Hvor mange klager om mobning er behandlet • Privatskoleandel • Specialundervisning, antal elever • Demografisk udvikling faktisk og forventet Principper og kriterier: Andre punkter: • Afrapportering på 0-9 timer Fast årligt punkt: • Søgetal og måltal til ungdomsuddannelser	Tema: Kvartalsrapportering: • Sagsbehandlingstider i skolevisitationen • Klager over specialundervisning • Basisundervisning, antal elever • Femårige gymnasieforløb antal optag • Trivselsmåling, elevundersøgelse • Årsrapport Børns Sundhed Principper og kriterier: Andre punkter: • Skoleudviklingssamtaler • Status på trivselsindsats	Tema: • Fritiden i skolen (GFO og FC) Kvartalsrapportering: • Skoleindskrivning – prognose næste år • Antal elever og klasser 0.-9. kl. (5/9-tal) • Skoleskift • Årsager til skoleskift • Uddannelsesparathedsvurdering • Karaktergennemsnit i bundne prøvefag 9. og 10. kl. • Idrætslever, Bakkegårdsskolen, antal • Fodbold Fulton, antal elever Principper og kriterier: Andre punkter:	Tema: Kvartalsrapportering: • Sygefravær • Personaleomsætning • Årsstatus Principper og kriterier: Andre punkter:

Ideer til temadrøftelser i Skoleudvalget
•

Opfølgning på og afrapportering fra opgaveudvalg sker på et fællesmøde umiddelbart inden eller efter et kommunalbestyrelsesmøde.